

TONY ROBBINS

سەكەوتنى بى سىنور

لە ۲۵ رۆژدا

مىندى اقرا القافى

www.iqra.ahlamontada.com

• تۆنى رۆبينز •

سەرکەوتنى بى سنور لە بىست پوژدا

تۆنى رۆبينز

ناوی کتیب: سهرکوتنی بی سنور له بیست پوژدا

نوسینی: قوئی پوئینز

بابهت: گهشه ی ئابوری خود

وهرگیړانی: دهزگای سایه

دیزاین: فازیل کهولوسی

چاپخانه ی: تاران

نوره ی چاپ: یه کهم

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

نرخ: ۳۰۰۰ دینار

له بهرئوبه رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان ژماره ی سپاردنی (۱۹۷۹) سانی ۲۰۱۸ پندراوه.

ناوهندی سایه

07512460583

Email: saya.book@yahoo.com

ناونیشان: کوردستانی عیراق - سلیمانی - شهقامی پیره میرد

سەرکەوتنى بى سۈرۈر لى بىست بۇزدا.....

پىرست

بۇزى يەكەم: ... ۵

مەفتى يەكەم: بۇزى يەكەم: ۹

بۇزى دۈۈم: ... ۱۴

بۇزى سىيەم (ئەلقەكانى پەيوەندى) ۲۷

بۇزى چۈرەم () داتاي دۈمارى - وتارى ۳۳

بۇزى پىنجەم (گەپشتن بە خواستەكانتان) ۴۰

بۇزى شەشەم: تەكنىكى پىشكەوتن: ... ۴۸

بۇزى حەۋتەم: رازى سەرکەوتن ۵۴

بۇزى مەشتەم: باۋەرەكانتان بگرن ۶۱

بۇزى نۆيەم: رىكخستى ئامانچەكان ۶۶

بۇزى دەيەم: ۷۰

سەرکەوتنى بى سىنور لە بىست پۇڭدا.....

پۇڭى يانزەيەم: خوۋەكان ۷۶

پۇڭى سىانزەيەم: سەرکەوتنى مالىيى ۸۹

پۇڭى چواردەيەم: شىۋەي جەۋگىردىنى سامان ۹۹

پۇڭى يانزەيەم: ... ۱۰۹

پۇڭى شانزەيەم: كار شىكىنى لە كارى خۇدا ۱۱۹

پۇڭى خەفدەيەم: ۱۳۰

پۇڭى ھەژدەيەم: پەيۋەندى سەرکەوتىۋ ۱۳۶

پۇڭى ئۆزدەيەم: ۱۴۸

پۇڭى بىستەم: سەرکەوتنى ھەمىشەيى ۱۵۷

سەرکەوتنى بى سىنور لە بىست پۇژدا.....

پۇژى يەكەم: ...

ناوى تۆنى پۇيىنز ئاشناى زۆرىي خەلگىيە. ئەم كەسە لە ويلايەتە يەكگرتەكانى كەنەداو زۆرىك لە ولاتە ئەوروپيەكان خاوەن ناوو شۆرەتتىكى زۆرە.

ئەو سالانىك لە مەوبەر لە ھەژارى و تەنگدەستيدا دەژيا، توانى لە ماوہيەكى كەمدا خۆى بە سەرۋەتى سەرکەوتن، شۆرەتتىكى بى ھاوتا سەرچاۋەى خزمەتگوزارى فەرھەنگى، فېركارى و چارەسەرکردنى گرنگ بگەيەنيت، تۆنى رۇيىنز سالى ۱۹۶۱ لە خىزانىكى ھەژار ھاتۆتە دنياۋە. دواى بە دەست ھىنانى دىپلۆم لە كارە جۇراوچۆرەكاندا سەرکەوتنىكى ئەوتۆى نەبوو، لە تەمەنى ۲۲ سالىدا لە بالاخانەيەكى ھەژارانەى ۴۰ مەتريدا دەژيا، ژيانىكى سەلتى ھەژارانەى ھەبوو بە وتەى خۆى ناچاربوو قاپەكانى نانخواردن لە وانى گەرماۋەكەيدا بشوات.

ويپراى قەيرانى داھات و دارايى بەھۆى زۆرخۆرى و بەدخۆراكىيەۋە زياتر ۱۲۰ كىلو كىشى لەشى بوو، بەھۆى قەلەۋىيەۋە توشى تەمەلى و، سستى، خەۋالۆيى بوو، بەلام لەو ھەژارى و نەداريەدا خەون و ئارەزوى بەرىنى ھەبوو، لە جىھانى خەيال و ئەندىشەى خۆيدا كۆشكى نايابى لە كەنارى دەريا و نزىك دارستانە سەۋزەكاندا بەرچەستە دەكرد، بۇ خۆى ھاۋسەرىكى شايستە، ئۆتۆمبىلى گرانبەھى وينا دەكرد.

تۆنى رۆيىنىز، سەرەنجام بېرىرى مەملەننى لىگەل قەلەوى خۇيدا
بە خۇيىندەنەوى چەند كىتېيىك، لىهەموى گىرنگىر خۇ خىستەنەبرى
كەسك كە لىهەموى پويەكەوى ساغ و بىخەوش و خاوەن ئەندامىكى
پىك و پىك بوو، تۈانى لى ماوەى كەمتر لى دوو مانگدا بەبى بەكاربردنى
پىزىمىكى خۇراكى هەروا بەپەوشىكى دەرونزانى و جەلەوكردنى زەين و
بىرو ئەندىشەكانى پانزە كىلۇ گرام لى كىشى خۇى كەم بكاەوى.

تۆنى، بە خۇيىندەنەوى تىپامانى كىتېبى دەرونزانى و بەشدارىكردن
لى پۆلەكانى پىسۇپانى ئەم بوارەو بە ھونەرى نوپى "پلانپىزى
دەمارى NLP كوفتارىى" ئاشنا بوو. ئەم پەوشانەى دەرىارەى
خۇى و كەسانىتر بە كارھىنا. ئاكامى بەرچاوى بە دەست ھىنا. پەيتا
پەيتا سەرنجى كۆمەلىك كەسى بەلاى خۇيدا كىشكر، سالى ۱۹۸۴
شىۋەى نوپى دەرونزانى لى سەر كۆمەلىك لى پالەوانە وەرزىشەكان
تاقىكرەوى، كارىگەرى ئەوان لى يارىەكانى ئۆلۆمپىكى سالى ۱۹۸۴
پەنگى دايەوى. پاشان كە خۇدى خۇى شارەزى ھونەرى تىرئەندازى
(نىشانە شكىنى) نەبوو، بۇ شروڧەكردنى پەوشە نوپكان لى لايەن
سوپاى ئەمرىكاو بانگ ھىشت كرا، لى و كاتەدا تۈانى كاتى بەرنامە
فىركارىەكانى سوپا بۇ نىۋە كەم بكاەوى لى ۷۰٪ وەركىراوەكان
بگەنەنئە ۱۰۰٪، ئەم سەرەكەوتنەنە پاداشتى مادى و مەنەوى
فراوانىان بۇ ھىنا.

لى ماوەى كەمتر لى دوو سالىدا لىگەل ھاوسەرى دىلخۈازى خۇيدا
ھاوسەركىرىى كىر، كۆشكىكى نايابى لى كەنارە جوانەكانى "سەن

دیه‌گو "دا کپی که به‌سەر دەریادا دەپروانی. ئۆتۆمییل و که‌لوپە‌لی
ژیانی خۆی هاوتای خەونەکانی بە‌دەست هێنا. سیمینارو وتاریژیی له
شارە جیاوازه‌کاندا سازکرد، به‌ شیۆه‌ی چاره‌سه‌ری تایبه‌تی خۆی
نۆربه‌ی خە‌لکی له‌ چنگی نا‌ئۆمییدی، په‌ریشانی، ترس، تاریکی،
دلە‌پاوکی پزگار کرد. بویه‌ مایه‌ی پ‌او‌یژی که‌سانی چینه‌ جیاوازه‌کانی
وه‌ك سه‌رۆك كۆمار، به‌ پ‌یۆه‌به‌ران و پ‌یشه‌وه‌ران، باززگانان، به‌رنامه‌ی
ئاگایی ته‌له‌فزیۆنی فراوانی پ‌یشكه‌ش كردو تا ئه‌م‌رۆش به‌رده‌وامه‌.

به‌رنامه‌ی "په‌پ‌ینه‌وه‌ به‌سه‌ر ئاگر" دا، ئه‌مه‌ به‌شیکی بچوکی
سیمیناریکه‌ که‌ به‌ مه‌به‌ستی متمانه‌ به‌خۆیونی بوشداربوان ئه‌نجامی
ده‌دات.

تۆنی پ‌ۆب‌ینز سالی ١٩٨٦ که‌ ه‌یشتا ته‌مه‌نی ٢٥ سال نه‌ده‌بوو،
به‌ره‌نجامی ئه‌ندیشه‌و ئه‌زمونه‌ کرداریه‌کانی خۆی له‌ کتیییکدا به‌ ناوی
به‌ره‌و کامه‌رانی دانا، که‌ له‌ سالی ١٩٨٧ پ‌ر ف‌رۆشت‌رین کتییی سالی
بوو.

کارنامه‌ی کرداری سه‌رکه‌وتن له‌گه‌ڵ رۆییت‌زدا:

له‌ ده‌وروبه‌ری خۆتان به‌ باشی ب‌روان!

چه‌ند له‌ سه‌دی ئیمه‌ له‌ شه‌ودا که‌ پ‌شوی کاری رۆژانه‌مان ده‌ده‌ین
له‌وه‌ی به‌ پ‌ۆژدا ئه‌نجاممانداوه‌ پ‌ازی و دلخۆشین؟ چه‌ند له‌ سه‌دی ئیمه‌
به‌ ئاسانی و خه‌یاڵیکی ئاسوده‌وه‌ سه‌ر ده‌که‌ینه‌ سه‌ر سه‌رین؟

چه‌ند له‌ سه‌دی ئیمه‌ بی‌ نیگه‌رانی و ترس ده‌خه‌وین و و‌ی‌پ‌ای خه‌وتنی
ته‌واو چوست و چالاک له‌ خه‌و ب‌یدار ده‌بینه‌وه‌؟ چه‌ند له‌ سه‌دی ئیمه‌ به‌

پەرۆشەو دەچىنە سەر كارەكانمان؟ ئەو كارەى لە ئەستۇمانە بە
متمانە بە خۆبۈۈنى تەواۋو دڭخۇشەو ئەنجامى دەدەين. چەند لە
سەدى ئىمە كاتىك دەگەينەو مائەو، وزەو چالاكى دەبەخشىن بە
خىزانەكانمان؟ چەند لە سەدى ئىمە لە داھاتى مانگانەكەى خۆى
پازىيەو بەشى دەكات؟

هەمومان پىۋىستان بە شۆپشىكى دەرونيە.

هەموو لە ئارەزۋى رۆژانىكى خۆشو سەرکەوتو پەر لە وزەو
لە شساغبۈۈن، دەولەمەندبۈۈن، متمانە بەخۆ پەيداكردين، بەلام چەند
لە سەدى ئىمە بۆ گۆپانكارى هەنگاۋىكمان هەلگرتوۋە؟ چەند لە
سەدى ئىمە ئەوۋى دەيبىنين، دەيبىستىن و فېرەدەين و لىيان
بەهرەمەند دەين؟

ئىمە هەمومان لە پۆژانەى ژيانماندا وون بوين؟ بۆچى؟ پەنگە بە ھۆى
ئەوۋەيت كە پىگەى گۆپان شارەزانين.

ئەوۋى لە دواى ئەم پىشەكەو دەيت، درىژەى لە ۱۹ رۆژى داھاتوۋدا
ھەمان ئەۋشەيە كە ماۋەيەكە بە دوايدا دەگەپىن، لە ماۋەى ۲۰ پۆژى
بەرنامەكەدا بە كۆمەكى فېركارىەكانى تۆنى رۆيىن، خونچەى ژيانتان
دەپشكۈيت، وەك مرفىكى گۆپاۋ، سەرکەوتو، دەولەمەند، ساغو
بەھىز، لىيەو بەرەو فەزايەكى ئارامى پەرواز دەكەن، گەر دەخوازن لە
ژياندا سەرکەوتوۋبن، بزائن: لە ھاۋكىشەى ژياندا، ئايندە ھىچ كاتىك
لەگەل پابردودا يەكسان نە.

هەفتەى يەكەم: رۆژى يەكەم:

تواناى دەرونى:

سلار، من تۆنى رۆيىنزم، دەمەوئەت لەگەلتان دەربارەى تواناى دەرونىتان بۆتان بدوئەم، بەرنامەيەكى بىست رۆژىم بۆ ئامادە كردوون كە سىمايەكى تەواو ناياب بە ژيانقان دەبەخشەت، لەمپووە ئەم پەوشە بگرنەبەر كە بە پاستى چۆنى ژيانقان بۆ ھەميشە دەگۆرەت. سەرکەوتن لەم بەرنامەيەدا بەندە بە دوو بنەماو.

۱. بە پاستى بئانەوئەت ژيانقان بگۆرەت.

۲. خۆتان لە بەرامبەر ئەنجامدانى پامپەكانى بەرنامەكەدا بە

بەرپرس بزانن.

بپياردان: ...

زۆربەى خەلكى نازانن بە پاستى لە ژياندا چييان دەوئەت، بەلام لەوەش خراپتر كەسانىكن دەزانن چييان دەوئەت بەلام ھىچ كارىك بۆ بەدەست ھيئانى ئەنجام نادەن.

ئەوان تەنيا دەستەوئەرتۆ دادەنيشن ھيوادارن پۆژىك ھەموو شتىك بە دەست بىنن. ئەو پۆژەش "ئەمپۆ"يە. چەندىنجا توشى كەسانىك بووم كە دەلێن: ئاى بابە، چۆن دەتوانم پەوشتى ھاوسەرەكەم بگۆرم؟ وەلامى من ئەمەيە "تەنيا بپيار بەدەن". زياتر لە كەسانىتر كە چاوەپوانيت لى دەكەن، چاوەپوانى لە خۆتان بكەن. گەورەترين داوى

سەرپڭاي سەرکەوتن "ترس"ە، ترس لە شکست، ترس لە سەرکەوتن، ترس لە دەرکران، ترس لە دەردولە تێکرای نەناسراوەکان، تاکە پڭاي پەواندنەوێ ترس، پویە پو بونەوێ خودی ترسە. بە دوایدا بپۆن، پویە پوی بینەو، شالۆی بۆ ببەن.

ترس بە تەنیا ھەرگیز شتێکی خراپ نیە، ترس کاردانەوێ سروشتی جەستەییە بۆ ئامادەکردنمانە لە ئەگەری پودانی گرفتێک، ترس بە ھەیزمان دەکات کە وریابین. ھەستە کانتان کۆ بکەنەوێ مەترسییەک لە بۆسەدایە، ترس لە پاستیدا بریکاریکی داکوکیکارە کە کردومانەتە بەندیوانی خۆمان، پەنگە لە سەرەتاو بەرتەسککردنەوێ ترسە کانتان ھێندە ئاسان دەرئەکەوێت، بەلام ئەمە کردەنیە دەبیێت بە شینەیی و بەردەوام جیبەجۆ بکریێت، پێک وەکو پاهێنانی ماسولکەکانی لەشتان.

بنەمای نواندنی "نەرمیی": ...

سێ بنەمای سەرەکی بۆ مسۆگەرکردنی سەرکەوتنی بێسنور پێویستیە.

١. بزانی چیتان دەوێت.

٢. دەسبەکار بن.

٣. ئەنجامی کارە کانتان لە بەرچاوبگرن.

زۆریەکی کەسانی سەرکەوتوو شکست خواردوترین کەسانی دنیان.

چونکە زیاتر لە کەسانیتر تەمبەلێکی شکستیان چەشتوو، زۆریەکی خەڵکی بەھۆی ترسان لە شکست لە ژياندا ھیچ کاریک ناکەن، ئەمەش لە خۆیدا

واتا شکست، بۆ ھەموو ژيانتان لە گۆرپىنى پەوتى خۆتان مەترسن،
 توانا نەرمى نواندن لە خەسلەتەکانى کەسانى سەرکەوتوو. ئەوەندە
 شىۋانى جۆراوجۆر تاقى بکەنەو تا سەرەنجام سەرکەوتوو دەبن، بە
 بروای ئێو ئەمە شتێكى شىتانهیە؟ بوار بدەن لىتان بپرسم چەندجار
 بە زەویدا کەوتوون تا توانیوتانە فىرى بە پێدا پۆشتن ببن؟

کردنە سەرەشقى کەسانى سەرکەوتوو:

من "تۆنى رۆبىنر"، باوەرم وایە تىکپای سەرکەوتووکان کەسانى
 کە پەفتارى تايبەتیا نەبێت پەوشى تايبەت کە ئەوان چەندجاریک
 تاقىيان کردووە، بۆیە ئەگەر ئێمەش ھەمان ئەو پەفتارانە دووپات
 بکەینەو، پێک وەک ئەوێە کە پەوتى خۆمان لەسەر ئەو نەخشەى
 کە پێشتر بە سالانىک زەحمەت باشتەر بوو بەرپێژر بکەین.

من لە پەوشى بە سەرەشققردن بۆ باشترکردنى دۆخى داراییى خۆم
 سوودم وەرگرتوو، من لە پێگەى کەدا بووم کە لە کۆمەلگادا لە ژێر ھێلى
 ھەژاریەو بوون، تۆزقالتىک متمانەم بە خۆم نەبوو، ھەستم بە
 پەرىشانى دەکرد، بەلام توانیم لە بالاخانەى کى ٤٠ مەترىەو بۆ ماله
 تازەکەم کە ١٠٠٠ مەتر چوارگۆشەىەو لە پاستیدا وەکو کۆشكىک وایە
 بگوێزمەو، ئەمەش بۆ خستەنە ژێر ھەژمونی ئێو نى، بەلکو
 دەمەوێت بە خۆتاندا بێنەو، بزائن کە چەند بە خیرایی دەتوانن ژيانى
 خۆتان بگوێن، تەنیا بەو مەرجەى فىربین کە چۆن لەو کۆمپپوتەرى
 نىوان ھەردوو گوێتان کە "میشک" ھ سوود ببینن.

شکست پله یه که بۆ سرکه وتن: ...

ته نیا به ههستکردنه به نارپه حهتی مړوځ پهی به وه ده بات که ده بیت
په وتی خوی بگوریت، به لام به و مەرجه ی ئه م ههسته هینده به هیز
نه بیت که بیکاته که سیک خوپاریز، له به دهست هینانی نیعمه ته کانی
ژیان بی به شی بکات، هه بوونی ههسته ناخو شه کان قبول بکن، نه وانه
به شیک ژیان، له شوینی خویاندا ده توان به سوود بن، به لام نه که و نه
داویانه وه، له ههسته کانتاندا نوقم بین، ئایا تا ئیستا سهرنجتان داوه،
خه لکی کاتیک سرکه وتوو ده بن ئاههنگ ده گپن ساز ده کهن، کاتیک
شکست ده خوڼ ده که و نه ده ریای بیرکردنه وه، که سیک چه ند جاریک
بکه ویته ده ریای بیرکردنه وه وه، که وره ترین سرکه وتن مسوگر
ده کات، که واته بیرتان نه چیت شکست بوونی هه ر نیه .

ده فته ری سرکه وتن: ...

داواتان لی ده که م به نه جامدانی پهینان له م بیست پوژدها به نه رکی
خوتان بزائن، جهخت له سهر یه ک به یه کیان بکه نه وه، بۆ نه جامدانی
ئه م راهیتانانه پیویستتان به ده فته ریه ک هه یه، من به نه زمون
که یستمه نه و ئاکامه ی هه ر یه کیک له ئیمه ۸۰٪ ی نه وه ی ده بییستین
یان ده یخوینینه وه له ماوه ی سی پوژدا فه رامو شیان ده که ی، به
نوسینی نه وه ی فیری ده بین ۷۵ - ۸۰٪ ی بابه ته کان ده گاته که نجینه ی
یادگه تان.

ژیان به نرخترین خه لاتی خوداییه، که واته بایه خی تو مارو پاراستنی
هه یه .

پراھینانی ئەمروۆ: ...

بۆ پراھینانی ئەمروۆ، دوو کارم دەوێت، ئەو دوو کارەى دەمیکە دەبوو ئەنجام بدرێن، بەلام ئەنجامدانیتان دواخستوو، کۆتاییان پى بێنن، پێویست نیه ئەو کارەى ئەنجامی دەدەن قورسو دژوار بێت، تەنیا بە تەلەفونکردن بۆ ھاوڕێیەکتان، ئەو ھاوڕێیەى ماوێەکە لێى بى ھەوالن و بە راستى دەتەنەوێت ھەوالی بزائن.

پەنگە ئەم کارە چەند خولەکیکی پیاسەکردنی دەورووبەری مالاھەتان بخایەنیت، یان تەنانت پێکخستن و خاوەنکردنەوێ ژۆرەکەتان بێت، نازانم ھەزار کاری وردو درشت ھەیه کە دەبێت ئەنجام بدرێن، بەلام ئەنجامدانی بۆ پۆژیکى دواتر دوا دەخەین، کەواتە تکایە ھەر لە ئێستاو ھەر بەدەن دوو کار کە دەبێت ھەر ئەنجام بدرێن لە دەفتەری سەرکەوتنەکەتاندا یاداشتیان بکەن، ئەمەش گۆپانیکی گەلیک بچوکی ژیاانتان دەبێت کە بەو زوانە گۆپانکاریەکی گەورە لە ئێوەدا بەدی دەھێنیت، لە بەشى داماتودا ھێزی جێلەوگیرییەکانی ژیاانتان پى دەناسینم.

پۆڭزى دووھم: ...

ھىزە جەلە وکارەکانى ژيان

بەخىرىيىن بۆ پۆڭزى دووھمى بەرنامەى ھىزى دەرونى، لە بەشى پىششودا وتمان كە چ شتىك دەتوانىت سەرکەوتوتان بکات، وەلام ھىزى دەرونى بوو، ئەگەر ئەم ھىزە بە دەست بىنن، ئامادەى پىويستى دەسپىكى ھەموو کارو پىداگرييەتان دەبىت.

ئایا پراھىتانه کانتان ئەنجام داوھ؟ ئەگەر وەلامە کەتان نەريئىيە، تکیا ھەر لە ئىستاوھ دەست بەکارىن، تاكو پراھىتانه کان ئەنجام نەدەن، خویندەنەوھى بابەتەکانى پەيوەست بە پۆڭزى دووھم دەست پى مەكەن.

مەبەست ئەمەيە فير بىن ھىزەكەى دەرونى خۆتان بەکارىنن، كەواتە مەبەستەكەمان ديارى كرد، گرنگترىن ئامپازى سەرکەوتن، توانايى ناسىنى ئامانجىكە كە دەتانهوئىت بە دەستى بىنن.

سەرەتا ئامانج بناسن، پاشان ھەتا كاتى لە ئامىزگرتنى سەرکەوتن، لەگەل پاراستنى نەرمى نواندن شوئىنى بکەوون. گەلێك ئاسانە، وانیه؟ ئەى بۆچى ئەم کارە ناکەين؟

بەکاربردنى فيربوونەکان: ...

ئەوھى فيرى دەبن بەکارىان بىنن، بەکار نەھىتانی فيربوونەکان گەرەتري ھەلەيە كە دەكرىت لە كەسانىك بوەشىتەوھ، گەر ئىوھش

تا ئىستا گەلنىڭ كىتىپتان خويندوۋەتەۋە، بەلەم ھەمىشە ۋە بەردەۋام لە
خۇتان دەپرسن بۆچى كارم بە ياساكانى ئەم كىتپە نەكرد.
دەزانم پىۋىستىم پىۋى ھەيە، بەلەم بۆچى دەسبەكار نەبووم؟ چ شىتەك
پىنگرى بزوۋاندنى مەن؟ مەن ئامۇڭگاريتان دەكەم ئەم بەشە بە دىقەتتىكى
زىاترەۋە بخويندەۋە چۈنكە تايىبەتە بە خۇتانەۋە.

ھەستى ئازارو خۇشى، كىلىلى بەرىزىر كىردنە: ...

پەفتارى مۇۋەككەلەزىر پىكىفى دوو ھىزدايە، بە پىناسەيەكى دىكە،
دوو ھىزى كىشكرىدن، ئىمە لە پەۋتى ژيانەۋە بەرەۋپىش يان
بەرەۋدوۋە كىش دەكات، ھەلاتن لە نارەھەتى ۋە پەۋشى ۋە تامەزىۋى
بۇ خۇشى.

ئەم دوو ھىزە فاكترى سەرەكى جۇلەي ھەركەسىكە لە دىنيادا، ئەگەر
كارىك ئەنجام نادەين، ھۆكار ئەمەيە ۋادەزانىن دەسپىك ۋە ھەۋلەدان
ناخۇشتە لە ئەنجامدان. پونتر، لەۋ باۋەپەداين بە بىكارى دانىشتن
دەردو نارەھەتەكى كەمترى بە دوۋە بىت، پەنگە بلىن: نا! "تۆنى"
ۋانىە. مەن دەزانم گەر كارىك دەست پىۋى بىكەم يان تەۋاۋ بىكەم
سەرگەۋتەۋە دەيم. بەلى، بەلەم لە ھەستەناخى ئىۋەدا جىگىرەۋە،
بۇئەۋەى كارىك ئەنجام بەدەن، دەبىت بەرگەى نارەھەتەكى زىاترىش
بىگىن، ئىستا ئەم نارەھەتە بۇ ئىۋە ھەست پىكراۋترە. ھاۋكات
پەنگە ئەۋ خۇشىيەى لە سەرگەۋتەۋە بەدى بىت، ھىچ كاتىك بە
پاستى نەگەپىت، ۋانىە؟

مهیل و حەز بۆ خۆشی و هەڵاتن لە ناخۆشی غەریزه یەکی سروشتیە و کە
تەنیا لە ژێر پکیفی مێشکدا، هەر کاتی ک بخوازن کاریک ئەنجام بدەن
کە باوەرتان وایە ناپههت و ناخۆشی به دواوهیه، مێشک شپهزه
دهبیت و ناتوانیت ههندهی نوکه دهزیهه کۆمهکتان بکات، تاکه
شتیک له م ههلهدا به دهست بیت، نائومیدییه، ئه ی دهبیت چی
بکهین؟

هه موو دهزانین بۆ به دهپهتانی گۆپانکاریه کی گرنگی ژیان نابیت کات به
فیرۆ بدهین، بۆیه تاکه پێگایه ک ماوه ته وه . بۆ به دی ههتانی گۆپانکاری
هه میشه یی، ده بیت بۆ پێکههتانی ئالوگۆپی به رده وام ده بیت جۆری
پێکهاتنی ههستی چێژو ناپههت بگۆپین. چۆن؟
کامه یان هه لده بژێرن؟

کاتی ده سپیکردن یان ده سپه نه کردنی هەر کاریک پێویستی دهره په ریز
بوون له ناپههت، به هه زتره له حه زو مه یلی چێژو خۆشی.
به پێی توێژینه وه کانم دهرباره ی پهفتاره مرۆپیه کان گه شتومه ته ئه و
ئاکامه ی که هه موو خه لکی تاراده یه ک هه موو کاریک به بیانوی
دورکه و تنه وه له ناپههت نه نجام ده دن. ئیستا پرسیاریکتان لی
ده که م، ئه گه ر ناچارین له نیوان دوو مه سه له ی ناپههت که ردا
یه کێکیان هه لبژێرن چی ده که ن؟ هه مومان له به رزه خیکی به مجۆردها
گیرمان خواردوه، ئه گه ر کاریک نه نجام بده ی پیمان ناخۆشه،
نه نجامیشی نه ده ین هه ست به ناپههت ده که ین، زۆریه ی خۆپه نده کاران
کاره کانی کۆتایی "تیرم" وه رزی هه فته یه ک به ر له تاقیکردنه وه کان

يان تەنەنەت شەۋىك پېش كۆتايى ۋەرزەكە تەۋاۋ دەكەن، بۇچى؟ بۇ خويندكار زۆر ناخۇشە تەۋاۋى درىژايى ۋەرزەكە خەرىكى كارەكانى كۆتايى ۋەرزەكە بېت، ھەرگىز ئەمە شتىكى خۇش نىە! بۇ زۆربەى خويندكاران دەسپىكى ئەم كارە ناخۇشە گەلىك سەختە. بەلام شەۋىك پېش تاقىكدنەۋە، كاتىك دەبىنن كە ھىچ كارىكىيان ئەنجام نەداۋە، بىركردنەۋەيان لە دەرەنەچوون و شكست لە تاقىكدنەۋەكان بەلايانەۋە گەلىك بەرجەستە دەبېت، لە پاستىدا تامى ھەستىكى ناخۇشتر لە (كارەنەكدن)دا دەچېژن، بۇ ھەلاتن لەم ناپەھەتتە، خىرا دەسبەكار دەبن، بۇئەۋەى بتوانن بە ئاسانى فرىاي كارەكانى كۆتايى ۋەرزەكانتەن بىكەۋون، دەبېت ئەم دوو ناپەھەتتە بخەنە دووتاي تەرازوئەكەۋە، دەرەو ئازارى ئەنجامدانى كار، يان تامى تالى شكست لە تاقىكدنەۋەكان؟ ھەر كاتىك كە دەبېت لە نىۋانى ئەم دوو ناپەھەتتەدا يەككىيان ھەلبىژىن، ئەم پەۋشە بەكار بېنن، ھەردو ناپەھەتتەكە بخەنە دوو تاي تەرازوئەكەۋە.

زۆربەى كەسە سەركەۋتەكان ئەم ھاۋسەنگىيان مسۆگەر كىردوۋە. ئەۋان ھىزى كېشكردن بەرەو خۇشى وزانىنى ناپەھەتتى كە لە ژياندا سەر پشەتى ھەموو كارەكانيان بە دەستە. خستۆتە ژىر پكىفەۋە، بىگومان ئىۋەش چەندجارىك لەو دۇخەدا بوون، پەنگە پۇژاننىك كارىك كە بۇ ژيانتان گەلىك چارەنوسساز بوۋە دەستتان بۇ نەبردېت، بەلام پۇژىك بە سەختى تەقىۋنەتەۋە.

به خۆتان وتوو: ههسته و بېزوى! ده بېت ئه م كار ه ته واو بكه يت، هه ر
ئىستا، چونكه به ئاشكرا هه ست ت كر دووه ئه نجامدانى كار هه ميشه به
نازار ترو ناخۆش تره له ته واو كر دنى.

به دى هينانى گۆپان: ...

كليلى گۆپان پېچه وانه كر د نه وهى چۆن ئىتتى پېكهاتنى هه سته كانى
خۆشى و ناخۆش ييه .

پهنگه ئىوش كه سائىك بناسن كه به رده وام ده لىن: چيتر كاتى ئه وه
هاتوو كه هاوسه رگيرى بكه م، ئه وان باوه ريان وايه هاوسه رگيرى به
ماناى به ده سته هينانى چه ند ده سكه وتىكى وهك چيژ، خۆش حالى،
ئارامى و زياتر له مانه ش جوړه حاله تىكى ده رونى ناياب، هه سته
يه كبوون، به لام هه ركه كاتى هاوسه رگيرىيان هاته پيشه وه، له پر
ده كشيته وه، چونكه بى ئه وهى به خويان بزائن له نا ئاگاي ئه واندا
هاوسه رگيرى به ماناى زه وت كر دنى ئازاد ييه .

ته نانه ت هه ندىك باوه ريان وايه هاوسه رگيرى كر دنى سه ركه وتوو، كارىكى
ده گمه نى دنيا يه، ئه و كه سهى خۆشت ده وي ت دوا جار به جيت
ده هيليت، دل ت ده شكى نيت! ئايا تا ئىستا تامى ئه مجوړه شكسته تان
كر دووه؟ ئه گه ر نا! دياره له ئاينده دا تامى ده كه ن!

به لام گه ر ده تانه وي ت هاوسه رگيرى بكه ن، تىكراى ئه و شتانهى له
هاوسه رگيرىيدا ده تانه وي ت مسۆگه ريان بكه ن، ده بېت به ركهى په نچ و
نا په حه تيه كانيشى بگرن.

بههلهدا مهچن، من لهو كهسانه نيم كه دهلّين ته نيا له جوانيه كان
 بپوانه، ههنديك دهلّين له باخ بپوانه و بلّی ئه م باخه جوانه و بژاری نيه.
 بهردوام خۆباوه پيی خۆتان بکه ن هه موو شتێك پێك و پێكه، تاكو
 هه تمه ن سهركه وتوو بن، نا من وانالّيم، ئه م باخه جوانه، به لام ئه م
 باخه پپه له گژوگيا و بژاری پيويسته، كه واته گهر ده تانه ويّت چيژ
 بپينن، ده سبه كارين و به پێكه وون.

گژوگيا كان پيشه كيّش بکه ن، ده سته و نه ژنق دامه نيشن و مه لّين كه
 خوايه بۆچی له باخي ژيانمدا گژوگيا ههيه؟ مه لّين خودايه بۆچی
 هينده له گه لّ مندا نامپه ره بانيت! بيزوین بزائن كه نا په حه تي و به لاو
 نه خوازاوه كان به شيكي ژيانن، په نگه كه سانيتر نا په حه تتان بکه ن و
 چاوه پوانی جۆراو جۆريان ليتان هه بيّت، به لام ئيه وش هه مان
 چاوه پوانيتان له كه سانيتر هه يه، وانیه؟ ئيه وش چه ند جارێك
 كه سانيترتان نا په حه ت كردوه!

ژۆربه ي خه لّكي حه ز له پوبه پو بوونه وه ي كيّشه كان ناكه ن، ژۆربه شمان
 ئه وه ي له ناخماندا مايه ي به دي هينانی هه سته كانی خوشی و
 ناخوشيه لييان بيّ ئاگايين، بۆيه ژيانمان له جياتی ئه وه ي له ژيّر پکيفی
 خۆماندا بيّت له كيّشمه كيّشی نيوان ئه م دوو هيزه دان، بۆيه ده بيّت
 شيوازی پیکهاتنی خوشی و ناخوشی له خۆماندا بگورپين.

بزويّنه ره كانی ژيان: ...

وهك وتمان، دوو هيزی حه زکردن به چيژو دوركه وتنه وه له ناخوشی و
 نا په حه تي، به هيزتريّن بزويّنه ره كانی ژيانن، پێكه رانی پپوپاگه نده

بازارگانیه کان به باشی ئه م پاسته ی ده زانن، له پیکلامه بازارگانیه کانی
 ته له فریژون ورد ببنه وه، ئاخۆ وانیه؟ هه والسا زه کانی پیکلامه
 بازارگانیه کان هیچ کاتیگ له نمایشه کانیاندا نالین خوشکان و برایان،
 خیراکه ن وه رن کالاکانمان بکپن، ئه مپۆ زۆربه مان بێ ئه وه ی
 پتیوستان بیت ئه و کالایانه ده کپین که پیکلام کاریان بۆ ده کات،
 پیکلامه کان له زهینی ئیمه دا ئه لقه یه کی په یوه ندی به هیزی نیوان به
 ده سته یانی چیژو خوشی یان خۆلادان له ناره حه تیه و به ره مه کانی
 خۆیانیا ن به دی هیناوه . کۆمپانیای بیپسی کۆلا، بۆ فرۆشتنی
 به ره مه کانی داوای کۆمه کی له مایکل جاکسون کرد، مایکل له پۆژدا
 هه رگیز بیپسی کۆلای نه ده خواره وه، به لام بۆ ۸۰ چرکه ی پیکلام، ۱۵
 ملیۆن دۆلاری وه رگرت، بۆچی ئه و کۆمپانیایه ئاماده یه ئه و بره پاره
 خه یالیه ی پی بدات؟ زۆربه ی خه لکی ئه مریکا ده نگی مایکلیان پی
 خوشه، به بیستنی گۆرانیه کانی ئه و هه ستی خوشحالی ده که ن تا ئه و
 ئاسته ی کاسیته کانی ئه و زیاتر له هه ر گۆرانیبیژیکی دیکه له میژوی
 موسیقادا فرۆشراوه، کۆمپانیای بیپسی کۆلاش ده یه ویته خه لکی
 هه مان ئه و هه سته یان ده رباره ی به ره مه کانیان هه بیت. چۆن؟ خه لکی
 کاتیگ چه ندینجار ده نگو په نگی مایکل جاکسون له گه ل ئارمی بیپسی
 کۆلادا ده بینن له ته له فریژوندا په خش ده کریته، له میشکی خه لکیدا
 هه ستی چیژو خوشی له گه ل بیپسی کۆلاشدا گری ده دریت.

خالى گۇرپان:

زانيمان كە دوركە وتنەۋە لە نارپە خەتتى گىرنگىرتىن بىيانوى دەسپىك يان كىشانەۋە يە لە ھەر كارىكدا، ھىچ گۇرپانىك لە ژيانماندا پوو نادات تاكو بە ئەندازەى تەۋا ۋە ھەستى نارپە خەتبون بىكەين و دەرك بەۋە بىكەين بەرگە گرتىنى ھەر سەختى و نارپە خەتتەك باشتەرە لە قبولكردنى دۇخەكەى ئىستامان.

لە كىتەبى بارىزگانە سەرگە وتەكانى جىھاندا "ئەى جى ماندۇ" دا ھاتوۋە، ئەۋ پىاۋەى سەرەتا خەرىكى ئارەقخۇرىى بوو. ھىچ دواپۇژىكى ئاشكرائى نەبوو، لە سەر جادەكان دەژيا، پۇژىكىيان بۇ ھەلاتن لە سەرماۋ سۆلە، پەنايەكى بىجگە لە كىتەخانەى گشتى شك نەدەبرد، لەۋىدا ئەۋ دەست دەكات بە خويىندەۋەى كىتەب، لە ناكاو تىدەگات كە ژيانىكى پىوپوۋچى ھەيەۋ چىتر نايەۋىت بەۋ شىۋازە بۇى، ئەۋ ھىندە لەم ژيانەى بىزار بوو، كە بە ھىچ جۇرىك ئامادەى بەردەۋامبونى لەۋ ژيانە نەبوو، بۇيە بىرى كىردەۋەۋ گەيشتە ئەم ئاكامەى بۇ دەسكەۋتنى خۇشى دەبىت زياتر فىر بىت، ھىندەى خويىندەۋە كە توانى بىتە سەرنوسەرى گۇڭشارى سەرگەۋتن، پاشان كاركردنى لەگەل دەستەى "دەبلىو، كراۋون" دەست پىكرد، يەك بە يەك بە پەلكانى پىشكەۋتندا سەرگەۋت.

زۆركەس بە ھۆى نارپە خەتتەۋە سەرگەۋتنىان مسۆگەر

كردوۋە.

هه موو کاریک دوو پووی هه یه، دهریاره ی هه رکامیکیان بیر بکه نه وه
 نه نجامیکی جیاوازی هه یه، گهر له سهر دژواری و سه ختی کاره که چر
 بینه وه نه نجامدانی به لاتانه وه مه حال و یان لانیکه م گه لیک به نازار
 ده بییت، به لام نه گهر له سهر ئاکامیکی سهر که وتوانه و نه وه سه ته
 خوشه ی دوا ی نه نجامدانی کاره که به دهستی ده هیئن، نه و
 نه نجامیکی گه لیک به چیژی ده بییت.

نه ندیشه تان له سهر هه ر شتیک چر بکه نه وه، هه مان نه و شته به
 دهست دینن.

حه ز له چوکلێت ده که ن؟ به لی؟ به لام تا ئیستا ریکه وتوه بتوان
 به سهر هه زکردن له چوکلێتدا زال ببن؟ چۆن؟ نه گهر ته نیا له بیر
 چیژی خواردنی چوکلێتدا بن، ناتوانن چاوپۆشی له نه خواردنی بکه ن،
 به لام نه گهر کاتی دیتنی چوکلێت، زه ینتان ته نیا له سهر قه له وی و
 تیکچونی جهسته تان چر بکه نه وه و خۆباوه پیی خۆتان بکه ن که
 به خواردنی چوکلێت له شو لاریکی ناقولّاو ههستیکی ناخۆشتان
 ده بییت، نه و پرهفتارتان ده گۆرپیت، ته نانه ت ناتوانن توخنی بکه وون،
 گهر ده تانه ویت له کاریکدا ده سه کارین، ده بییت بکه نه نه م ئاکامه ی که
 نه کردنی کاره که له ته واکردنی کاره که سه خترو به ژانتره . پونتر، له
 زهینی خۆتاندا هه رگیز ده رامه تی خۆتانان به دل نیه، ته نیا به و
 هۆیه وه یه که له زهینی خۆتاندا به دهست هیئانی ده رامه ته که تان به
 نارپه حه تیه وه گریداوه ته وه، پیتان سه یر نه بییت، هه ندیک خه یال ده که ن
 بۆ په یدا کردنی پاره ده بییت واز له پشودان و گه پان و پابواردن بینن!

چیتەر ناتوانن چونکه جاران له گه‌ل خیزاندا بوون، هه‌ندیک باوه‌ریان وایه
 بۆ په‌یداکردنی پارهیەکی زیاتر ده‌بی‌ت له‌گه‌ل که‌سانیترا هاوبه‌ش بن.
 ئه‌وان به‌خۆیان ده‌لێن: له‌نیوان ئه‌م که‌سانه‌دا سه‌ره‌نجام یه‌کێک
 خیانه‌تم لێده‌کات، له‌ناکاو پۆژێک هه‌موو شتی‌کم له‌کیس ده‌چیت. "
 هه‌ندیکی دیکه‌ له‌و باوه‌رهدان به‌بوونه‌خواه‌نی پاره‌دۆسته
 راسته‌قینه‌کانیان له‌ده‌ست ده‌ده‌ن. دیاره‌ به‌م په‌وشی بیرکردنه‌وه‌یه
 هیچ کاتێک ناتوانن کارێک بۆ به‌ده‌ست هێنانی ده‌رامه‌تیکی زیاتر بکه‌ن.
 ته‌رازوی زه‌ین: ...

میشکی ئێوه‌خواه‌ن ته‌رازویه‌کی زۆر ورده‌، کاتی ده‌سپێکی هه‌ر
 کارێک، نا‌په‌حه‌تی و خۆشی به‌ره‌نجامی ئه‌م کاره‌ به‌م ته‌رازوه‌
 ده‌کێش‌ری‌ت، ئه‌گه‌ر تایی نا‌په‌حه‌تی قورستر بی‌ت، ئه‌وا هه‌زتان له
 ده‌سپێکردنی ئه‌و کاره‌ نا‌بی‌ت. که‌واته‌ گه‌ر ده‌تانه‌وێت کارک ده‌ست پێ
 بکه‌ن به‌لام ناتوانن، هۆکار ئه‌مه‌یه‌ تایی ته‌رازوی می‌شکی ئێوه‌ به‌ولایه‌دا
 قورسه‌و دا‌که‌توه‌. ئه‌گه‌ر بریاره‌ په‌فتاری خۆتان بگۆپن و سوود له
 توانا ده‌رونیه‌کانی خۆتان ببینن، ده‌بی‌ت ئه‌وه‌ی له‌ می‌شکی ئێوه‌دا‌یه‌و
 له‌گه‌ل خۆشی و ناخۆشیه‌کان هاومانا بوون، بیانگۆین. تۆ ده‌لێ‌یت:
 پاره‌ واتا ئازادیه‌کی زیاتر، ده‌توانم به‌و پارهیەکی که‌ هه‌مه‌ یارمه‌تی
 هاو‌پێ‌کانم بده‌م، دیاری بۆ من‌داله‌کانم بکرم، سه‌فه‌ری شو‌ینه‌ دوره‌کانی
 دنیا بکه‌م، زانیاریه‌کانم به‌ره‌و بالا‌ببه‌م، ته‌نافه‌ت باشت‌ترین پاهێنه‌ریش
 بۆ خۆم بگرم، به‌لام هاوکات می‌شک‌تان وه‌لام ده‌داته‌وه‌ که‌ ته‌واوه‌.
 به‌لام ئه‌گه‌ر خواه‌ن پارهیەکی زۆر بی‌ت ئه‌وا هه‌رگیز ده‌رفه‌تی ته‌واووت

بۇ پېرپاگە يىشتىن بە مندالە كانت نابىت، پەنگە ھاۋپشكە كانت خىانەتت لى بكن، ھەموو ئەو سەرگەمىانەى ھەزىيان لى دەكەيت لە دەستيان بدەيت، ئەگەر دەتانەۋىت لە بەلەى قەرزاريە كانتان خۇتان پزگار بكن، يان بە دەرامەتلىكى زياترەۋە ئاسودە تر بژين، دەبىت يەكجارو بۇ ھەمىشە بېرىار بدەن شىۋازى چىپوونەۋەى زەينتان بگۇپن، تەرازوۋەكەتان بە باشى بەكار بىنن.

پاھىنانى ئەمىر (ھەفتەى يەكەم، پۇژى دوۋەم)...

دەفتەرى سەرگەۋتە كانتان بىنن دەسبەكارىن:

۱. ئەو چوار كارەى لەمىژە دۋاى دەخەن يادداشتى بكن.

بۇ نەمۇنە دەتانەۋىت جگەرە تەرك بكن، تەلەفۇن بۇ يەككە لە ھاۋپىكانتان بكن، بە دۋاى كارو پىشەيەكدا بگەپن، بە كەسىك بلىن زۇرم خۇش دەۋىت... پىۋىست نىە ئەم چوار كارە زۇر ئالۇزو دۇۋار بن، چوار كارى گەلىك ئاسان. مەلن باشە سبەى، ھەرىستە ئەم كارە ئەنجام بدەن، چونكە سبەى گەلىك كارتان بۇ ئەنجامدان ھەيە، ھەموو پۇژىك ھىزى دەرونتان زياتر دەبىت، دەبىنن مەيلىكى زياترتان بۇ تەۋاكرەنى كارە دۋاخراۋە كانتان دەبىت.

۲. بنوسن كە پىتان وايە بە ئەنجامدانى ئەم كارە بەرگەى

نارەھەتەكى زۇر دەگرن. ئەگەر ۋەلامەكەتان "ھىچ" بىتت، دەبىت زياتر لەمبارەيەۋە بىر بكنەۋە، پەنگە نارەھەتەكەتان شتىك بىت، كە لە پۋالەتدا ھىندە گرنگ

نەبن. پەنگە لە تەرخانکردنی کات بۆ ئەم کارە ھەستیکی ناخۆشان ھەبێت.

۳. بنوسن لە ئەنجامنەدانی ئەم کارە چ چیژێک دەبینن. بۆ نمونە ئێوە دانیان کە دەبێت کێشی لەشتان کەم بکەنەو، چونکە بەژن و بالایەکی ناپێکتان ھەیە، بەلام سەلامەتیتان لە مەترسیدایە، کەچی ئەم کارە بەردەوام دوا دەخەن، چونکە ھەموو جارێک لە خواردنی چوکلێت و شیرینی چیژێک دەبینن.

۴. داواتان لێ دەکەم چەند پرسیارێک لەخۆتان بکەن، بۆ نمونە بە زۆرخۆریی چیم دەسەدەکەوێت؟ ئایا ئەگەر جگەرە تەرك نەکەم چی پوو دەدات؟ ئەگەر نەچمە خوازیبێنی ئەو کەسە ی خۆشم دەوێت، چی پوو دەدات؟ لەگەڵ خۆتاندا پاستگۆ بن، ئەگەر لەم مەسەلەیەدا کە مترخەم بن، لە ماوەی پێنج سالی ئاین دەدا چ باودۆخیکتان دەبێت؟ قەلەو دەبن و... نا ئەمە بەس نیە بە کورتە وەلامیکەو مەوەستن، بزائن. ئەوێ لە ژياندا پێنمایمان دەکات ھەستەکانی خۆمانە نەك ھۆش و زرنگیەکانمان.

۵. ئێستا ھەنگاوی یەکەم ھەلگرن، پێرسیتێکی گەورە ی تیکرایی ھەستەکانتان کە ھەر ئێستا یان دواتر بە ھۆی ئەم ھەنگاوانە بە دەستیان دێنن ئامادە ی بکەن.

ھەست دەکەم: ژيان لە ژێر پکیفی خۆمدا یە، زیاتر شارەزای ژيان بووم، زیاتر لە جارێک لە ژێر باری بەرپرسیتیدام، متمانە بەخۆبونێکی زیاترم

به دهست هیناوه، ساغی و سه لامه تیه کی زیاترم ههیه، په یوه ندیه کی
بته ووم له گه ل که سانیترا ههیه.

چونکه دوو هیزی جله وکار هه، ئه ویش هه لاتن له ناره حه تی و
ناخوشی، راکردن به ره و چیژو خوشی، بۆ پیشکه وتن هه ردوکیان
به کارن، نه گه ر توانا پیشخستنی خۆتان نه بیته ئه واکه سانیک هه به
ویستی خۆیان به ره و پیشستان ده به، که واته با جله وی ژیان له
دهستی خۆتاندا بیته، فیربهن ئه ندیشه کانتان جله و بکه و بیکه نه
دهسمایه ی خۆتان، بیرتان نه چیته ده بیته ئه و پینچ قوناغه ی سه ره وه
بهرن، ئه م کارانه مه خه نه سبه ی ... تکایه هه ر ئیستا ئه نجامیان بدهن

پۆڭزى سىيەم (ئەلقەكانى پەيوەندى)

ئەمىر سىيەم پۆڭزى بەرنامەكەمانە: ...

لەوەيكە ھىشتا بەرنامەى بە دەست ھىنانى تۈانا پىادە دەكەن گەلىك خۇشخالىم، ئايا پراھىنانەكانى پەيوەست بە پۆڭزى دووہمتان ئەنجامداوہ؟ ئەگەر ئەنجامتان نەداوہ، ھەر ئىستا دەسبەكارىن و پراھىنانەكانى پابردو ئەنجام بەدەن و پاشان سەرگەرمى پراھىنانەكانى ئەمىر بىن. ئەوہى لە دوو پۆڭزى پابردودا فېربوون، لە بەشەكانى پېشودا زانىتان بۆئەوہى بتۈان لە ژياندا بگەنە ئاكامى خوازۋى خۇتان، ئەوا داۋاي يارمەتى لە تۈانا دەرونيەكانى خۇتان بگەن، تۈاناي دەرونى واتا تۈاناي دەسبەكارىوون، واتا بتۈان لە ھەر كاتىكدا پېڭاي خۇمان بە پوونى بېينىن، واتا دەسپېكردن و درېژە پېدان، واتا بزانىن ئەو كارەى دەستمان پېكردوہ كرەنە يان نا! واتا ھىندە لە پەوشەكانى خۇماندا نەرمى بىنۈينىن كە بتۈان بگەينە ئاكامى دلخۈازى خۇمان.

بۆئەوہى تۈاناي دەرونى خۇمان مەسۇگەر بگەين، دەبىت كەسانى سەرگەوتو بگەينە سەرمەشقى خۇمان، بەلام ھەر ئەوہندە نا! بۆچى ھەموو كەس ئەم كارە ناكەن؟ وەلام ئەمەيە لە ترسا، ترس بە تايبەتى ترس لە ئارپەحەتبون مۇقەكان لە كار پەشىمان دەكاتەوہ.

ئارپەحەتبون لە شىكست، لە بېستنى وەلامى نەخېر، لەوہى كەسانىتر ھەرچىك دەريارەمان بلىن، يان بېرمان لى بگەنەوہ، يان تەنانەت ترس لەو شتەى كە نايناسىن، لە پۆڭزى پابردودا گەشتە ئەوہى كە

هەردوو ھەستەکانی ھەزکردن لە خۆشی و بێزاری لە ناپەرھەتی ریتمايیکاری پەرەتی ژيانە، ئەوەی لە پەرەتی ژياندا بەرھە پێشمان دەبات، چۆنیتی دروستبوونی ئەلقەى پەيوەندى لە نێوانى ئەم دوو ھەستە و دۆخە جۆراوجۆرەکانى لە کۆئەندامى دەمارىي ئێمەدايە، ئەمەش مانای چيە؟ مانای پێکەوھە گرێدرانە واتا دروستبوونی ئەلقەيەکی بترەوى زۆر تۆکمە لە مێشکدا لە نێوان ھەر کارێک و ھەستی خۆشی و ناخۆشیدا.

بیرکردنەوھى ئەرێنى و لەبار بەس نى. ئایا ئێوھش لە پىزى ئەو کەسانەن کە ھەمیشە لە بىرى دەسپێکردنى کارىکى نوێدان، بەلام ھىچ کاتێک دەست بەو کارە ناکەن؟ بۆچى تا ئیستا دەسبەکار نەبوون؟ ئایا بەو ھۆيەوھ نى کە لە زەينى ئێوھدا ئەم کارە بەمانى توشبوونی سەختى و ناپەرھەتییە؟ دەبێت لە پوى دەرونى و مەعنەويەوھ بگۆرین، جۆرى دروستبوونی ئەلقەکانى پەيوەندى لە کۆئەندامى دەمارىي خۆتاندا پێچەوانە بکەنەوھ، دەبێت زەينى خۆتان بە شىوارێک "داتا" پلانپىزى بکەن کە ھەر کاتێک دەريارەى ئەم کارە لەگەڵ خۆتاندا دەدوین بەويەپى پەرۆشییەوھ ھەست بە خۆشی بکەن، بەمجۆرە کۆئەندامى دەماريتان خۆشحالى لەگەڵ بازرگانى و پيشەيەکی نوێدا پێکەوھە گرێ دەداتەوھ، واتا پێک بە پێچەوانەى ئەوھى پيشتر ھەبوو، بیرکردنەوھى لەبار دەريارەى ژيان شتىکى نايابە، بەلام بۆ زالبون بەسەر کێشەکاندا بەس نى.

گەورەترین پەوشى بىر كىرىدەنە دەي لەبار ئەمەيە ئۆزجار خۇمان ناچار دەكەين كە ئەرىنيانە بىر بکەينە دە، سالانتيكە لەگەل وشەي وينستون وشەي جگەرە دەبيستين، وەك سەگەکانى پافلوڤ گريدراو بوين، ئىستا بە خۇتان بلين: وينستون جگەرەكى باش نيە، هەول بدەن باوەر بەوە بکەن ديسان دوپاتى بکەنە دە وينستون جگەرەيەكى باش نيە، باوەر بکەن "وينستون، جگەرەكى باش نيە قبولتانه؟ نا! وەك ئەمەيە بە خۇمانى بسە لمينين كە پەنگى شين لە دنياڤا بوونى نيە، ئەگەر چەندجاريك شتيكتان بۆ دوپات بکريته دە، زەينتەن گري دەدات، قبولكردين بەلاتانە دە گەليک ئاسانتر دەبييت، كەواتە تەنيا بىر كىرىدەنە دەي لەبار بەس نيە، دەبييت كىردارىشى لەگەلدا بييت، دەبييت جۆرى وەلامە گريدراوەكان بە بزوينە رەکانى دەوربەرى خۇمانە دە بگويين.

پەوتى چارەنوس:

پەوتى چارەنوس دەربارەي گەيشتن بە مەبەست، بە چوار قۇناغ پيک دييت.

۱. پيويستی، سەرەتاي پەوت

۲. كىردار.

۳. پەرچە كىردار

۴. ئەنجام

بۆ گەيشتن بە مەبەستى دلخواز، دەبييت ئەم چوار پەگەزەتان هەبييت.

دەتانه ویت ژیاڭتان چۆن بېت؟ دەتانه ویت ژیاڭتان چۆن بېت؟
 دەتانه ویت بگەنە کوئ؟ دەبیت بزانی پتویستە خاوەنی چ بپوایەك بن؟
 چۆت بیر بگەنەو؟ هەموو رۆژێك چ کرداریك بگەن؟ کاتی نەخشەى
 بیست سالى ئایندە ئیستایە نەك بیست سالى دیکە، چاویك
 بخشیننەو بە ئەلقەکانی پەیوەندى پابردودا كە لە زەینتاندا دروست
 بوو، چ باوەریك لە ژیاڭتاندا بوونی هەیه، ئەگەر بیانگۆین،
 چارەنوسیشتان دەگۆریت؟

پێکھێنانی ئەلقەى ئەرینی پەیوەندى: ...

کاتیك بتانە ویت لە مێشكى خۆتاندا ئەلقەى پەیوەندى بته و دروست
 بگەن، دەبیت لە خۆتاندا تەواو هەست بە خۆشییەكەى بگەن و
 چەند جارێك لە گەل ئامانجەكانتاندا گریى بدەنەو، وانا پێك هەمان ئەو
 کارەى هەوالسازەکانی رێکلامە بازراگانەکان بۆتان دەکەن، چونکە
 پێتان وایە وینستۆن جگەرەیهکی باشە؟ لەبەرئەوێ چەندینجار
 ئەمەیان پى وتوون، بە بیستنی وشەى وینستۆن، خیرا بیر لە
 جگەرەیهکی باش دەکەنەو هەر شتێك لە مێشکدا زۆر دوپات
 بکۆتەو ئەویش جیگیرتر دەبیت، بەلام هاوکات بە باشی هەست بە
 چێژەكەى بگەن، ئەلقەیهکی بتهو پەیوەندى نوێتان دروستکردووە.

پێکھاتنی هەماهەنگى دەمارى: ...

ئێوە چۆن دەتوانن چارەنوسى خۆتان بگۆین؟ نازانم، بەلام لە بارەى
 شتیكەو دەتوانم دانیان بگەمەو، بەردەوامبونە هەماهەنگى
 دەمارى گونجاو دەتوانیت لە ساتیکدا گۆپانیکی سەیر لە خۆتان و

ژیانتاندا بەدی بېنیت، ئەو ەى ئەمۆ ئەنجامى دەدەن، بە ەى
هەستىكە ەىە كە ئىستا خا ەنى ئەو ەستەن، ئەگەر بتوانن بە
گۆپىنى ەستەكانتان پەفتارتان بگۆپن، ئەوا ئاىندەش لە دەستى
خۆتاندا دەبىت.

بەخشىن: ...

بە بپواى من، بەخشىن بەشکردنى تىكپاى ئەو شتانەى كە خودا پىى
داوین بەسەر كەسانىترداىە، من چىژىكى نۆر لە بەخشىندا دەبىنم پىم
واىە: بە بەخشىن خەلكى خۆشيان دەویم، منىش لە چىژى
خۆشەوىستى خەلكى بەەرەمەند دەبم. ەستى خۆشەوىست بوون،
چىژىكى گەورەىە ئەگەر ئەم ئەلقەى پەىوەندىە لە زەىندا دروست بىت،
هەرچەند لە كاتى بەخشىندا شتىك لە دەست دەدەىن، بەلام ەستى
چىژو خۆشىمان بەهىزتر لە ەستى ناخۆشى و ناپەحەتى دەبىت.

چۆن كەسىك دەتوانىت ەك ئاوخواردنەو ە مروفىك بكوژىت ەاوكات
كەسىكى دىكە گىانى خۆى بخاتە مەترسىەو ە بۆ پزگارکردنى كەسىكى
دىكە؟ جىاوازى نىوان ئەم دووانە چىە؟ تەنىا لەو مانایەداىە كە
خۆشەوىستى خەلكيان لە ناخى خۆياندا دروستكردو ە، ئىو ەم
خەسلەتە چ مانایەكتان لە ناخى خۆتاندا بۆ داتاشىو ە؟ بىگومان ەر
باو ەپىكتان ەبىت لە ئاىندەتاندا كارىگەرى خۆى دەبىت.

بىر لەو پۆژە تاپىەتانبەكەنە كە كارىگەرى بە تىنپان لەسەرتان
دروست كردو ە. ئەم پۆژانە كامە ئەلقەى پەىوەندىانە لە مېشكتاندا
دروست بوون؟ پەنگە ئەو ەستەى لە ئىو ەدا پىكەتو ەتەواو

رۆژی چوارەم (NLP) دانای دەماریی- وتاریی

(NLP)، یان بەرنامە پێژیی وتاریی، بەرنامە یەك بۆ جەڵە و كردنی ژیان. لەم پەوشەدا خۆباوە پێی دەكرێن كە سوچی كێشە راستە قینەكانتان، جۆری باوە پو خۆباوە پیتان لە ژیان و پەفتاری كەسانێتر دایە، ئەو كاتەى كە قیولتان كرد كە كێشەكانتان جۆرە بیانویەكى پەفتاری كەسانێترە، بە پێی پەفتاری كەسانێتر و پینایەكى بێسنوری نەڕینی بە زەینتاندا ختورە ناكات، ئیو بەم باوە پەتان مێشكى خۆتان فێر دەكەن كە كەسایەتى، پەفتار و شیوێ هەلسوكە و تكردن لەگەڵ خەلكى وەك خۆی وەرېگرن و ئەم دوو فاكترەش هەستى ناپەهەتیتان بۆ دروست ناكات، ئەم پەوشە تەنیا بە و هۆیە وە كارسازە بە كۆمەكى پەوشە خۆباوە پەكان هەماهەنگى كۆئەندامى دەماریتان دەگۆرێت كە لە راستیدا شیوێ ئەلقەى پەیوهندى لە زەینتاندا دەگۆرێت.

گۆپینی ماناكان:

بێگومان ناوی "فیکتۆر فرانکلین" تان بیستوو، کتێبه‌كه‌ی (گه‌رانی مرقۆ به‌ دواى مانادا) تاراده‌یه‌ك هه‌موتان خۆپندوتانه‌وه، فرانکلین پزیشكێكى ده‌روناسى جوله‌كه‌ بوو، له‌ جه‌نگى جیهانى دووه‌مدا له‌لایه‌ن نازیوه‌كانه‌وه‌ به‌ دیل گه‌را. له‌و سه‌رده‌مه‌دا دیلیی له‌ ده‌ستى نازیكاندا به‌ مانای "مه‌رگى جه‌مى" بوو، به‌لام فرانکلین هه‌ر له‌ یه‌كه‌م

ساتى چۈنە ئۆردۈگاۋە، بىنى لەم ئۆردۈگاۋەدا ھەر بىست و پىنج
كەسيان يەك كەس شانسى مانەۋە و ژيانى ھەيە.

بەلام چۆن؟ زۆربەي دىلەكانى ئۆردۈگاۋە بىريان لە مردن دەكردهۋە،
ھەستيان دەكرده مووشتىكيان لە دەستداۋە و دنيا كۆتايى ھاتوۋە
بۇ ئەوان، قسەي سەرزاري زۆربەيان ئەمە بوو: "خوایە بۆچى توشى
ئەم چارەنوسەت كردم؟ بۆچى دەبىت بەرگەي ئەم ھەموو ئازارە
بگرم؟" بەلام كەمىكىشيان بۇ ئازارەكانيان مانايەكيان ئۆزبويەۋە.
واتا لەجياتى بىركردنەۋەي بەردەوام لە بەلاۋ ئازارەكان بە خۆيانيان
دەۋوت: "ئىستان من لە بەلاۋ ئارەخەتيدام، بەلام دويارە دەگەرپمەۋە
بۇ نىشتيمانەكەم، سەرلەنوئى مالەكەم دروست دەكەمەۋە لە پەناي
گپى سۆپايەكەۋە پالى لى دەدەمەۋە، چىرۆكى نەھامەتى و ئازارەكانم
بۇ مندا لەكانم دەگىرپمەۋە."

ئەلقەي پەيوەندى خۆشى و ناخۆشى لە زەينى ئەواندا پىچەۋانەي
زۆربەي دىلەكانى دىكە بوو، لەم پوۋەۋە لەگەل ئەوانىتردا جياۋاز بوون.
پازى گۆرپىنى ژيان بىجگە لە گۆرپىنى ماناكان لە زەيندا ھىچى دىكە
نەيە. پازى سەرکەۋتن، لە دابەزاندنى كىشى لەشدا گرېدانىتى لەمىشكدا
بە خۆشپىيەۋە نەك بە ناخۆشپىيەۋە، ئەگەر دەتانهۋىت دەسبەكارو
بازرگانىەكى سەرکەۋتوانە بگەن، نابىت بە ترسان لە شكست لە زەيندا
گرتى بدەنەۋە، بەلكو دەبىت لە زەينى ئىۋەدا دەسپىكى ئەم كارە بە
ماناي لەزەت و خۆشى بىت، سەرکەۋتن لە تەركردنى جگەرەدا
پەيوەستە بەۋەي كە تەرك كردنى جگەرە لە زەيندا بە ماناي ۋەك

"ئەگەر جگەرە نەكىتىم جگەرە قەلەۋ دەيم" يان ھەر كاتتىك ناپرەھەتى
كردم جگەرە بكىتىم "نەبەستەنەۋە .

(بەھىزىتىن كەسىك لە دىيادا ئەۋ كەسەيە پەۋشى گۆپىنى چەمك و
ماناكان لە مېشىكىدا بە باشى فېر بېيت)

بەنەماي گرىدراڭ: ...

ھەندىك لەۋ كەسانەي جگەركىتىش، دەريارەي تەرك كردن كۆمەكيان لى
خواستم، مەن بوومە مايەي ئەۋەي جگەرەكىشان لە زەينى ئەۋاندا ھۆي
ناپرەھەتەكى زۆرۈ نەكىشانى ھۆي خۆشەيەكى زۆرەۋە گرىئ بەنەۋە،
پەۋشى دەمارىي - وتىرىي مەن تەۋاۋ كاريگەر بوۋ، بەلام دوو سى سال
دواتر ھەرچىم پىسابوۋ بوبويەۋە بە خورى، كەسىك كە نەيتۋانىبوۋ بە
ئاسانى جگەرە تەرك بكات چەند سالتىك دواتر بە ھەر بيانويەك دويارە
دەستى پىكرىدبويەۋە، بەخۆم وت دەبىت چى بكام؟ پاش ماۋەيەك
گەيشتە ۋەلامى "بەنەپەتى گرىدراۋى".

دەبىت خۇتان لە بەرامبەر ئەۋەي فېرى بوۋن و باۋەپتان پىكرىدوۋە بە
بەپرس بزانن لە كاريپىكرىدنياندا پابەندىن، لە ژياندا پىتويىستان بەۋ
پىسايانە دەبىت كە فېرى دەبن، بىگومان پەيپەۋى كرىديان
كاريگەرىي بەتىنى دەبىت، كەۋاتە دەبىت پابەندىن و پەفتاريان پى
بەن. مەن ھەمو پۇڭىك خۇم داتا "بەرنامەپىزىي" دەكەمەۋە تا ئەۋ
پۇژە باشتىن ھەستەم ھەبىت، تا بىتۋانم دەبەخشم، بەرزىتىن و
لەبارتىن بىركىدەۋە لە مېشىكىدا پەروەردە دەكەم، ئەم پەۋشە ناۋى
(گرىدانى دەمارىي - وتارىيە).

تاكه پښتگای سهرکه وټن، مه شقکردنی پوژانه ی ئهم په وشه یه، بڼه لخواوردنی نه ریتیک، به بابته تیک که له ماوه ی چنده سالتیکدا دروستبوه ، ناتوانریت چاوه پوان بکریټ به پراهنه ریک و به کارهینانی په وشه ی NLP ته و او بگه نه ئه نجام، ده بیټ روژانه خوټان داتا "به رنامه پښی" بگه نه وه تاكو زهینتان ته و او به رنامه کانی کو مپیوتهری یان وه ک پیکه رهی ئامیره کانی وه ک پیاو پیکیان بخه نه وه . زورجار بڼه پیشکه شکردنی دروستی به رنامه یه کی کو مپیوتهری پیویسته چنده جاری کرداره کانی جیگیرکردنی به رنامه کان دوبات بکریته وه، تا کو مپیوتهره که مان بجیته حالته تی گریدرانه وه، پاش ماوه یه ک ئه و گریدرانتان پی خو ش ده بیټ ته نانه ت ئالوده ش دهن، گریدران ده بیټه به شیکي ژیان و په یوه ندیه کی ئه لیکتریکی پیویست دروست ده کات، ته نانه ت دوا ی چنده مانگیک هیشتا پیویستی به جیگیرکردنه وه و گریدرانه وه ده بیټه وه .

سی هه نگو او به ره و گوړان: ...

۱. بڼه پیکهینانی گوړان، سهره تا ده بیټ باوه پ بکه ن ئهم گوړانه

پیویسته .

ده بیټ بگه نه ئه و باوه په ی ئهم گوړانه ده بیټ پیک بیت، ئیوه ش

ده بیټ به دی بینن.

۲. له زهینی خوټاندا ئهم مامه له یه بکه ن (نه گوړان یه کسانه به

ناکامی)

ئەگەر نەتوانن ئۇم پەيۋەندىيە لە زەينى خۇتاندە دروست بىكەن، ئەۋا كىدارتەن بەۋەي تا ئىستە فىرى بوون نەكردوۋە. دۋاي ئەۋەي باۋەپتەن كىر گۇرپانى كەسىتتەن پىۋىستە، دەپت ئەلقە نەرىنىيە بەرتەسك كەرەۋەكانى مىشكتەن بىشكىنن پەيۋەندى نوۋى ئەرىنى تىدا دروست بىكەن. بۇ ئۇم مەبەستە كە ھەستەن كىر ئۇم ئەلقەيە لە ھالەتى دروستبۇندايە، شىك بنوسن يان پىرسىار لەخۇتەن بىكەن كە ھەركىز پەيۋەندى نەپت بەۋەي بە خەيالىقاندە دىت. بەمشۋەيە بىركىرەنەۋەتەن لادەدەن و نەتوانن بەۋ ئاسانىيە جارەن ئەلقەي پەيۋەندىەكانى مىشكتەن مەككەم بىكەن. بە شىنەيى ئۇم ئەلقەيە سىستە دەپت لە كۇتايىدا لەۋا دەچىت و چىتە نايەتەۋە نىۋ مىشك. مىشك ۋەكۇ پىكۇردىكى دەنگىيە كە چەندىن گۇرانى تىدا تۇمار كراۋە، ھەركاتىك بىتەۋىت دەتوانىت گۇئ لە يەكك لەۋ گۇرانىانە بگىتەۋە، ھەركۇرانىەك ھەستىكى جىاۋازتەن تىدا بەدى دەھىتتە.

لە پاستىدا دەپت ئامىرى پىكۇردەرى مىشكى خۇمان جەۋبەكەين، ئەگەر گۇرانىەك ھەپت ھەمىشە مايەي دەرگەۋىتى ھەستى ناخۇش بىت، ئەۋا لە زەينى خۇتاندە بىسپىنەۋە، پەۋشى مەن بۇ لەنابردنى ئەۋجۇرە ئاۋازانەي مىشكە، كە ھىندە پاش و پىش بە كاسىتەكە دەكەم تا بە تەۋاۋى دەسپىتەۋە.

۳. خۇتەن بەم ئەلقەي پەيۋەندىە نوپىيەۋە لىك گۇئ بەدەن.

ئىستە سەردەمى گۇرپانكارىيە، بزانن كە ناپىت بۇ گۇپىنى خۇتەن چاۋەپۋانى پۇژىكى گۇنجاۋو لەبارەن، بەلكۇ بە گۇپىنى خۇتەن رۇژى

گونجاو به دهست دینن، له مهش زیاتر بهرگه ی زیان مه گرن، هر
له مړوه بۆ گورپنی ههسته نه رینیه کانتان ههنگاو بنین.

پاهینانی نه مړه: ...

دهفته ری سه رکه وتنه کانتان بینن، چوار پهفتار، خو، نه ندیشه، یان
نه وینه یه ی پیتان وایه له خوتاندا بیگورپن له دهفته ره که دا یاداشتی
بکه ن.

قوناغی به که م: ئیستا بۆ نه هیشتنی نه و پهفتاره ی که ماوه یه که له
گورپنیدا سه رکه وتوو نه بوون، سه رها خوتان بگه یه ننه خالی سه ره کی
گورپان، چون؟ بۆ هر باب ته که یاداشستان کردوو هوکاریک بنوسن
که پئویستی نه م گورپانه به لمینیت، نه گه نه م گورپانه به دی نه هینن،
چ شتیک له دهست ده ده ن؟ ئیستا بنوسن بۆچی تا ئیستا نه تان توانیوه
نه م گورپانه له خوتاندا به دی بینن. نه گه ر بتوانن به لگه کانتان به
ناشکرا ده ربین نه و دلتیان گه شتونه ته خالی سه ره کی گورپان.

قوناغی دووه م: ده بیته نه و نه لقه ی په یوه ندیه ی جاران له میشتکاندا
دروست بوو بيشکینن، په یوه ندیه کی دیکه بخه نه شوینه کی، په نگه
کیشه تان نه و بهیته له سه ره هر مه سه له یه کی پرپوچ له گه ل
هاو سه ره که تاندا مشتومر بکه ن، بۆ یه کلاییکردنه وه ی نه م مه سه له یه
نه خشه یه ک دانین. بۆ نمونه ده توانن له میانه ی مشتومر پیکدا له پر
دهنگیکی سه یرو سه مه ره له خوتانه وه ده ره پینن، بۆ نمونه ئووی،
به م په وشه حاله تی نه رینی هاو سه ره که تان ده ره ویتته وه یان نه واز له

مشتومپرەكە دەھىنەيت و دەلەيت "ئەمە واتاى چىە؟" يان تەنانەت پىدەكەنەيت، ئەوسا فەزاكەى نىوانتان دەگۆرپەت و دەتوانن كەشەكەتان بە شىۋەھىكى لۆژىكىانە دەرىپن، چىتر گىرۆدەى ئەلقە نەرىنەكانى مەشكەتان نابن.

قۇناغى سەيەم: ئەم قۇناغانە چەندجارىك لە زەينى خۇتاندا دۇبارە بىكەنەو تە دەبەيتە خو. گىرۆ دەدرىن، بۆ (گىردىران) بەردەوام لە زەينى خۇتاندا توۋرەينەو لەو ئايندەيە بىكەن كە تەيدا رەفتار يان خوويەكتان تەرك دەكەن، ئەو سوودانەى بە دەستيان دەھىنن چىژيان لى بىينن، تا ئەو كاتەى ئەم نەخشە نوۋيە لە زەينتاندا نەبوەتە نەرىتەك لەم كارە بەردەوام بن، رەنگە ئەمە شەتەكى دۇوار بىت، چونكە شىۋەھىكى نوۋى ژيانتانە، بەلام خوۋى پىۋە بگرن، بۆ نمونە سەردەمى دۇچەرخەسوارى بىننەو يادى خۇتان، ئەو كاتەش دۇچەرخەسوارى بەلاتانەو نامۆ دۇوار بوو، بۆيە چەندىجار دەكەوتن، بەلام چىژى دۇچەرخەسوارى ھىندە خوۋش بوو بە خۇتان دەووت: "دەبەيت جارىكى دىكەش تاقى بىكەمەو.

چىژى بەختەو رەبون، گەردەترىن چىژى دىنايە، بۆيە ئەگەر ئەمجارە دۇبارە كەوتنەو نا ئومىد مەبن، سەرلەنوۋ تاقى بىكەنەو، ھەرجارىك ئەم كارە دەكەنەو ئەزمونىكى زىاتر بە دەست دەھىنن، ھىندە درىژەى پى بدەن تا دەگەنە ئەنجامى دلخوازى خۇتان.

رۆزى پىنجەم (گەشتىن بە خواستەكانتان)

تۆرجار لە خەلكى دەپرسىم: "لە ژياندا چىيتان دەوتت؟" لە وەلامدا:
"نازانم." دەبىستم، ھەندىكىش وەلامى سەيرو سەمەرەيان ھەيە بۆ
نمونە بريا ھاوسەرىكى باشتەرم دەبوو، بريا پارەيەكى تۆترەم دەبوو...
تۆرەتان ھەزتان دەکرد بازىرگان بونايە، تۆرىك دەولەمەند دەناسم لە
پىشەكەى خۆيان ناپازىن، لە پاستىشدا خۆتان ھەز لە پىشەى
بازىرگانى ناكەن، بەلكو بە دواى ئەو شتەدا دەگەرپن كە پىتان وايە
ئەگەر دەست بە كارى بازىرگانى بكەن بە دەستى دەھىنن، ئەو ھەش
گۆپانى ھەستە. ئايا دەتەنەوى ھاوسەرىگىرى بكەن، ئايا تەنيا
لەبەرئەوى لەگەڵ كەسىدا پەيوەندىەكى سىكىستان ھەيە؟ بىگومان
وانىە؟

لە پاستىدا ھەمومان بە شوپن خۆشپىەكى زياتردا دەگەرپن، ئىمە
ھەموو كارىك بۆ بە دەست ھىنانى چىژيان دوركەوتنەو لە ناپەھەتى
ئەنجام دەدەين.

گۆپىنى دۆخى جەستەو جەلەوكردنى ھەستەكان:

ھەر كارىك كە لە ھەر ساتىدا ئەنجامى دەدەين، پەيوەستە بە
حالتى بىركردنەو ھەستەيىمانەو لە ھەمان كاتتدا، بۆيە تۆرگىرگە
فەربىين چۆن ھەستەكانمان جەلەوكەين تا بە دوايدا پەفتارەكانمان
لەژىر پكىفى خۆماندا بن. دەمانەوتت لەم بەشەدا وەلامى ئەم پرسىارە

بدهینه وه، هه چیهك له ژياندا پوو ددهات به هۆی چاره نوس و
 شانسه وه یه یان ئه وه ههستی له و کاته دا بۆتان دروست ده بیته؟
 له وه یکه ئیوه دۆخیکه باش یان خرابتان هه یه، په یوه ندی به ئابوری
 ولاته که تانه وه نیه؟ ئایا په وشتی هاوسه ره که تان له ژيانی ئیوه دا
 کاریگه ری نیه؟ به بپوای من جله وکردنی هه مو ئه م بارودۆخانه
 په یوه ستن به جله وکردنی هه سته کانه وه، دیاره نامه ویت بلیم
 دۆخه کان هه رگیز گرنگ نین، به لام چۆنیتی هه سته کانی ئیوه یه کۆتایی
 هه ر کاریک دیاری ده که ن، هه رگیز گرنگ نیه چ پوداویک له ژيانتاندا پوو
 ددهات، ده توانن وپرای هه ر کیشه یهك خۆتان جله و بکه ن ته نانه ت
 ئه وه ی له ژيانتاندا پوو ددهات هه سته چۆخو خوشی بکه ن، هیه کاتیک
 به دواى خۆشیدا مه گه ریڼ له دیدگای که سانیتیره وه، به بپوای من
 هه مو کیشه یهK له دنیا دا به دوو پرسىاری چۆن و بۆچی یه کلاى
 ده بیته وه، که رده تانه ویت له چاره سه رکردنی گرفتیکدا سه رکه وتوو بن
 ئه وا ۸۰٪ سه رکه تنه کانی ئیوه په یوه سته به م پرسىاره وه، بۆچی؟
 نه گه ر توانیتان پاساوی ته واو لۆژیکى شایانی په سندان بیننه وه. ئه وا
 ئیوه بۆ سه رکه وتن له و کاره دا نه شاز ده بن، ۲۰٪ پاشماوه ی پښاکه
 کاتیک ده توانن ته ی بکه ن که وه لامی ئه م پرسىاره بده نه وه چۆن؟

کۆمهك خواستن له جهسته: ...

دوو پښاک بۆ جله وکردنی حالته ی بیر کردنه وه وه سته کانی هه ر که سیك
 بوونیان هه یه: یه که میان په وشى کۆمهك خواستنه له جهسته،

فیزیۆلۆژی جەستەییە و دووھەم پەوششی چەرکردنەوہی فیکر
"بەرکردنەوہ" یە، ئەمڕۆ شروڤە یە کە میان دەکەین:

بۆگومان دەزانن ھەر ھەستیک لە ئێمەدا بیزۆیت ھەتەن بە کۆئەندامی
دەماریدا تێپەرییوہ، ئیستا کە سیک بێننە بەرچاوی خۆتان کە تەواو
پەڕیشان و ناوئێدە، سەری داخستووہ، چاوەکانی نوقاندووہ،
ھەناسەدانێ ئاسایی نیە، ماسولکەکانی پوخساری داھێزراوون، ئێوہ
دەتوانن بە ئاسنی لەبارە ی جولە و شێوازی ئاخاوتنیوہ پونکردنەوہ
بدەن. ئەم کەسە چ ھەستیکێ ھەیە؟ ھالەتی جەستەیی لەگەڵ
شێوازی دەرونی و ھەستەکانی ئێوہدا پەییوہندیکی راستەخۆیان ھەیە.
بۆچی ئەو کاتە ی پیک دەوہستیت و ھەناسە ی قوول ھەلەدەمژیت و
پێدەکەنیت ھەستی پەڕیشانی ناکەیت؟ بۆچی ھەستی نارەحەتی
لەگەڵ ئەمجۆرە ھالەتە جەستەییەدا ناھەموارە؟

چونکە بە نواندنی ئەمجۆرە ھالەتە پەییامیکێ جیاواز بە مێشکت
دەسپێریت. شێوہی ماسولکەکانی پوخسار، شێوہی جەستە، شێوہی
جولە و پیکردنمان، شێوازی ئاخاوتنمان لە ھەر کاتیکدا نیشانەری
جۆری ھەستەکانمانە لەو ساتەدا، زۆریە ی جگەرەکیژشەکان ھەرکاتیک
توشی ستریس و نیگەرانی دەبن جگەرە دەکیژشن، باوہریان وایە بە
کیژشانی جگەرە ھەستیکێ باشترین دەبێت، بەلام لە راستیدا ئەوہی
دەبێتە مایە ی ھەستیکێ باشتر گۆپینی شێوازی ھەناسەدان و
ھەلکیژشانی ھەناسە ی قوول و درێژە، باشە ئە ی بۆچی گۆپینی ئەم
ھەستە بە بێ جگەرە بەدی نەھێنین؟

پاهیتانی کرده‌وهیی گۆپینی هه‌سته‌کان: ...

خیراتیرین و ئاسانترین پێگا بۆ گۆپینی هه‌سته ناخۆشه‌کان به چوست و چالاک، گۆپینی شیوازی جولێ جه‌سته‌یه، چونکه هه‌سته‌کان له‌سه‌ر بانه‌مای جموجولکردن دروست ده‌بن، ئه‌گه‌ر په‌ریشان و نیگه‌رانن، باشتترین کار جولاندن و پاوه‌شاندنی ده‌سته‌کانه، ده‌سته‌کانتان که‌مێک لێک بلۆ بکه‌نه‌وه به‌ره‌و دواوه‌یان بیه‌ن، زۆر به‌هیواشی ئه‌گه‌ر په‌له‌ی تیدا بکه‌ن ئاکامێکی خوازاوی نابێت.

په‌وشی دواتر: ده‌سته‌کانتان وه‌ك حاله‌تی نزاکردن به‌رامبه‌ر پوخسارتان پابگرن، ده‌سته‌کانتان پێکه‌وه بنوسیئن، به‌ هیواشی لێکیان جیا بکه‌نه‌وه به‌ره‌و دواوه‌یان بیه‌ن تا ده‌گه‌نه ئاستی هه‌ردولای شانه‌کانتانه‌وه، زۆرباشه‌ دوباره‌ی بکه‌نه‌وه، به‌لام ئه‌مجاره‌ خیراتر. ده‌سته‌کانتان ته‌واو لێک جیا بکه‌نه‌وه.

په‌وشی دواتر: ده‌سته‌کانتان له‌ هه‌ردوو لاره‌ به‌ره‌و سه‌ره‌وه هه‌لپن، تا ده‌توانن په‌نجه‌کانتان درێژ بکه‌نن ئیستا به‌ خیرایی ده‌سته‌کانتان داگرن، دوباره‌ی بکه‌نه‌وه ئه‌مجاره‌ خیراتر، ئه‌گه‌ر ده‌جار ئه‌م پاهیتانه ئه‌نجام ده‌ن ئه‌وا هه‌ستی په‌ریشانیان ته‌واو ده‌په‌وێته‌وه هه‌ست به‌ چالاک ده‌که‌ن. بۆ نمونه ئیوه له‌ ژياندا ساتی زۆر نایاب و خوشتان هه‌یه، له‌م ساته‌دا چۆن به‌ پێگادا ده‌پۆن؟ ده‌سته‌کانتان چۆن ده‌جولێن؟ به‌ چ پیتمێک ده‌ده‌وین؟

ھەر ئەم جولانە باشتىن شىۋە ئالۋىگۈپى لەبارن لە ئىۋەدا، تەنانەت لە شوپىنكارەكە تاندا لە سەر كورسى دەتوانن بەم مەشقانە ھەستەكانتان بگۈپن.

پشتى خۇتان پىك بىكەنەۋە، چاۋەكانتان لىك بىنن، ھەناسە قوۋلۇ درىژ ھەلگىش، ماسولكەكانى دەم چاۋتان خاۋ بىكەنەۋە، پى بىكەنن، ھەمان ئەو ھالەتە بەن بە پوخسارتان كە لە كاتى خۇشى چالاكىدا ھەتەنە. زۆرىاشە. بىگومان ئىستا ھەستەكانتان گۇپراۋە، چونكە بە ئەندازە پىۋىست گۇپانتان لە جەستە خۇتاندا كىرۋە، ئىستا خۇتان بىخەنە قالىپكى سىستى تەمەلىۋە، دىبارە بە خىراپى بىگەپىنەۋە بۇ قۇناغە بەھىزەكە، دىبارە سىست پەرىشان، دىبارە چالاك پەرىشان چالاك،

فېرىبىن ھالەتى خۇتان بە خىراپى بگۈپن.

بە ئەنجامدانى بەردەۋانى ئەم پامىنانە دەتوانن تەنانەت لە لوتكە ناپەھەتى و سىستىدا بە خىراپى ھەستەكانتان بگۈپن، چوستو چالاك بىن، دىبارە دەلىن ئەم كارە ماندوئامىزە، بەلام لەۋ باۋەپەدام سەرگەۋتن لە پىشە، پەيۋەندى ھاۋسەردارى، پەيۋەندى تايپەتى و زىيان ھىندە بۇ ئىۋە گىرنگە كە لەبەر خاترى ئەۋانە چەندىنجا ئەم مەشقە ماندوئامىزانە دەكەنەۋە.

دەزانن ھەشتا جۇر ماسولكە جىۋاز ھەيە كە بە گۈپىنى ھالەتەكانى ھەر كامىكىيان دەتوانن بۇ ماۋەيەكى كەم ھەستى جۇراۋجۇر بە دەست بىنن، شىۋە ماسولكەكانى پوخسارى ئىۋە جۇرى بىركىرنەۋە

ههسته کانتان دهگۆرپیت، پیتان سهر نه بیئت ئهم کاره له زانکۆی سان فرانسیسکو سه لمینراوه، له م تووژینه وه یه دا "دهسته یه ک که ستریسکی زوریان هه بوو" خستنیانه پیکه نین، ئهم که سانه ته نانه ت بیست خوله ک بی وچان پیکه نین، به مشیوه یه حاله تی پوخساریان دهگۆرا، سهر له وه دابوو هیچ کام له و که سانه ی پیکه نیبوون چیتر نه یان توانی ههستی خه مباری و په ریشانی بکه نه وه.

خۆراکی گونجاو:....

ئه مپۆ تووژنه وه یکی فراوان ده رباره ی کاریگه ری ماده ی خۆراکی له سهر ناخ ده رونی مرۆفه کان ده کریت، ته نانه ت سه لمینراوه به هاوکاری گۆرپینی زهمه خۆراکیه کان ده توانریت له مندالانی ناته واوو، که سانی خه مۆکدا گۆرانی ده رونی خوازاو به دی به یتریت و هاوسهنگی له ههسته کانیاندا بکریت و بخرینه دۆخیکی سروشتیه وه، پیشنیارتان بۆ ده که م دیقه تیکی زیاتر له سه لامه تی و خواردنی خۆتان بدهن، ههست و نه ندیشه ی ساغ له جهسته ی ساغدایه.

زۆربه مان له رۆژانه ی ژیا نماندا بزربوین، هه ر پۆژیک بیدار ده بی نه وه به بی چه وسه له یی و سستیه وه ده چینه سهر کاره کانمان، دوپاره ده که رپینه وه، سه یری ته له فریۆن ده که یین، ده چینه وه سهر جیخه وه کانمان، سه ی هه مان رۆژی پیشتر دوپات ده که ی نه وه.

جهسته ی ئیوه رپه رابه تی نه ندیشه کانتان ده کات:

خاوهنى جەستى خۇتان بىن، تا بتوانى بەسەر ئەندىشەكانى
خۇتاندا زالېن. چۆن دەتوانى ئەم ئامرازە بەكار بېنن؟ وەلامەكەى
ئاسانە، بە ئەنجامدانى پاهىتانى ئەمىرۆ.
پاهىتانى يەكەم: ...

دەربارەى بابەتېك كە بەپاستى حەزى لىدەكەن و كاتى قسە لەسەر
کردنى دەخرۆشېن لەگەل ھاوسەرەكەتان، ھاوپېكەتان، ھاوکارەكەتان،
ئەگەر هېچ كەسېكتان نېە لەگەل خۇتاندا يان تەنانەت دىوار، بە دوو
پەوشى تەواو جىاواز بدوېن، جارى يەكەم بە پىتمېكى زۆر ئارام و
خىرايىەكى ھىواش، جارى دووهم بە خىرايىەكى زۆر دەنگىكى بەرزو
حالەتى خۆشېى و حەزەو، پاشان لە ھەردوو جارەكەدا سەرنجى
ھەستەكانتان بدەن، ئەنجامدانى ئەم پاهىتانه گەلېك گىرنگە، بەم كارە
فېرى ئەو دەبن بە قسە كردن ھەستېكى خۆش بەدى دېننن، تا
بتوانن دواترىش كاتى قسە كردن لەگەل كەسانىتر ئەم ھەستە بۆ
ئەوانىش بگويزنەو، چونكە توانايى گۆپىنى ھەستەكانى خەلكى بۆ
بەدەست ھىنانى سەرکەوتن زۆر گىرنگە.

پاھینانی دووھەم: ...

داواتان لی دەكەم ھەر كاتێك ھەستی ئاھرامی و پەڕیشانیان كرد، زیاتر گرنگی بە جەستەتان بدەن، بۆ نمونە لە شیوازی وەستانەكەتان ورد ببەنەو، ئایا لە كاتی نیگەرانییدا پێشو پاش دەكەن؟ پێك وەستاوون؟ ھالەتی پوخسارتان چۆنە؟ چۆن دەنگی خۆتان بە كار دەھێنن؟ پێتمی قسەكردنتان ئارامە، یان لەرزۆكە، ھەول بدەن بە گۆرپینی ھالەتی جەستەییان خۆتان ھێور بكەنەو، ئەگەر لە كاتی پەڕیشانییدا بە پێوھەستاوون، ئەوا دەست بە پۆشتن بكەن، ئەگەر بێدەنگن لە گەڵ خۆتاندا بدوین، ھالەتی پوخسارتان بگۆڕن، بەمانەش كۆمەڵە ھەستیكەتان بۆ دروست دەبێت دەسبەجێ ھەست بە ئاھرامی و ھێور بوونەوھە دەكەن.

بە خۆتان مەلێن ھەموو ئەم كارانە گەوجانە، سەرنجی كاردانەوھە میشتەكان بدەن لە بەرامبەر جولە جۆراوجۆرەكاندا، ھەموو كەسێك لە گەڵ كەسێكی دیکەدا جیاوازی، بۆیە دەبێت جولە و زەبەخشی تاییەت بە خۆتان بدۆزنەو، ئۆرچار گەیشتنە ئاھرامی ئاسانترە لە بەرگە گرتنی ناڕەھەتی، بە براوی من تێكپرای مۆفەكان توانایی بەرەوبالاجونیان ھەیە. ھاوكات بە گۆرپینی ھالەتی جەستەییان ئەندێشەتان بە شیوھەناسەدان، پێتمو خێرای ئاھاوتن و شیوھە ماسولەكانی پوخسارتان چە دەبێتەو، سەرەنجام گۆرپانی ھالەتەكانتان لە دەفتەری سەرکەوتنەكانتاندا یادداشت بكەن.

رۆژی شه شه م: ته كنكى پيشكه وتن: ...

به نامه ی ئه مپرومان فيربوونی شیوازی سوود وهرگرتنه له "توانای چرپوونه وه"، وهك ده زانن ئه م په وشه دووهم پښگای جلّه وکردنی ههسته کانه، به هاوکاری ئه م ته كنكه ده توانن ههسته ناخوشه كان به خیرایی بگۆرین.

كاتيك له تاو سه رنیشه يه كی به تین نازار ده چيژن، چی ده كهن؟ زۆریه ی خه لکی نازار شكیژنك ده خوون، به لام ئاخو تا ئیستا پښكه وتوو ه نازاریکی به تینی سه رنیشه تان هه بیته و كه سیک پرسیاریکتان لی بکات یان ناچار بن کاریك ئه نجام بدهن كه پښیسته بیرو هوشی ته واوتان له سه ره ئه و کاره بیته؟ بیگومان دوا ی ته واوبونی کار، له پر ده زانن سه رنیشه كه تان نه ماوه. چۆن؟

ته نیا به هوی لادانی چرکردنه وه ی بیرکردنه وه وه.

چرپوونه وه ی میژك له سه ره مه سه له جۆراوجۆره كانه كه ههسته كانمان دیاری ده كات، به دوا ی ئه وه شدا ههسته كانی خۆمانه كه په فتارمان جلّه و ده كات.

له ده وریه ی خۆتان بپوانن ئه وه ی له قازانجی ئیوه یه بیبینن، ئه گهر زه ینتان له سه ره خوشیه كانی ژیان چر بکه نه وه، هه میشه ههستی به دل بوون و خوشیتان ده بیته، كه سانی سه ركه وتوو له به گه وره زانینی ژیاناندا قوول بونه ته وه، ئیوه ش ده توانن ئه و نیعمه ته بچوكانه ی ژیان به گه وره بیبینن تا ههستیکی خوشتان هه بیته، كه واته بۆئه وه ی بتوانن چۆنیتی ژیانی خۆتان به ره و بالا ببه ن ده بیته فیژی ئه وه ببن:

پاڤردو).

۲. چۆن ئەندىشە کانتان لەسەر مەسەلە جۆراوجۆره کان چىڭ دەكەنەوه.

دروستکردنى دەرڤەتەکانى ژيان: ...

دەرڤەتەکانى ژيانى ھەمومان زادەى پەفتارەکانى خۆمانە، پەفتارەکانمان ھەلقولاوى ھەستەکانمانە، لە ھەر ساتىکدا ھەر جۆره ھەستىکتان ھەبىت ھەمانشپۆھ پەفتار دەکەن. ئەگەر سەبارەت بە کەسىک ھەستىكى خراپتان ھەبىت، تواناي پەفتارى باشتان لەگەڵ ئەو کەسەدا نابىت، ئەمە دەرپارەى ژيانىش ھەر پاستە، چۆن دەکرىت کەسىک خاوەنى ھەموو شتىک بىت و کەچى ھەستى بەختەوهرىش نەکات؟

گرنگ نىە چەندە خاوەنى نىعمەتەکانى خوا بىت، ئىپۆھ ھەمىشەو لە ھەر بارو دۆخىکدا دەتوانن بىرکردنەوھى خۆتان لەسەر شتىک چىڭ بکەنەوھ کە بەلاتانەوھ باش نىە، يان بەبىرواي ئىپۆھ ھەماھەنگ نىەو خۆتان بۆ ھەمىشە بەشکست خواردوو لە دەسچوو بزائن، بەبىرواي من بەختەوهرى راستەقىنە واتا ھەستکردن بەخۆشى و چىژىكى نەبىراوھىە لە ژياندا، ئىپۆھش تواناي مسۆگەرکردنى بەختەوهرىتان ھىە، چونکە دەتوانن مەلەبەندى چىرکردنەوھى زەبىنتان لەخۆتاندا ديارى بکەن.

توانايى ھاوسەرەکەم، کە زۆرم خۆشدەوئىت، بۆ چىرپونەوھ لەسەر باشىەکانى ژيان مايەى ستايشکردنە، ئىيمە ھەردوکمان دەتوانن لە

سەرکەوتنى بى سۈرۈر لى بىست پۇڭدا.....

خراپترىن كاتەكانداۋ لەۋپەپى تۈپەبۈنۈ بەتىنترىن ناپەھەتىدا لەچاۋ تروكانىكىدا سەرنجى خۇمان لەسەر مەسەلە بىزاركەرەكە لادەين، بە يەكتەر بلىين: "ھىي سەيرىكى ئەۋگۈلە جوانە بكە." يان "لەۋ ئاۋابوۋنى خۇرە جوانە بېۋانە." يان تەننەت چاۋ لە چاۋى يەكتەر بېرىن بلىين: "خودايە من چەندە بەختەۋەرم كە خاۋەنى تۆم." ئىمە ھەردوكمەن ئەۋ توانايەمان ھەيە كە ھەستى خۇشى لە خۇماندا دروست بكەين.

پرسىيارى جادۋىيۈ ۋەلامى موعىزەئاسا: ...

ھەر يەككە لە ئىمە لە زەينى خۇيدا خاۋەنى خىشتەيەكى گىرنگى پىدانىن كە بەپىي بىرۈ باۋەپەكانمان دارپىژراۋە، تەنبا سەرنجى ئەۋ خالانە دەدەين كە لەم خىشتەيەدا بەھايەكى بەرزى ھەبىت، چۆن دەتوانىت بەھاي مەسەلە جۇراۋجۇرەكان دىارى بكەين؟

تەنبا بە پرسىياركردن دەتوانىت چۆنىتى ژيانىك ھەلسەنگىنرىت، "من كەشتومەتە ئەۋ باۋەپەي كە بىركردنەۋە شتىك نىە بىجگە لە قۇناغەكانى پرسۈجۈ لە خۇكردن، ئەۋ پرسىيارانەي لە مىشكى خۇتاندا داياندەپىژن دىارىكەرى شتىكە كە لەسەرى چىر دەبنەۋە، بۇنمۈنە لە خۇت دەپرسىت: "بۇچى ئەۋ ھەموو پىشھاتە ناخۇشانەم بەسەردا دىت، مىشكىش ۋەكو كۆمپىوتەرىك بىگومان لە لايەك دەبىت ۋەلامىكت بداتەۋە لەلايەكى دىكەش ئەمەش پرسىيارىكى پاستەقىنە نىە، مىشكىش ۋەلامىكى پوچ دەداتەۋە ئەۋىش ئەمەيە: "چۈنكە من بەدشانسەم." ئەمىجۈرە پرسىيارانە پىش زەمىنەيەكى نەرىنى

په خساندووه و تیکړای پېشها ته ناخوښه کانی پابردوی بیرها ته وه،
 نه گهر خوو بگرن به وهی هه میسه پرسپاری نه ریڼی و بی وه لامي
 لوژیکي له میښک بکه، هه سته کانی پوژانه تان هه میسه ناخوښ و
 نه ریڼی ده بیټ، تا نه و کاته ی نه م شیوه پرسپارانه بکه، هه وه لامي
 له م شیوه یه تان ده سده که ویت، له سه هه شتیځ ساغ بېنه وه، هه مان
 نه و شته به ده ست ده هیڼنه وه.

نه و پرسپارانه ی به بچی ده ست پی ده که، ناووم لی ناوون پرسپاره
 نه بپاوه کان، چونکه میښک بؤ نه مجوره پرسپارانه وه لامیکي وردو
 بیخه وشي پی نیه، له جیاتی نه وهی له خوت بپرسیت: "بچی ناتوانم
 له به لای نه م قه له ویه نه فره تیه پزگار بېم." بپرسیت: "چون ده توانم
 هه رچی زوتره لاواز بېم تا چیژ له پیک و پیکی نه ندامم وه ریگرم؟"
 له جیاتی نه وهی بلتیت: "خوایه بچی نه و هه موو به لایم به سه ردا
 هات؟" بلای: "چون ده توانم توانا کانم به کاریڼم، هاوکاری خو م و
 که سانیتیر بکه م." میښک تان ناچار بکه له جیاتی ساغبونه وه له سه ر
 "ناتوانایی" له سه ر "توانا به هیزه کان" ساغ بیټه وه تابتوانم
 موعجیزه بخولقینن.

کیښه کان بکه نه به چوکلیت: ...

هه مومان نه م ده سته واژه یه مان بیستوه، پوژیک له پابردو ده پوانن
 به وهی پېشتر پیی گریاوون پېده که نن، نه مه ته واو پاسته، بچی نابیت
 هه ریستا پیی بکه نین؟ گرنګ نیه ژیا ن تان تا چ پاده یه ک خراب و
 ناهه مواره، بؤ نمونه له ژیا ن تان دا شتانیک هه یه که زور شادی هیڼن، به

بیر لیکردنه وه یان ده توانن ههستی خوښ و نایاب به دهست بئین و بیانکه یین به چوکلێت، پی بکه نین و چیژ له ژیان ببینن.

باشترین مامۆستایان و پیشه وایانی زانست و ئاین هیچ کاتیك ئامۆزگاریان نه کردوه، به لکو پرسیاریان کردوه له گهڵ که سانیترا له وه لامة کهیدا به شداد بوون وایان لیکردون که خویان ئه وهی له ناخایندا ههیه به کاری بئین و وه لامة کان بدۆزنه وه.

"جۆن ئیف که نه دی" ده لێت: مه پرسن ولاته که تان چی بو ئیوه کردوه، بپرسن چیتان بو ولاته که تان کردوه؟ ئه وه ده یویست لاوانی ئه م ولاته له توانای خویان بو فراوانکردنی ولادا به هه رمه ند ببن، به پرێز هایدل بێرگ داهینه ری فیزیکی کوانته م ده لێت: "سروشست قوفلی نه یینه کانی خوی بو ئه وه که سانه ده کاته وه که پرسیار ی لی ده که ن."

راهینانی ئه مرق: ...

ده فته ری سه رکه و تنه کانتان بکه نه وه، پینچ پرسیار ی وزه به خشی تیدا بنوسن، هه مو پۆژیک پیش له خه وه ستان چاوی پیدا بخشیننه وه، هه ول بده ن ئه م په وشه بکه نه خو له خۆتاندا که ده توانیت کۆنه ندای ده ماریتان گریدراو بکات، ئه وه پرسیارانه ی له ده فته ری خۆتاندا ده ینوسن ده کریت به مشیوه یه بیت: "ئیتستا له ژیانمدا له چ شتیك زۆر خۆش حالم؟" ئه گه ره وه لامة که تان "هیچ" بیت، پرسیاره که تان به مشیوه یه لی بکه ن: "ئه گه ر بتوانم خۆش حال ببه م، به چ شتیك خۆش حال ده بم؟" ئه م پرسیاره چه ندجاریك له خۆتان بکه نه وه.

چ شتېك خوشحالمان ده كات؟

شانازی به چ شتېكى خۇمانه وه بكهين؟

كى له هه موو كه سيك زياتر خوښى ده ويښ؟ نيوه له هه موو كه سيك
زياتر كيتان خوښده وښت؟ ته نيا مه لښ باوكم؟ دايكم، هاوسه ره كه م،
منداله كه م، زياتر دهر باره ي هه سته كانتان بوار بدنه كه تامى عيشق
بكهين، ليكه پښ نه م هه سته هه موو گياننان بهه ژينښت.

رۆزى ھەوتەم: رازى سەرکەۋىتىن

ۋانەى ئەمىر دەربارەى بىرۋاھە پو بەھاكانى خۆمانە، يان پونتر سەرچاۋەى سەرکەۋىتىن شىكستى ژيانمان، "باۋەپ"، ۋاتە ئەۋ شىتەى ناچار بە كارکردنتان دەكات، ئەۋەى باۋەپمان پىيەتى ھۆكارى سەرەكى دەرکەۋىتىن ھەر پەفتارىكە. پەنگە بلىن كە خۆت وتت خۆشى ۋ ناخۆشى ھۆكارى سەرەكى جەلەۋگىرى پەفتارە لە ژياندا. بەلى پاستە، بەلام ھەمومان بە درىژاى ژيان فىربوين ناۋىك لەۋ خۆشى ۋ نارەھەتەى بنىن، ئەۋ ناۋ لىنانەش ھەمان ئەۋ بايەخانەن كە لە بارەيانەۋە دەدۋىن.

قەۋارەى بايەخ ۋ بەھاكان: ...

زەينى ئىمە خاۋەنى پالاۋگە "فلتەر" كە ھەرچىكە دەگاتە مېشك دەبىت بەم فلتەرەدا تىپەپ بىت، بەشىكى زۆرى شىتەكانى دەۋرۋىرۋ بۆچۈنەكانمان لە ژياندا لە كاتى تىپەپ بون بەم فلتەرەدا دەسپىنەۋە، پونتر سەرنج لە شىك دەدەين كە بەلامانەۋە بەبايەخەۋ ئەۋانى دىكە نابىن، يان لانىكەم كەمتر سەرنجيان پى دەدەين، بەھاۋ بايەخەكانمان پىمان دەلەن لەزەت چىيەۋ چ پەفتارگەلىك مايەى خۆشچالىۋ لەزەت دەبىت؟ بەھاۋ بايەخى ۋەك عىشق، جوانى، دەسەلات، چاۋنەترسى، ھەستى ئارامى... بەھاگەلىك ھەن كە بەرەۋ خۇيان كىشمان دەكەن، ئىمە ھەۋل دەدەين لە ژياندا تەنيا بەرەۋ مەۋگەركردنجان بىزۋىن. بەلام شىۋازى ھەۋلەكانمان پەيۋەستە

به‌وه‌ی که کام له‌م به‌هاو بایه‌خانه به‌لامانه‌وه زیاتر گرنگ بیټ. بۆنمونه به‌لای که سی‌که‌وه که چاونه‌ترسیی له‌سه‌روی خشتی پله‌به‌ندی‌کراوی به‌هاو بایه‌خه‌کانیه‌وه داناوه، په‌نگه هه‌ستکردنی به‌ئارامی که‌متر به‌لایه‌وه گرنگ بیټ، که‌واته په‌فتاره‌کانی ئه‌و خۆپاریزانه نابیټ، گه‌ر که‌سی‌کی وا بانگ بکه‌ن بۆ خۆ به‌ردانه‌وه‌ی ئازاد له‌فرۆکه‌یه‌که‌وه لێی به‌گومان نابن، چونکه ئه‌و چیژ له‌و سه‌ره‌پۆیی و چاونه‌ترسییه ده‌بینیټ، به‌لام ئه‌گه‌ر له‌نی‌و هاو‌پیکانتاندا که‌سی‌ک هه‌بیټ که هه‌ستکردنی به‌ئارامی به‌لایه‌وه زیاترین بایه‌خی هه‌بیټ، ئه‌وا ئه‌و بانگ هێشتکردنه بۆ کردنی ئه‌و سه‌ره‌پۆییه په‌سه‌ن ناکات، چونکه گرنگترین به‌ها بۆ ئه‌و له‌ژياندا خۆ به‌ردورگرته له‌هه‌ر شتێک که هه‌ستی نه‌بوونی ئارامی پێی ببه‌خشیت، ئی‌وه‌ش به‌باشی بیر بکه‌نه‌وه بزائن ئایا ئامانجه‌که‌تان و به‌ها گرنگه‌کانی ژيانتان هه‌ردوکیان به‌یه‌کسانی کار ده‌که‌ن یان نا؟.

ئه‌گه‌ر ئه‌م دووانه یه‌کسان نه‌بن بزائن هیه‌چ کاتی‌ک سه‌رکه‌وتوو نابن. که‌سانی‌ک به‌هاو بایه‌خه‌کانیان له‌پیناو گه‌یشتن به‌ئامانجه‌کانیندا نه‌بیټ ئه‌وا له‌سه‌ره‌تای پێگای سه‌رکه‌وتندا ده‌وه‌ستن و هه‌ر له‌ویدا ده‌می‌ننه‌وه.

هه‌ندی‌جار سه‌رنه‌که‌وتنی که‌سه‌کان به‌و هۆکاره‌یه که هاوکات خاوه‌نی دوو قه‌واره‌ی به‌های جیاوازن، ئه‌م که‌سانه هه‌میشه له‌دژایتی و کێشه‌کێشدا له‌گه‌ڵ خۆیاندا و زه‌ی به‌ره‌و پێشبردنی ئامانجه‌کانیان بۆ نامی‌نیه‌وه. په‌نگه له‌پێرستی ئامانجه‌کانتاندا وشه‌ی وه‌ک بنه‌ماله‌،

پاره، یان ئۆتۆمبیل، هه بیټ، به لام ده بیټ بزانن شتانیککی وهك بنه ماله
یان پاره به بایه خ هه ژمار ناکریت، به لکو ئه وانه ئامپازی گه یشتن به
به ها بایه خه کان.

ئیه خیزانتان ته نیا بۆ ئه وه ناوێت که هاوسه ر یان مندالتان هه بیټ،
به لکو ئه وه ی ئاره زوی ئیه وه یه ئه و بایه خانه ن که پیتان وایه به هه بونی
خیزان به ده ستیان ده هیئن، به یاخه کانی وهك عیشق، هه سستی ئارامی
یان په یوه ندی مه عنوی یان پاره ئامپازیکن بۆ گه یشتن به ده سه لات،
مافی هه لباردن و یان ئازادییه کی زیاتر یان هه ر شتیک که به لاتانه وه
گرنگه، له هه نگاهی دواتر دا دیاری بکه ن، که کام هه ست و کام حاله ت
به دور ده بن، پیرستیک له م دژه به ها و بایه خانه ئاماده بکه ن، ئه م
کاره خاوه نی گرنگی و تایبه ته ندیه، چونکه می شک زیاتر خه ریکی
دور که و تنه وه یه له ئیش و دهر دو ئاره حه تی تا به ده ست هیئانی
خۆشی.

ناکۆکی هه ندیک له ئامانچ و بایه خه کان: ...

بۆ گه یشتن به ئامانجه کانتان ده بیټ بایه خه کانتان بناسن، توانای
گۆرپینی ئه و بایه خانه تان هه بیټ. به دهر له مه جلّه وی چاره نویسی
خۆتان به ده سه ته وه نا بیټ، بیرو باوه پی ئیه وه له چۆنیټی ژیا نتاندا
کاریگه ری به تینی هه یه، زۆربه مان له ژیا ندا کۆمه لیک بایه خمان هه یه
که ده مان گه یه ننه بنه سه ت و ئیمه ش هه یچ کللیکی دهرچونمان له م
بنه سه ته دا پی نیه. بایه خه گه لیک له می شکماندا نامۆبن و به ئاگاییه وه

بە باشى نەيانناسىن ئەوا بۇ گەشتىن بە ئامانچ ھېچ كۆمەكچان پى
 ناكىت، ئەگەر ھەستىكىدىن بەلاتانەۋە بايەخىكە دەبىت بزانن ئەم
 ھەستە بە راستى بەلاتانەۋە چ پىناسەيەكى ھەيە، ئايا نەبۇنى ترس لە
 ھىرشى كەستىكى نەناسراۋ لە نىۋەى شەۋدا بەلاتانەۋە ھەستى
 ئارامىيە، يان ئەم ھەستە بەلاتانەۋە بە ماناي خۆنەدانە لە ھېچ جۆرە
 سەرەپۇيى ۋە ترسيەك لە كارەكاندا؟ ۋىپاي ئەمە دەبىت كارىك بىكەن
 لە نىۋان بەھاكانتاندە ھېچ ناكۆكىيەك نەمىنەت، بۇ نمونە گەر
 چاۋنەترسى ۋە سەرکەۋتن لە پىزى گىرنگىرەن بايەخەكاندا بىت، ئەوا
 ناتوانن ترس لە شكست لە پىزى پىشەۋەى دژە بايەخەكاندا دابىنن،
 چونكە پىۋىستىيەكانى چاۋنەترسى ۋە سەرکەۋتن بەرگەگىرنى شكست ۋە
 ناكامىيەكانە.

ئىۋە ھەر لە ئىستارە دەتوانن ھەر ھەستىكتان بویت لە خۇتاندە بەدى
 بىنن، چۇن؟

بۇ نمونە گەر بخۋانن ھەست بە سەرکەۋتن بىكەن، دەتوانن بە خىرايى
 مسۆگەرى بىكەن. تاقى بىكەنەۋە. ئەۋ حالەتەى لەكاتى سەرکەۋتندە
 بەخۇتانەۋە دەبىيىنن بىيەننە بەرچاۋى خۇتان ۋە بە شىۋەيەۋە
 دانىش، پىك دانىش، ھەروەك لەكاتى خۇشالدا ھەناسە دەدەن،
 ھەناسە بەدەن، پوخسارىكى ئارام بەخۇتان بەدەن، ئەگەر لەم كاتانەدا
 پىدەكەنن، بىگومان پى بىكەنن، ئەگەر ئەم مەشەقەنە ھەموو رۇژىك
 بىكەن، بە زوى دەبىنن كە ھەموو رۇژىك شادىنن لە رۇژى پىشتر،
 تەۋا ھەستى سەرکەۋتن دەكەن، لەمەش سەيرتر سەرکەۋتنىش بەرەۋ

ئىۋە دىت، باۋەپ بىكەن، چونكى ھەستەكانمان شىتېك نىيە بىنجىگە لەتىشكەدانەۋەى مىشكىمان، تاكى پىڭاى بە دەست ھىنانى ھەستە گونجاۋو خۆشەكان ئەمەيە كە جەستەتان بخەنە دۆخىكى گونجاۋەۋە، بىركىرنەۋەكانتان لەسەر دىمەنە دىگىرەكان چىر بىكەنەۋە. زۆرىيە خەلگى بە پىچەۋانەى ئەمەۋە كار دەكەن، ئەوان ياساۋ بايەخەكانى ژيانىان پىكخستۋە كە سەركەۋتن تارادەيەك مەحالى ژيان سەختو مەينەتبارە، بۆيە ھەمىشە ناپەھەتو توپەن.

بايەخە ئەرىنىيەكانى ژيان: ...

مىشكى مۇۋ خۇكارەيەۋ ھەر شىتېكى پىسىپىرن پاست يان ھەلە ئەۋە ۋەردەگىرېت. بىروباۋەپى سەركەكىتان دەروازى ھىزو توانا شارۋەكانى ئىۋەيە. بىروباۋەپەكانە دىارى دەكات چ پىرسىارىك لەخۇتان بىكەن، ئەگەر باۋەپى ئىۋە سەبارەت بە خۇتان لە خالى لاۋازدا بىت، ئەۋ پىرسىارانەى لە خۇتانى دەكەن، ھەمان ئەۋ پىرسىارە نەپراۋانەيە كە بە "بۆچى" دەست پى دەكەن، بۆ بە دەست ھىنانى سەركەۋتن ناچارن بىروباۋەپى سەركەكىۋىنەپەتى خۇتان بگۆپن، دەبىت باۋەپگەلېك بە دەست بىنن كە بتانپارىزىت.

ھەموو پۇژىك پۇژى سەركەۋتن: ...

من باۋەپم وايە ھەموو پۇژىك پۇژى سەركەۋتن بىت، بەلام ئەگەر ئەمپۇ من ناپەھەت بىم ئەۋا شىتېك ناگۆپىت، كەۋاتە ئەمپۇ پۇژى سەركەۋتنەۋ دەتوانىت چىژى لى بىبىنرىت.

ئیوہش دے توانن له قۆناغه کانی گەیشتن به ئامانجه کانتان چۆژ له ژیان
 ببینن، دواى دے سکه وتنى هەر ئامانجێك ده گه نه ئه م ئاکامه ی "هه موو
 ئه مه بوو" به دواى ئامانجێكى دیکه دا ده پۆن. که واته فێرین له "خودی
 ژیان وه وه لدان بو پێگه یشتن" چۆژ ببینن، نه ک له "ئه نجام و
 به ره نجامه که ی" ده توانن شه یدای په روازکردن ببن، چۆژ ببینن، به بێ
 ئه وه ی له بیرى ئه وه دا بن که ی ده گه نه مه نزل.
 ژیان مه به ست نیه، ژیان پۆیشتنه به ره و شویتنى مه به ست ده بیت
 چۆژى لى ببینن.

پاھىنانى ئەمىر: ...

بۇ پاھىنانى يەكەم لە دەفتەرى سەرکەۋتەكانتاندە ۋەلامى ئەم
پرسىيارە بنوسن، چ شىك لە ژياندا بەلامەۋە گەلىك بە بايەخە؟ بىرتان
نەچىت، دەبىت بايەخى كۆتايى بنوسن، نەك پارەۋ مال ۋ ئۆتۈمبىل.

پاشان ئەۋەستەى بە ھەبوۋنى ئەم بە ھاۋ بايەخانە بە دەستى
دەھىنن ياداشتى بىكەن، خۆشى، لەزەت، ئارامىي، ئىستا ئەۋ
بايەخانەى نوسىتان بە پىي يەكەمايەتى ژمارەيان بۇ دانىن، پەلى
يەكەم، پەلى دوۋەم، بزەنن، لە پىرستى بايەخەكانتاندە سەرکەۋتن لە
يەكەم پەلىۋ عىشق لە پەلى دەيەمدا بىت، بۇ نمونە كاتىك دەتەۋىت
بچىتەۋە بۇ مالەۋە يان مانەۋە لە شوۋىنى كارەكەت تا كاترۇمىر دەى
شەۋ يەكىكىان ھەلېرېرېت، كارەكەت پى باشترە، بەلام ئەگەر عىشق
لە پەلى يەكەمدا بىت، دەلىت: ھەرچەندە كارم ھەبىت گىرنگ نىە
دەبىت ئىستا بگەپمەۋە بۇ لاي ھاۋسەرەكەم، چونكە بەلاى تۆۋە
خۆشەۋىستى نىازىكى بىنەرەتە، كەۋاتە دەبىت پەى بە
يەكەمايەتەكانى ژيانت بىبەت، چونكە باۋەرە بىنەرەتەكانى تۆيە كە
پىنمايى ژيانت دەكەت، دۋاى ناسىنى بايەخە سەرەكەكە، باشترە
پەى بەۋ ياسايانە بىبەت كە پەيوەندىيان بە باۋەرەكانتەۋە ھەيە.

بۇ تۆ عىشق بايەخىكى زۆر گىرنگە. بەلام بۇ بەدەست ھىنانى عىشق
يان بەخشىنى عىشق چى دەكەيت؟

لە چ حالەتېكدا ھەست دەكەيت لە عىشق بىبەرېت؟ لە چ حالەتېكدا
ھەست دەكەيت كەسىكى خۆشەۋىستىت؟

رۆژی هه‌شتم: باوه‌ره‌كانتان بگۆڤن

چۆن باوه‌ره‌كانى خۆمان بگۆڤن؟

ئيوه ده‌زانه‌ن چۆن هه‌ر خوييه‌ك بگۆڤن. سى‌ كليلى زېڤىنى گريڊراوتان له بېرماوه؟

۱. ده‌بىت بگه‌نه خالى گۆڤان: واتا به ته‌واوى ماناوه هه‌ست به‌وه بگه‌ن كه ده‌بىت شتىك بگۆڤت.

۲. ده‌بىت ئەلقه‌ى گريڊراوى مېشكان هه‌لگيڤنه‌وه، نه‌وه‌ى به ناپه‌حه‌تیه‌وه گريڊ دراوه ده‌بىت به‌خوشیه‌وه گريڊ بدريته‌وه، به پيچه‌وانه‌شه‌وه.

۳. ده‌بىت خۆتان گريڊ بدنه‌ن تاكو بۆ هه‌ميشه ئه‌م ئەلقه‌ى په‌يوه‌ندیه نوێیه له جیى خۆیدا بمیڤیته‌وه.

ئىستا ده‌بىت بۆ پيکه‌يتانی ئالوگۆڤ له باوه‌ره‌كانماندا ده‌بىت به‌پيى ئه‌م بنه‌مايانه بىت.

۱. ئه‌و باوه‌ره‌پانه ديارى بگه‌ن كه به‌پاستى ده‌تانه‌ويت بيانگۆڤن. نه‌وانه‌ى نه‌وه‌نده هه‌ستى ناپه‌حه‌تيان پيى ده‌گه‌ن، كه بتانه‌ويت هه‌ر نه‌مۆڤ بيانگۆڤن، نه‌وه‌نده‌ى مېشكان بگاته ئه‌م ئاكامه‌ى كه به هه‌بوونی نه‌وجۆره باوه‌ره ده‌بىت به‌رگه‌ى ناپه‌حه‌تیه‌كى نۆڤ بگن.

۲. ئىستا ده‌بىت باوه‌ره‌پتان بگۆڤن، به‌لام چۆن؟

بیر له تیکرایی ئه‌و زيانانه بگه‌نه‌وه كه له‌سه‌ر ئه‌م باوه‌ره‌ توشتان بووه، بیر بگه‌نه‌وه، نه‌ك ته‌نیا بېرکردنه‌وه به‌لگو هه‌ست به تیکرایی

سەرکەوتنى بى سۈر لە بىست پۇڭدا.....

ئەنجامەكانيان بگەن. پاشان دەبىت بىروپاوەپىكى نوئى بخەنە شوپنەكەيەوہ بۆ نمونە گەنجى و جوانى بە ماناى شادىە، گەنجى و جوانى واتا وزەو چالاكى، چونكە من گەنجەم زىاترم ھەيە. لەجىياتى باوہەي: گەنجى و جوانى واتا بى ئەزمونى و لاوازى، چونكە ناتوانىت كارە گەورەكان لە ئەستۆ بگريئت. دواى دروستكردىنى بىروپاوەپى نوئى لە زەينى خۆتاندا گريى بدەنەوہ، چۆن؟ زۆر بە ئاسانى، بە بىركردنەوہ لەو ئاكامانەي بە شوپنەكەوتنى ئەو باوہپانە بە دەست دىن.

۳. لە دوا قۇناغدا دەبىت مېشك لەگەڵ ئەم سەرمەشقە نوپىەدا گريى بدرىت. دەبىت ھىندە دەريارەي باوہپە نوپىەكەتان بىر بگەنەوہ، ئەو ئاكامە شىرىنانەي لىيانە بە دەست دىن ھەستىان پى بگەن، تا خۆتان گريدىراو دەكەن، بە جۆرىك ھەر كاتىك وشەي گەنجى و جوانى دەبىستن بى ھىچ زەحمەتەك ھەستى خۆشى، دەسەلات و توانايى و ھەژىن سەرتاپىتان دابگريئت، ئەم وشەيەش تەنيا بە دىپاتكردنەوہ دەكرىت، ھەموو رۆژىك پىنج تا شەش خولەك بىركردنەوہ و تىپرامان بگەن.

كەسانىترىش بگۆپن: ...

كاتىك لەگەڵ خەلكى لەبارەي بىروپاوەپە توانابەخشەكانەوہ دەدویم، زۆرىەيان دەلین: مەحالە بتوانرىت كەسەك بگۆپىت، ھەركەسەو ياسايەكى بىركردنەوہى تايبەت بەخۆي ھەيە، بەلام من باوہپم وايە

هەرکەسێک لە هەر تەمەنێکدا بێت دەتوانێت خۆی بگۆڕێت. جیاوازی
تەنیا لە ماوەیەدا یە کە خەڵکی پێویستیانە تا دەگەنە خاڵی سەرەکی
گۆڕان، هەندیکەس لە گۆڕان دەترسن. دەڵێن: من سالانێکە
بەمشۆهە ژیاووم، بەلام بزانی لە هاوکێشەى ژياندا، پابردوو یە کسان
نیه بە داهاوو!

پەوتی ژیان لە بەرو پێشچوندایە ناتوانێت لە پابردودا بمینێتەو،
دەڵێن لە پابردودا تاقیم کردووەتەو، بەلام سەری نەگرتوو، هەلە یەکی
تەواو هەلە یە! نابێت ئەوێ لە پابردودا ئەنجامتان داو و ئاکامیکی
نەبوو بێسپێرنە گەنجینهی میشتکەتان. دووبارە تاقی بکەنەو، بە
پەوشیکی دیکە بگەنە ئەنجام.

ئەگەر ئەدیسۆن پادەستی شکستەکانی پابردوی خۆی بوا یە هیچ کاتێک
توانای داھێنانی نەدەبوو، ئەو نۆسەدو نەوێدو نو جار دروستکردنی
گلۆپی ئەلیکتریکی تاقی کردووە، سەرکەوتوو نەبوو بەلام کۆلی نەدا،
هیچ کاتێک پۆزانی پابردوو گرتەکانی پۆزانی داهاوو دیاری ناکەن،
پابردو تاکە سەرچاوەیەکی زانیاریەکانە، هەمیشە لە هەر کاتێکدا
دەتوانن بگەنە ئەنجام، هەرگیز گرنگ نیه کە لە ژياندا چیتان بەسەردا
هاوو، یان چارەسەرکردنی کێشەکانتان چەندە دورە لە خەیاڵو
میشتکەتەو، ئەگەر باوەر بکەن هەر کێشە یە ک چارەسەری خۆی
هەیه، بێگومان چارەسەر دەدۆزێنەو.

سەفەر بۇ پابردو داھاتوو: نمونه‌ی دیکنز: ...

۱. جەستەى خۆت بخەرە قالىپكەوہ كە بتگەيەنيتە بالآتيرين
ئاستى چوستو چالاكى. ئىستا دوو باوہ پرى نوئى دروست
بکە:

- من زۆر گەنجم وجودم پىر لە توانايەو بىرپارە ئەم توانايەم بە
كارىينم.

- من بىروانامەم نىە، بەلام سوپاس بۇ خوا دىكتورايى تواناييم
هەيە، دەتوانم ھەموو كارىك تەواو بکەم.

- پارەيەكى ئەوتۆم نىە، بەلام ئەو دەسمايە كەمەشم بۇ
دەسپىكى كارىك بەسە.

كارىكى بچوك دەتوانيت لە ئايندەدا بىيتە پىژدەيەكى مەزن.
ئەگەر باوہ پە كۆنەكەت ئەمە بووہ كە "من ناشىرينم" باوہ پە
نويەكەت نابيت ئەمە بيت كە "من تارادەيەك جوانم" ئەم باوہ پە،
باوہ پىكى بەھىزو ئەرئىنى نىە.

۲. ھەناسەيەكى قوول ھەلمزە بە ئارامى پەھاي بکەرە دەرەوہ.
چاوہكانت لىك بنى. ئەم قۇناغە، واتە قۇناغى گۇاستنەوہو جىگىر
بوون ئاسانترە، چونكە چىتر ئەلقەى گرىدانەوہى كۆن شكاوہو
بۆشايى بۇ باوہ پىكى بەھىز دروست بووہ.

۳. وايدانى بۇ ماوہى پىنج سال لەگەل ئەم باوہ پە نوئىەدا
زىاووت.

سەرکەوتنى بى سۈر لە بىست پۇڭدا.....

ئىستا واتا دواى پىنج سالى ژيان لەگەل ئەم باوەرە نوپانەدا، لە کوپىت؟ چىت دەسكە وتوو؟ چەندە پىشكە وتويت؟ لە ئايندە بېوانە، پىدەكە نىت؟ چوستو چالاكيت؟ بارى داراييت چۆنە؟ جەستەت چى لى؟ بەسەر هاتوو؟ تەندروسىتريت؟ گورج و گۆلتريت؟ پەيوەندىەكانت لەگەل خودا چۆنە؟

دە سال تىپەريوہ يەك دەيە لەگەل ئەم باوەرەدا ژيانىت كىردووہ، لە ئاوينەدا لەخۆت بېوانە، چوستو چالاكيت يان نا! بە توانا دەردەكەويت؟ كاتىك پىت وايە پاشماوہى تەمەنت بەمشىوہىە دەبەيتە سەر، ھەست بەچى دەكەيت؟ بىست سال بچۆرە پىشەوہ، دوو دەيەيە كە باوەرەكانت وزەت پى دەبەخشن، كەواتە چىتر جىي پىرسىار نيە، بۇ نمونە ھەستىكى خۆشت ھەيە.

بىرپار بدە كام چارەنوسيان ھەلدەبىژىريت؟ دەزانم كە دەتەويت بگەپىتەوہ بۆ ئەمپۆ بە پەروشەوہ بە دواى چارەنوسىكدا بگەپىت كە بەرجەستەت كىردووہ.

پاھىنانى ئەمپۆ بە وردى ئەنجام بدە، چونكە چارەنوست دىارى دەكات.

رۆژى نۆيەم: رېڭخستىنى ئامانجەكان

رېڭخستىنى ئامانجەكان كىلىلى سەرەكى ھەموو سەرگە وتىنىكى ژيانە. ھېندە دەريارەى ئەم وتەيە قسە كراو، پەنگە زۆريەتان بلىن: ئۆى خوايە گيان تىكايە بىپرەو، مە ھەموو شىتىك لەم بارەيەو دەزانم، دەبىت ئامانجى ئەرىنى لەبەرچاۋ بگرم، بىانوسم، پلەبەندىان بگەم. بەلى پەنگە وايت، بەلام وريابىن نەكەوونە تەلەى زانىيارەكى كەمەو، كەم زانىيارى مەترسىدارترە لە نەزانىن، ئەگەر بە باشى پەوشىك نەزانى لەگەل بى ئاكامىيەكەيدا پداين زۆرىش ناخايەنىت كە ھەموو پەوشەكە لە بىر دەچنەو.

ھەموو پەوشىك دەبىت خال بە خال پەچاۋ بگىت، ھەموو پۆژىك مەشق بگىت، فىلى باشترىنەكانى دىنا تەنيا پامىنانو دوپاتكردنەو، دوپاتكردنەو دايكى ھەموو كارامەيەكانە، ئەگەر بۆ كارەكانى پۆژانەى ھەموو رۆژىكتان ئامانجتان ھەبىت، ئەوا ئەجامەكەى بە ھەزىن و دلخواز دەبىت، ئامانج دەتوانىت ئەو كىشكردنە بىت كە بەرەو پىشەو تان كىش بكات، ئەگەر نەزانى چ شىتىك دەتوانىت بتانبزوئىنىت، ئەوا مەھالە بتوانن سوود لە تواناكانى خوتان بىينن.

پهوشی پښخستنې ئامانجهكان: ...

ئامانج له سهروو له ئه نجامداني كاره كانه وهيه، به بړواي من مه رامي
سه ره كي شاراو له وديو پښخستنې ئامانجه كانه وهيه، ته نيا به ده ست
هيناني هه نديك شتي تايبه تي نيه، به لكو ئه م كاره ناسنامه هيه كي
نو پتان پي ده به خشيت، له كو تايي پښگاي ژياندا هيچ كاميك له و
شانه ي كو تان كړدوه ته وه مايه ي خو شحالي و په زامه ندي ئيوه نابن،
به لكو ئه وه ي بو تان گرنگه ئه مه يه وهك مروفك چيتان كړدوه ؟ ئه و
كات ه ئامانجه كانتان پښك ده خه ن ده بيت بزانه بوچي ئه م كاره ده كه ن.

وايداني له ماوه ي ساليكدا ده بيت مليونيك دولارت هه بيت، ثايا
هه بووني چه ند سه فته پاره يه ك له ماله وه چه ند به هه زين و
سه رنجرا كيشه كه هه ولي بو بده يت؟ به لام بپر كړنه وه له وه ي به
هه بووني ئه و بړه پاره يه ده توانيت چه ند ه كاري به سوود ئه نجام
بده يت بيگومان له پاره كه زياتر تو ده بزوينيت.

كه سانيك تا ئيستا پښخستنې ئامانجه كانيان تاقى كړدوه ته وه، به لام
ئاكاميكيان نه بووه، كيشه ي سه ره كيان له م كاره دا هه يه، ئه وان به
جدي و پښكو پيكي دواي نه كه وتوون، بو نمونه سالي جاريك ئه م كاره
له سه ره تاي سالي نويدا ئه نجام ده دن، له م كات ه دا ئه و ئامانجه نه ي
سالي پيشتر پييان نه گه يشتوون وه لايان ده نين، ئامانجي نوئ
دروست ده كه ن، هاوكات هو كاري گه يشتن به م ئامانجه نه ش نازانن،
ئامانجيان هه يه، به لام دلنيا نين ئه وه ي به ميشكياندا ديت له
دلشياندا هه يه يان نا !

ئەگەر مەرامى سەرەكى ھەر ئامانچىك نەئاسن، شوپىنكەوتنى بى مانا
دژوار دەبىت.

لەودىو ھەر سەرکەوتنىكى مەزنەو مەرامىك بوونى ھەيە.
من دلفىام بە بىر لىكردەنەو ھەر شتىك دەتوانن ئەو شتە بە دەست
بىتن. بىستومە وشەى "مەيل" لە لاتىنيەو ھە "توانا" ۋە ۋەرگىراو،
كەواتە مەيل كردن بۆ شتىك واتا توانايى بە دەست ھىنان، من لەو
باوھ پەدام بە دىارىكردنى ئامانچىك و تامەزۆرى بۆ پىگەيشتنى
لىوھ شاوھى بە دەست ھىنانى بەدى دىت، چونكە ئەم لىوھ شاوھىيە لە
دەرونى ئىمەدايە، ئىمە تەنبا بە دىارىكردنى ئامانچ بەردەستى
دەكەين.

تىن بۆ ھاتن، پلەى سەرکەوتن: ...

بەلاى زۆرىەى خەلكىەو سەرکەوتن جۆرە تەلەيەكە، كاتىك سەرکەوتن
بە دەست دىتن ئاھەنگ دەگىپن، چىتر ھەموو شتىك فەرامۆش دەكەن
بۆيە ھەرگىز تامى سەرکەوتن ناچىژن، بەلام ناپەھەتى و ناپازىبون
ھىزو كىشكردنكە بۆ جۆلەكردن، جولان بۆ دابىنكردنى نىاز.

چ شتىك واتان لىدەكات ھەموو پۆژىك خواردن بخۆن؟ فشارى برسىتى.
چ شتىك واتان لىدەكات عىشق ببەخشن؟ فشارى تەنبايى.

لە فشارو ناپەھەتىەكان بىزار مەبن، ناپەھەتىەكان ھەژىنى چالاكىتان
پى دەبەخشن، كەواتە ھەموو پۆژىك سەرنج بەدەنە ھەستى
ناپازىبونەكان.

فشار "تىن و تاو" ئەلماسى بەدىھىنان دروست دەكات

هەستى تىن و تاوو فشار باشتىر تىن و كارىگەر تىر تىن شوپىنكە وتنى
ئامانجەكانە، كەسانىكى زۆر دەناسم كە ئامانجى بەرزيان ھەيە، بەلام
سەبارەت بە ئەنجامدانى بەرنامەكانى خۇيان ھەست بە ھىچ
پابەندبونىك ناكەن، چونكە ھەستىيان بە فشار و تىن و تاوى كاركردن
نەكردووه.

ئەگەر لە دواى خۇتانەو ھەست بە ھىچ ئازار و تىن و تاوىك نەكەن
ھەرگىز ئاوپ نادەنەو ھەو ناگەرپىنەو.

پاھىنانى ئەمپۆ: ...

لە دەفتەرى سەرکەوتنەكانتانا بنوسن:

۱. چ تشىك لە ژياندا زۆر ناپەرەتتەن دەكات يان بە پىي
چاوەپوانى ئىو ھەيە، لە تىكراي لايەنە فيزىكى، ھەستىيارى،
دەرونى، ھۇشيارى، دارايى جوان ورد بىنەو، ھەلامى ئەم
پرسىارە بدەنەو.

۲. لە خۇتان بېرسن، بۆچى ئەم بەشە ھەك وىستى خۇمان نىە،
چۆن بىگۆپىن، چونكە ھەر شتىك بنوسن، ھەرچىەك بىت،
دەتوانن بىگۆپىن.

۳. خۇتان بۆجەختكردەو لەسەر ئەو شتە گرىئ بدەن، من
پىشنىيارى خەلكى دەكەم، لانىكەم سالى دووجار
ئامانجەكانيان پىك و بەرنامەپىزىي بكنەو، لانىكەم مانگى
جاريك چاويك بە ئامانجەكانياندا بخشىنەو، بە جۆرى
بىركردەو ھەستەكانياندا ھەموو پۆژىك.

پۇڭزى دەيەم:

پېرسىتىكى تەۋابۇ سەرگەۋىتىن

ئەم باسە بە ئەنجامدانى راھىتان بۇ بە دەست ھىنانى ئامانچ
تەرخانكراۋە، لە باسەكانى پېشودا لە پېشا دەقەكانتان دەخوئىندەۋە
دواتر راھىتانهكان شى دەكرانەۋە، بەلام ئەم باسە بە تەۋابى
پەيوەستە بە ئەنجامدانى راھىتانهكانەۋە. پەچاۋى ئەم چەند خالە
بەن:

۱. ئەم بەشە لە شوئىنەكانى ۋەك شوئىنى كار، پاسو ...

مەخوئىنەۋە.

۲. شوئىنكى بېدەنگو ئارام بۇ ئەم بەشە ھەلبىزىن.

۳. تەلەفۇنەكانتان بېدەنگ يان بكوئىنەۋە.

۴. ھەلبەدەن ئەم بەشە لە پۇڭزىدا بخوئىنەۋە، راھىتانهكانيان

ئەنجام بەن.

۵. تەمەلى مەكەن ئەم كارە دوا مەخەن، زۆربەى خەلكى پېم

دەلىن: تۆنى، تۆر چوستو چالاكىت بۆيە لە ژياندا

سەرگەۋىتوۋ بویت، بەلام مەن ۋەك تۆ پېرۋە چوستو چالاك

نېم، تەمەلم.

مەن پېيان دەلىم ئىۋەش تەمەل نېن، تەنیا ئامانجى بچوكتان ھەيە،

ھەندىك ئامانچ خۇيان لە سىروشتياندا بەھىزن دەبنە مايەى ئەۋەى

ئىۋە بەھىزنو چالاكىۋگەشە بە دەست بېنن، ھەرچەند پىكخستنى

ئامانجەكان تەۋابەۋىستى ئىۋە نىە، دەبىت دىقەت لە پاىەى

سەرکەوتنى بى سۈرۈلە بىست پۇزدا.....

شايسەيى و توانايىەكان بىدەن. بەلام ھاۋكات لە وياۋە پەدام ئەگەر بە گەيشتن بە ئامانجەكانتان بە راستى باۋەپتان ھەبىت لە زەين و ناخى خۆتاندا ھىندە بە راستى بزانن كە ھەستى ئەۋە بگەن پىشتەر بە دەستان ھىناۋە، مېشكان ۋەك راستىەك ۋەرىدەگرىت دەبىتە ھۆى جەستەو پۇختان بچىتە دۇخىكەۋە كە بە دەست ھىنانى ئەو ئامانجەى بەلاۋە ھەتمى بىت.

ئەۋەى ئىستا ھەتە، سەردەمىك لە بىرى بە دەست ھىنانىدا بوون، پەنگە تەۋاۋ ناڭاگانە بە ئامانجتان كرىبىت، بەلام پىشتەر ھەبونى دەرەكيان نەبوۋە، كەۋاتە دەتوانن ئامانجى بەرترتان ھەبىت و پىيان بگەن.

لە دەفتەرى سەرکەوتندا ئامانجەكان بگەن بە سى بەشەۋە.

۱. ئامانجى تايىبەتى: ئەۋانەى بۇ گەيشتن بە خۇشە

۲. ئەو ئامانجانەى بۇ گەيشتن بە شتانىك كە ھەز دەكەن ھەتانبىت، مادى و مەعنەۋى.

۳. ئامانجى ئابورى: مەلئىن پارە لە ژياندا گرنگ نىە. ئابورى

پۇللىكى گرنگ لە دۇخى مۇۋفەكاندا دەبىنىت، من خەللىكى زۆر دەناسم لەگەل خۇيان و خەللىشدا بە توندى پەفتار دەكەن چونكە لە ژىر تەۋزى ئابورىدان.

ئامانجى تايىبەتى: ...

وايدانى كە دەتوانىت پاشەپۇزىك بەدى بىنىت، باشتىن حالەتىك كە لەۋانەيە لە ئايندەدا پروۋ بدات بىنوسە، ھەۋل مەدە خۆت بەرتەسك

بكهټه وه، وهك مندال پرهفتار بكهټ كاتيك لټي ده پرسن، چټ له بابا نوټيل ده وټ، خيرا خشته يهك دروست دهكات، شهش خولهك مؤلتهت هه يه تا هه رچيهكت ده وټ له يهك دوو سالي ثاينده دا پوو بدات بينوسه. دهته وټ ببيته چ كه سيك؟ فير چ شتيك ببيت؟ ترست له چي هه يه؟ هه ز دهكهټ له چ كه سيك نزيك ببيته وه؟ ئامانجه مه عنه ويهكانت چيه؟ ئيستا پيرستيكت له ئامانجهكان هه يه.

دهلټن ئامانجهكان شتيك نين بيجگه له خهون وخه يال نه بيت، بهلام دياره به دهست هيټاني ههنديكيان ئاسانه وهنديكيان دژواره، ئيستا به داناني ژماره له تهنيشته ههريهكيك له ئامانجهكان، كاتيك كه له وانه يه بگهټه ئامانج ديارى بكه. نهگه ر خوت به پابه ند ده زانيت له ماوهي ساليكدا به ئامانجيك بگهټه ئهوا ژماره يهك له تهنيشته وه دابني، نهگه ر دواي سى سال پيى دهگهټه ئهوا ژماره سى له تهنيشته وه دابني.

زورباشه، ئه م كاره نه جامدا، بۆ قوناغي دواتر سى ئامانجى سه ره تايى بۆ ساليك هه لبريت، ئه م سى ئامانجه ده بيت ئهوا ئامانجه بيت كه بۆ به دهست هيټانيان به راستى به په رۆش بيت، ويټاي به ديهاتنيان توشى جۆش و خروشت بكات، پاشان چه ند ديپيك له باره يه وه بنوسه كه بۆچى خوتت پابه ند كردوه تا ساليكى ديكه به و ئامانجه بگهټه، پونكر دنه وهي هه ر ئامانجيك به جياو له په ريه كي جياوازا دنا بينوسه، بۆ هه ر ئامانجيك دوو خولهك ده رفهت هه يه.

ئىستا كە ھۆي ئامانجەكانى خۆتت دىارى كىردو، بزانە ئاخۇ ئو ھۆكارانە ھىندە بىو ھەيىن كە بىوانىت بە پاستى شوپىن ئامانجەكە بىكەوت؟ ئەگەر وانىە ئامانجىكى دىكە ھەلبىزىرە يان ھۆكارىكى دىكە بىدۆزىرەو.

پىكخستى ئامانج پەيوەست بە گەيشتن بەو شتانەي كە دەتانەوېت لە ژياندا خاوەنى بن "مادى يان مەعنەوى".

ھەندىك بوار دەدەن لە پوى سۆزدارى يان سىكسىيەو تەواو بچنە پىشەو، بەلام كاتىك دەگەنە مەسەلە مادىيەكان ھەلوەستە دەكەن، چونكە ھەمومان توشى ئەم باوەرە نەرىنىە دەبىن، ئەگەر باسى پارە بىكەين خۆويست و دىناپەرست دەردەكەوين، بەلام تىكايە ئامانجى مادىش پەرچاوبىكەن، چونكە نەبوونى ئو شتەي لە پوى دارايىيەو پىويستەو كارىگەرى نەرىنى لەسەر ئامانجە مەعنەويەكانىش دەبىت.

ئىستا وايدانىن ئەگەر ھىچ سىنوئىك نەبىت داواي چ شىتەكتان لە بابانوتىل دەكرد.

ئىستا ھەمان ئو كارەي كە بۆ ئامانجە تايىبەتەكان ئەنجامت دەدا بۆ ئەم ئامانجەش دوپاتى بىكەرەو. ماوہى چەندت بۆ بەدەست ھىنانى ھەر يەككىيان دادەنىيت؟ يەك سال، سى سال، يان دە سال، بزانە لەم قۇناغەدا ھىچ بەرنامەيەك نىە بۆ گەيشتن بە ئامانجەكە، تەنيا ئو نەبىت خۆت بۆ بەدەست ھىنانيان پابەند بىكەيت، ھەرچەند زىاتر پابەند بىت زوتر پىي دەگەيت، لە نىو ئامانجەكاندا كە كەمترىن ماوہيان پىويستە بۆ بەدەست ھىنانيان، سى دانەي گىرنگ ھەلبىزىرە،

سەرکەوتنى بى سۈرۈر لى بىست پۇڭدا.....

ئەوانەى بە دەستەيىنانىان ھەستى ھەيىن و چىژت پى دەبەخىشەت، لى سى پەپەى جىياواى دەفتەرى سەرکەوتنەکاندا بىنوسە، كە چۇن ھەز دەكەيت لى ماوھەدا ئەم ئامانجە تايىبە تە بە دەست بىئىت، پىنج خولەك دەرفەتتان ھەيە تىكراى ھۆکارەکان ياداشت بکە.

ئامانجى ئابورى :

دو خولەك دەرفەت ھەيە ئامانجە ئابورىەکان دىارى بکەيت، مەھىلە ئەم ئامانجانە لەژىر تەوژمى دۇخى ئابورى ولات، پادەى داماتى سالانە و زۆربەى بەندو بەستەکانى دىکەدا بىت، چەندىك پادەى دەرامەتى مانگانەت پىويستە؟ سى ھەزار دۇلار، پىنج ھەزار دۇلار، يان بىست ھەزار دۇلار، ئايا ئامانجىكى بازىرگانى و سەرمایەگوزارىت ھەيە؟ بۇ ئامانجە ئابورىەکان کاتى بە دەست ھىنانى دىارى بکە، ھەك ئەوسا لى نىوان ئامانجە دارايىەکاندا كە كەمترىن ماوہت بۇ دىارى کردوہ سى دانە ھەلېژىرە، دوبارە ھۆکارەکان بە چەند دىپىك بىنوسە.

پاھىنانى گەيشتن بە ئامانج :

۱. بۇ ھەريەكەك لى ئامانجەكانت كاريك ھەلېژىرە كە لى ئامانجەكە نزيكت بکاتەوہ. پاشان بەبى كات بە فېرودان ئەنجامى بدە. گەيشتن بە ھەر ئامانجىك دوامەخە، پۇڭانە كاريكى ھەرچەند بچوكيش بىت بۇ گەيشتن بە ئامانج ئەنجام بدە.

۲. پاھىنانىك ئەنجام بدە كە من ناووم لىناوہ "كورسى ھەوانەوہ" لەسەر ئەو كورسىە بە ئارامى دانىشە، وابزانە كە

سەرکەوتنى بى سىنور لە بىست پۇژدا.....

هەشتاوپىنج يان نەو دە سالت، لە بىرەوەرەكانى پابردودا
نوقم ببە، چەند ئامانجى گىرنگوگەرەت هەبوو كە
هەمويانت وەلاناو و كات و خۆشى و چىژىكى فراوانت لە ژياندا
لە دەستداو؟ چ كىرامەيى و پىشەيەكت حەز لىبوو پىي
نەگەيشتويت؟

ئىستا بە شىوەرەيەكى دىكە لەسەر كورسى حەوانەو بىر بىكەرەو،
هەشتا هەر هەشتاوپىنج يان نەو دە سالت و نوقمى بىرەوەرەكانى
پابردوو بويت، پەنجا سالت يان زياترە كە بە زۆرىەي ئامانجەكان و شتە
باشەكان گەيشتويت، خوداى من ژيان چ شەپكە، چەن خۆشى و
چىژىكى نايابەو.... پەوشى كورسى حەوانەو كۆمەكمان دەكات تا
بتوانىن خىرا بىرپار بەدين. هەستى ناپەرەختى لەلايەكو پەروەشبون بۆ
خۆشى لەلايەكى دىكە ئىو بۆ گەيشتن بەم ئامانجە هان دەدات، گىرنگ
نىە تەمەنتان چەند سالت، مەوۇ لە هەر تەمەنىكدا بىت خواوەنى
ئامانجە، لە پەوشى كورسى حەوانەو بەهرەمەندىن.

رۆزى يانزەيەم: خووەكان

ئەمۇ نىۋەى بەرنامەى چوار ھەفتەيەكە مان تىپەپاند، دەمانەوئىت باسى خووەكانمان بکەين، ھەمومان کۆمەلئىك خوونەرىتى تايىبەتمان ھەيەكە ھالەتو ھەستەكانو ژيانمان بەرپۆ ھەبەن. چا چ ئاگامان لى بىت يان نا! بىرکەرنەو ھە جۆرە کردارىکەو ھە کردارىک خوویەك بەدى دەھىنئىت.

ئايا خوویەكتان ھەيەكە خۆتان لى بە ئاگابن و بزاند پۆژانە پەپرەوى لى دەكەن؟ ھەست بەو دەكەن پۆژانە لە خۆتاندا بیدۆزەو، بۆ نمونە لە پوی خوو پۆو گرتەو توپە بن؟ ھەموو رۆژىك چ کارىك دەكەن تا بتوان ھەستى توپەبون، پەرىشانى، داماوى يان تەنيایى بکەن؟ چونکە ئەمجۆرە ھەستانە ھىچ کاتىك لە خۆیانەو ەدروست نابن.

دەرکەوتنى ئەمجۆرە ھەستانە پىويستى بە ھەول و زەحمەت ھەيە! بىگومان دەبىت جەستەتان بخەنە ھالەتئىكى تايىبەتو لە دنيا بە شپۆھەيەكى تايىبەت بپوانن، بەلام ئەگەر ھەستى ئەرىنى يان نەرىنىتان ھەبىت بەردەوامو ھەمىشەيە، ھۆکارەكەى بارودۆخىك نى، بەلكو خووى خۆتانە، ئۆو خۆتان پۆو گرتو ھەو ەى دنيا بە شپۆھەيەكى دىكە ببينن.

پەنگە کاتى ئەو ھاتبىت خوویەكى نوئ لە ژيانتاندا بەدى بىنن، بۆ ئەم کارە لە يەكەم ھەنگاودا دەمەوئىت لە دەفتەرى سەرکەوتنەكانتاندا

سەرکەوتنى بى سۈر لى بىست پۇزدا.....

پىنج ھەستى بەرتەسككەرەو ھەمىشە لەگەلتانەو
بوو ھە خو لە ئىو ھەدا ياداشتى بگەن بۇ نمونە، ناھومىدى، پەرىشانى،
توپرەبوون، خەم، كەمتەرخەمى زۆرىاشە، ئىستا بىر بگەنەو ھە بۇ
بەدى ھىنانى ئەم ھەستانە دەبىت چى بگەن؟ دەبىت چ باو ھەپىكتان
ھەبىت، دەبىت جەستەتان لە چ ھالەتەكدا بىت؟

ھاندەرە سۈشتىھەكان: ...

لە دنىادا كۆمەلىك پوودا پىش ھات (يادكردنەو ھە بۇنەكان-
كارەساتى دلەزىن) ھەن كە ئىو ھەبزوئىن، بە پى ئەم بزۆئىنەرە
جىاوازانە، خوى جۇراوجۇر دروست دەبن، ئەم ھالەتە ناوى
سىستەمى گرېدرانە ئەگەر ھاوكتا بە پودانى بزۆئىنەرىك ھەستىكى
تايبەت دروست بىت، سەربارەت بەو بزۆئىنەرە گرېدراو دەبن،
ھەمومان لە ژياندا خاوەنى كۆمەلىك بزۆئىنەر- ھاندەرىن، كە خويەكى
تايبەتەمان تىدا دروست دەكات، بەم بزۆئىنەرە ھەوترىت ھۆگەلى
چەسپىنەر، بە پىناسەيەكى دىكە بە پودانى ئەم بزۆئىنەر- ھاندەرانە
خويەكى ھەستىارىي بەبى ھىچ بەلگەيەكى تايبەت بەدى دىت، بۆيە
بۇ بە دەستەھىنانى سەرکەوتن، پارە، خۇشحالى، شادمانى ولەزەتى
زىاتر دەبىت مىشكتان گرېدراو بگەن، بەلام پىشتر دەبىت خوو ھە
كۆنەكان بدۆزنەو لە ناويان بىنە.

په‌وشی له‌ناوبردنی خووه نه‌رێنیه‌کان: ...

ئێوه ته‌واو شاره‌زای ئهم په‌وشه‌ن، چونکه پێشتر له‌مباره‌یه‌وه باس‌مان کرد، له‌هه‌نگاوی یه‌که‌مدا ده‌بی‌ت ئه‌وه قبول بکه‌ین که ئهم خووه نا‌په‌ه‌تی‌ه‌کی زۆری به‌ دواوه ده‌بی‌ت، ده‌بی‌ت به‌ پوونی نا‌په‌ه‌تی‌ه‌که له‌ می‌ش‌کماندا هه‌ست پێ بکه‌ین، تا بتوانین ئهم خووه بنه‌په‌ر بکه‌ین، ئه‌گه‌ر ئێوه‌ش له‌وه‌که‌سانه‌ن بۆن‌مونه‌ خویان گرت‌وه‌ به‌وه‌ی هه‌ر کاتێک هاوسه‌ره‌که‌یان ده‌بینن ده‌ست ده‌که‌ن به‌ مشتومر، بۆ‌وه‌لانی ئهم خووه‌ گه‌لێک شی‌وازی جۆراوجۆر هه‌یه‌. بۆ‌ن‌مونه‌ له‌گه‌رمه‌ی شه‌په‌که‌دا ده‌توان هه‌ستن و چه‌ند جارێک ئه‌مسه‌رو ئه‌وسه‌ری ئه‌و شوێنه‌ بکه‌ن، په‌نگه‌ هه‌ست به‌ گه‌مزه‌یی بکه‌ن، به‌لام هه‌چ نه‌بی‌ت خۆ شه‌په‌ناکه‌ن! ئه‌گه‌ر هه‌ر کاتێک شه‌په‌تان کرد ئهم جوله‌یه‌ ئه‌نجام ده‌ن، چیت‌مه‌یلی شه‌په‌کردن ناکه‌ن له‌گه‌ڵ هاوسه‌ره‌که‌تان. پێک وه‌کو سیدی‌ه‌ک ئه‌گه‌ر هه‌ر جاره‌و پو‌شانێکی تی بکه‌ن چیت‌کۆمپیوته‌ر ناتوانی‌ت به‌خوێنی‌ته‌وه‌، به‌لام پاش ئه‌وه‌ی ن‌مونه‌ کۆنه‌که‌تان له‌ناوبرد ده‌بی‌ت ن‌مونه‌یه‌کی نوێ ب‌خه‌نه‌ شوێنه‌که‌یه‌وه‌، بۆ ئهم کاره‌ پ‌ن‌ما‌یتان ده‌که‌م.

پێشتر پێنج هه‌ستی نه‌رێنی‌تان یاداشت کردوون، ئێستا داواتان لی ده‌که‌م له‌ ماوه‌ی پێنج تا ده‌خوله‌کدا ئه‌و خ‌وا‌نه‌ی به‌ده‌ینه‌ری ئهم هه‌ستانه‌ن یاداشت‌یان بکه‌ن، له‌پاستیدا ده‌مه‌وێت رێسای پێویست بۆ به‌ده‌یتانی هه‌ستێک به‌ده‌ست بێنن، مرۆڤ ئازاده‌ له‌هه‌لبژاردندا، ده‌توانی‌ت به‌بیرکردنه‌وه‌یه‌کی بێ‌خه‌وش خ‌ول‌ق‌ینه‌ری جوانترین پو‌ج بی‌ت،

سەرکەوتنى بى سۈر لە بىست پۇژدا.....

ھىچ شتىك بە ئەندازەى پېنمايەكانى خودا لە ئارامى پۇحدا كاريگەرى
نيە، داواتان لى دەكەم زياتر گوى لە پېنمايە خودايەكان بگرن، كاريان
پى بگەن. كردهو بە فيريونهكان زياتر لە فيرييون بە بايەخترە.
هەستە وزە بەخشەكان: ...

لە دەفتەرى سەرکەوتنەكانتанда پېنچ هەستى ئەرىنى كە هەميشە لە
خۆتанда بەدييان دەكەن بينوسن. ئەو پېنچ هەستەى لانيكەم لە
هەفتەيەكدا يەك دووجار سەرتان لى دەدەن كامانەن؟ كاميان
توانا بەخشو بەهيزن؟ ئىستا بنوسن چ خويەك مايەى دەرکەوتنى ئەم
هەستانە دەبن، پەنگە هەندىك لەم هەستە وزە بەخشانە، عيشق،
بەخشين، ھاوکاری، شايستەيى، سەرکەوتن، خۆشحالى يان بە توانايى
بن، چ خوگەليك دەبنە ھوى ئەوەى ئەم هەستەتان هەبىت؟ چۆن بىر
دەكەنەو؟ چ ويئەيەكتان لە زەيندا ھەيە؟ جەستەتان بە چ شىوہەيەك
لى دەكەن؟ بەمشىوہە دەتوانن پيساي پتيويست بۆ دروستکردنى
هەستە وزە بەخشەكان بە دەست بېنن.

ئىستا ئەو توانايەتان بە دەست ھيئا ئەگەر هەست بە پريشانی بگەن،
ھەر لە سەرەتاي دروسبونى ئەو هەستەو، پەوتى دروسبونەكەى
دەوہەستين، نابىت هەستىك ببىتە ھەموو دنيا بۆتان، نابىت هەستىك
بە بەشىكى جيانەكراوہى كەسايەتى خۆتان بزائن، بەمشىوہە ويئاي
زەينىو بەدبەيتاننان بەرتەسك دەبىتەوہ تواناتان نامىنيت.

شكانەوہ لە بەرامبەر هەستىكى تايبەتدا خيراترين پەوشە بۆ
لەناویردنى تواناكانتان لە بەكاربردنى توانا ناوہكەكاندايە، كەواتە

هەرکه ههسته نهرێنیهکانی خۆتان ناسی، ههستی دلخوایی خۆتان بخه نه شوێنهکهی. بزانی ترسان لهوهی "چی دهبیّت" له ئه نجامدانی ئه م کاره ناره حه تهره، دوباره وریابن، ئه گه ر به خۆتان بڵێن "دهبیّت ئه م کاره ئه نجام بدهم" مێشکتان دهلێت: "من ئه م کاره ناکه م" چونکه وشه ی "دهبیّت" له مێشکی زۆربه ماندا به مانای ناره حه تیه، که واته له جیاتی ئه م وشه یه وشه یه کی دیکه به کار بیّن، بۆ نمونه بڵێن: "من ئه م کاره هه لده بژێرم" یان "من دهمه ویت ئه م کاره بکه م" دیاره ئه مجاره هه ستیکی جیاوازترتان دهبیّت.

پاهێنانی ئه مڕۆ: ...

که لێک ئاسانه، دهمه ویت ئه و کاره ی ئه مڕۆ ئه نجامی ده ده ن دوباره ی بکه نه وه. پێنج هه ستی نهرێنی خۆتان و چۆنیتی دروستبونیان بێننه وه بیرى خۆتان، چه ند پێگایه ک بۆ تێکشاندنی ئه م خووه کۆنه دابیّن. بۆ نمونه کاتی برسێتیه کی درۆینه، له جیاتی خواردن وه رزش بکه ن، به مجۆره ده توانن نمونه کۆنه کان بشکێنن، به ههسته ئه رێنیه کانددا بچه وه به باشی بیریان لى بکه نه وه، چۆن ئه م ههسته به رزانه له خۆتاندا به دی دێنن؟ له چ خویه ک به هره مه ند ده بن؟ سه ره نجام سه ره له نوێ به شیوازه کانی سه ره تای ده سه به کاربونا بچه وه، له پۆژی دوانزه یه مدا ده رباره ی مه رجه سه رکه وتن ده دوێن، دهمه ویت ئه وه تان فێرکه م چۆن بتوانن به خۆ گرێدان به بى هه ولێکی ئاگایانه دواى ئه و خوانه بکه وون که له ژياندا ده تانبارێن.

رۆزى دوانزەيەم: مەرجى سەرکەۋەتن

ئەمىر دىمانەۋىت پەۋشى بەكارمىنانى خۇۋەكان فەيرىن لە پىرى
سەرخستى زىانەۋە. لەمەۋدوا ناچارىن بۇ دروستکردى ھەستە
خۇشەكان خۇناگايانە كار بىكەن، يەككە لە گەۋرەترىن گىرەتەكانى ئەۋ
كەسانەى دىمانەۋىت بە مەبەستى سەركەۋەتن بىگۇپىن، ئەمەيە ھەمىشە
ھەۋل دىدەن ئەم گۇپاكارىيە زۇر بە ئاگايىەۋە پىك بىنن، بۇيە
پىكەپىنانى ئەم گۇپانە وزەۋ كاتىكى زۇر خەرج دىكەن، بۇ نمونە
دەلەل: زۇرباشە مەن دىمەۋىت ۋاز لە ئاۋمىدى بىنن، كەۋاتە ھەر لە
ئىستائەۋە دىبىت دەست بە قۇناغەكانى گۇپان بىكەم. ئەم پەۋشە بۇ
ماۋەيەك كىرەنىيە، بەلام ئەگەر نەگۇپىت بە خۇۋ ھىچ كاتىك ناپىتە
ھەمىشەيىۋ پاش ماۋەيەك لىتى ئور دىكەۋۋەۋە.

بۇ بە ھەمىشەيىۋ كىردى گۇپانەكان دىبىت گىرەۋ بىرەن، گىردىران ۋاتە
سەقامگىر كىردى گۇپانەك لە زەيندا بە جۇرەك بە شىۋەيەكى خۇدكار
ئەنجام بىرەن، گىرەك ئەمەيە كە بىزانىن دۇپاتكردىۋە دايكى ھەمو
ھونەرەكانە، بىرمان نەچىت لە زىانى زۇرەي كەسەكاندا گەلەك ئەلقەى
پەيۋەندى دروستبىۋەن، كەۋاتە ھەموتان گىردىران دىناسن، چۈنكە
كۆمەلەك ھەستەن لە گەۋل ھۇكارەكانى دىۋىۋەرو نىشانەكانى
دىكەدا گىردىراۋەن. تاكە كارىك دىربارەى گىردىران دىبىت ئەنجامى
بىدەن ئەمەيە لە مېشىكى خۇتاندا سەقامگىرى بىكەن.

گۆپىنى سەرمەشقە زەينىيەكان: ...

ھېچ ھەستىكى نەرىنى بەردەوام لە ساتى ھاتنە بوونى مۆڧىدا نىيە، بەلكو ھەستى بەردەوام بە ھۆى گرىڧىدانى زەينى خۆمانەو بە ھۆكارەكانەو، چونكە ھەستى نەرىنى لەناكاو دروست نابىت، بىرى خۆتانى بىننەو سەبارەت بەو شتەى لە زەينتاندا سەقامگىر بوو چۆن گرىڧىراون، بىگومان لە كاتى دروستبونى ئەم پەيوەندىدا لە باروڧخىكى ھەستىارى بەھىزدا بوون، ھەر كاتىك ڧوداويك چەندجار لەگەل ھەستىكى بەھىزدا ھاوكات بىت، بەرامبەرى گرىڧىراو دەبن. بەرپۆەبەرانى پرىژە پىكلامى و پاگەندەبىيەكان دەزانن چۆن بمانخەنە ژىر كارىگەربىيەو، گرىتمان بدەنەو بە بەرمەمى پىكلام بۆكراوى خۆيان، با ئىمەش فىرپىن كە چۆن سوود لەم پەوشە وەرگىرن.

وەك وتمان گرىڧىران لە ئەنجامى بەردەوامى جولەيەك، ھۆيەك، يان ڧوداويكداو ھاوكات لەگەل ھەستىكدا پىك دىت، وايدانن كەستىك باوكى مردوو، بىگومان يەككىك لە ھەستە بەھىزە نەرىنيەكان، واتا خەمبارى، ماتەمىنى، لە ھاناوى ئەو كەسەدا لە لوتكەدايە، لە مەراسىمى بەخاكسپاردنىدا، يەككىك لە ھاوپىكانى دىتە لاي، دەستىك لە شانى دەدات و دەلۆت: "ھاوپىم، دەزانم چەندە سەختە، ھىوادارم تەمەنى درىژى بۆ تۆ بەجى ھىشتىبىت." يەككىكى دىكە لە خزمەكانى ھەمان كار دەكات، دەست لە شانى دەدات و دەلۆت: "كوپم، بە پاستى ڧوداويكى دلئەزىنە" و...، ھېچ يەككىك لەم قسانە ھەستەكانى كەسى خەمبار ناگۆپن، بەلام ئەلقەيەكى پەيوەندى نەرىنى ناخودئاگا،

بېئەۋەي بەخۇي بزانىت لە زەينى ئەۋ كەسەدا دروست دەبىت، چەند مانگىڭ دواتر كەسى باوك مردوو ورەيەكى باشتى ھەيە و تارادەيەك ئەم كارەساتەي بىرچوۋەتەۋە، يان لەگەل بارودۇخى نويدا خووي گرتوۋە، بەلام لەناكاو يەككە لە ھاۋرىكانى دىت و دەست دەخاتە سەرشانى و دەلىت: "ھا... چۆنىت" كەسى باسكراۋ، ھەستى خەمباريەكى بە تىن دەكات، بەلام نازانىت بۆچى؟ ئايا ئىۋەش لەپەر خەمبار دەبن، ھاۋكات ھىچ ھۆكارىك نازان؟

لە زۆربەي ئەۋ حالەتەندە ھەستى خەمبارى بەھۇي پەيۋەندىەكەۋەيە كە پىشتەر دروست بوۋە.

ئەگەر لەگەل ھۆكارىكدا گرى بدرىن، لەگەل دەرەكەۋتنى ئەۋ ھەستى لە مېشكى ئىۋەدا جىگىر بوۋە ئىۋىش دەرەكەۋىت، ئەم ھۆكارە بە تەنيا جولەيەكى ۋەك دەست لەشان دانىك نىە، بەلكو دەرەكەۋىت ھۆكارىكى بىستراۋ، شىۋەيەكى تايبەتى سەيركردن، يان تەنانتە بۆنى كىكىكى دەستياۋى دەستى دايكتان بىت.

لە پەيۋەندى نىۋان ژنو مىرددا، گرىدراۋ بە ئاسانى دروست دەبىت، چونكە ھەستەكان لەۋ جۆرە پەيۋەندىەدا گەلىك بەھىزە، ئەگەر لە نىۋان ژنو مىرددا چەند حالەتتىكى نەرىنى پوۋ بدات، ورد وردە بەرامبەر بەۋ ھەستە گرىدراۋ دەبن كا دەگاتە ئەۋەي كە دەلىن: "خاۋىە چىتر ناتوانم بەرگە بگرم، لەم ژيانەدا ھەمىشە ھەست بە ناپەھەتى و نازار دەكەم." بەلام ئىستا ئىۋە لەۋە ورياترن كە فريوى داۋى گرىدراۋ بخۆن، ئىۋە خۇتان شىۋەي ئەم ئەلقەيە ديارى دەكەن،

خۇتاتان لەگەل ئۇ مەسلانە گرى دەدەن كە ھەستىكى خۇشتان پى
بەخشىت.

لوتكى ھەست : ...

بۇ گرىدران، ئۇ ھەستە زۆر گرنگە كە مۇڧ لەو ساتەدا ھەيەتى، ئەگەر
دەتەنە وىت ئەلقەيەكى پەيۋەندى بىو لە زەينتاندا دروست بىكەن،
دەبىت خۇتاتان بگەيەننە لوتكى ھەستەكان، دەبىت ئۇ ھەستە بە
جۆرىك لە خۇتاتاندا پىك بىنن بە ئاشكرا دەركى پى بىكەن، لە قۇناغى
دواتردا ھەستەكان بدەنەو پال ئۇ ھۇكارانەي كە ديارىيان دەكەن،
لە مېشكى خۇتاتاندا سەقامگىريان بىكەن، بۇ نمونە بەركەوتنى
قامكەكانى دەستتان، يان پاكىشانى پىستى دەستتان، يان دەست
لېدانى سەر شانەكانتان بىستەنەو بە ھەژىنەكانتانەو.

بزانن ئۇ ھالەتەي بۇ جىگىر كىردنى ھەستى خۇش و ئەرپنى بەكار
دەھىن دەبىت بەھىزىر بىت لەو ھۇكارە نەرپنىەي كە پىشتر پىۋەي
گرىدراو بوون، ئەگىنا ھەستە نەرپنىەكانتان بۇ لەناو نابىت، ئەگەر
ھەستە نەرپنىەكە بۇ نمونە بە زەبرىكى توند لە مېشكتاندا جىگىر
بوو، ھەر كاتىك بۇ دروست كىردنى ھالەتەي ئەرپنى زەبرى ھىۋاش و
ئاسايى كەك وەرېگىن ئۇوا ئاكامىكتان دەسناكەو، چۈنكە ھىچ
پەيۋەندىك لە كۆئەندامى دەمارىدا دروست نابىت.

قۇناغى كۆتايى و گرنگىر قۇناغ بۇ سەقامگىربونى ھەستى ئەرپنى،
پابەندبوونە بە سەرلەنوئى دروست كىردنەو، ئۇ ھەستە خۇشە كە لە
شۋىنى ھەستە نەرپنىەكەي پىشودا داتانناو، بۇ نمونە ئەگەر خۇتاتان

له گه لّ ئاهه نگیځدا گرځداوه، ده بیټ هه موو پوژتیک گوځی لښگر نه وه،
له پړگای چوونه سرکار، مال، ته نانه ت کاتی خه وتن.

په وشى که سانی سرکه وتوو به هیڅ: ...

که سانی سرکه وتوو به هیڅ، په بیان به پازی گرځدران بردووه، هه م له
نه لقه ی په یوه ندى زه نینان به هره م نه ند بوون هه م له وه ی که سانیتړ
گرځدراوون پټیانه وه به قازاجی خویان به کاریان هیناوون، هه رچه ند
ژماره ی نه م که سانه له کومه لگادا زیاتر بیټ، نه و کومه لگایه
به خته وه رتر ده بیټ، پړکلامی بیپسی کولاتان بیرماوه؟ کومپانیای
بیپسی وینه ی بیپسی له زه ینی بینه راندا به نایابی مایکل جاکسون وه
گرځدا، ئیوه ش ده توان هه مان نه م په وشه بو خستنه ژیر کاریگره یی
منداله کانتان به کار بیټن، باسی که سیکیان بو بکه ن که نه وان وه کو
سهرمه شق به ربڅیریان کردووه، ته نانه ت نه و شتانه ی ده تانه ویت فیری
منداله کانتانی بکه ن له زمانى نه و سهرمه شقه وه پټیان بیلین، بو
کاریگره یی دانان له سهر که سانیتړ، باشته نه و شتانه بناسن که نه وان
پټیانه وه گرځدراوون، نه م چه که له بازرگانیدا گه لیک به هیڅه وه ده کریت
به کارى بیټن.

توانای به رجه سته کردن: ...

بو نه نجامدانی نه م په وشه ده بیټ نه و په فتاره ی نه شیاو نه گونجاوه
له زه یندا وینای بکه ن، بو نمونه "هیوادارم له م په فتاره تانه وپه پری
ماندوو ناپه حه ت ببیت، چونکه تا کو هه ست به م ناپه حه تبونه نه که یت
له زه یندا ناتوانیت له گه لّ نه م په فتاره دا گریی بده یته وه.

خودی خۆم "تۆنی" دەمێک بوو خووم گرتبوو بەو هی نینۆکم بجووم، شیوازی جۆراوجۆری کۆنم بۆ تەرککردنی ئەم خووه بەکار دەهێنا بۆ نمونه "بۆیه کردنی نینۆکه کان، تەنانەت چەورم دەکردن که تامیکی ناخۆشی هەبوو... بەلام کارساز نەبوو، تاکە پێگایەکی که توانی ئەم خووه لەناو ببات پەوشی وێناکردن-بەرجهسته کردن، هێنانە بەرچاو بوو، من خۆم لە حالیکدا وێنا دەکرد که قامکه کانم بەرامبەر دەم و چاووم پاگرتبوون دەمویست نینۆکه کانم بجووم، چەند جارێک ئەم وێنە یەم لە مێشکەدا دروستکرد، تا بەو شیوە یەکی که خۆم دەمویست پون و ئاشکرا دەرکەوت، پاشان خۆم وەک که سیکی که شخە هێنایە بەرچاو، بەم وێنە یە تەواو کەوتمە ژێر هەژمونهوه، پیاویکی بەو چەشنە هەرگیز نینۆکه کانێ ناچوێت، سەرەتا من وێنە یە یەکم که لە حالەتی جوینی نینۆکدا بوو لە زەینمدا تەواو گەورەو پوونم کردەوه، تۆنی رۆبێنیز ئەو وێنە تاییه تەکی که بپاریبوو بێمە ئەو که سە، لە ئەندازە یەکی بچوک و ناسکدا لە سوچیکی وێنە گەورەکی پێشودا دامنا، پاشان وێنە گەورە نەڕێنیه کهم هێنایە دواوه، بۆ دواوه و دواتر، وێنە که دورترو دورتر دەکەوتەوه، ئێستا وێنە بچوکه ئەرێنیه که ی خۆم هێنایە پێشهوه، پیش، پێشترهوه، وێنە که هەر ساتێک گەورەو گەورەترو پونتر دەبوو وێنە یە یەکمە می دەگرت، ئێستا هەموو مێشکی من پڕە لە وێنە یە ئەو "رۆبێنیز"ە ی که خۆشم دەوێت، من چەندیجار ئەم کردارەم دوپاتکردهوه، هەر جارێک بە هێنانە پیش و بردنە دواوه ی

سەرکەوتنى بى سۈرۈر لى بىست پۇڭدا.....

ۋىنەكان دەنگى كىشانی ۋىنەكانم خۇڭخۇڭخۇڭ لاسایی دەکردهوه، به
دروستکردنى ئەو دەنگە ھەژىن و چالاكىم له خۇمدا بەدى دەھىنا.
به پەپى خىراييه وه بىست و پىنج جار دەمتوانى ئەم کاره بکەم،
پەوشى ھىنانە بهرچاو دوپات بکەمه وه، چىتر مىشكى من نەیدەتوانى
به رگەى جوينى نینۆك بگريّت، چونکه که سىكى نمونهى بوم.
چەند رۆژىك دواتر نینۆکم نەجوييه وه، چەند جارىك دەستم بۆ دەمم
برد، به لام بىئەوهى خۆم ناچار بکەم دەستەكانم داگرتنە وه، به لام
جارىك نینۆکم جویی، ئای خوايه، شکستم خواردبوو؟ به خۆم وت ئەم
پەوشە کردەنى نيه، به لام خەيالىكى سەيرى گەوجانەيه! نۆر به زویی
به خۇمدا ھاتمە وه، پىويست بوو ديسان خۆم گرى بدەمه وه، بىست و
پىنج جارى دیکه ئەم پەوشەم دوپاتکرده وه، دواى ئەوه ھىچ کاتىك
نینۆکم نەبرد بۆ دەمم، کللی ئەم کاره دوپاتکردنە وه خىراييه، بهم
دوو فاکتەرە دەتوانن ھەر ۋىنەيهك له چوارچىۆهى مىشکتاندا جىگير
بکەن.

پاهینانی ئەمپۆ: ...

۱. ئەو ههسته ههلبژێرن که دهتانهوێت ههمیشه له ناختاندا

ههبیّت: ههژین، لاپرسهنی، ئارامی، بهدی هینان.

۲. خۆتان بخه نهوه ئەو کاتهی ئەو ههستهتان ههبووه.

۳. ههسته کانتان له گهڵ هۆکاریکی دهووبهردا گریّ بده نهوه،

دهست له دهسته کاناان بدهن، یان دهستان گرمۆله بکهن، ئەم

کاره هینده بکهن، تا ههست دهکهن دهبریهی ئەم کاره

گرێدراوون، بۆ پاهینانی دووهم لانیکه م پانزه جار پهوشی

هینانه بهرچاو بۆ هه ندیک مهسه له ی وه که له نابوردنی

خه مباری، یان گۆرپینی خووی ته مه لێ به هه ژین و چالاکی و ...

به کار بینن.

رۆژی سیانزەیه م: سەرکەوتنی مالی

ئەمڕۆ دەگای گەنجینهی سامانتان بۆ دەکەمەوه، دەمەوێت ئەوهی بۆ دەوله مەندوبون پێویستتانه به تایبەت شیوهی گریڤانی خۆتان بۆ به دەست هێنانی سامان لەگەڵتان بدویم، دەمەوێت فیڕین چۆن بتوانن به بێ ماندوبون باری دارایی خۆتان و کەسانێتر بگۆڕن. ئەگەر پارەیی تەواوتان به دەستەوه نیه تەنیا یەك هۆکار هیه، ئێوه خۆتان بۆ به دەست هێنانی سامان گری ئەداوه، ئایا تا ئیستا سەرنجی ئەوتەتان داوه هەستی خەلکی ئاسایی دەربارەیی پارە چۆنە؟ هەر کاتیك باسی پارە دەکری ئەوان به هەژینهوه دەلێن: دەمەوێت پارەیهکی نۆر پەیدا بکەم، یان به پێچەوانەوه لایەنه دژەکهی دەبینن و پارە به شتێکی پێس دەبینن. بەلام راستی ئەمەیه، پارە شتێك نیه بێجگە له ئامرازێك بۆ دروستکردنی جیاوازی له نێوان کەسەکاندا.

هەمیشە له خۆم دەپرسی بۆچی هەندیکەس دەگەنه سەرۆت و سامانیکی بێ هەژمارو هاوکات ئێمه توانای ئەو کارەمان نیه.

بۆچی ئێمه ناتوانین به ئەندازەیی شایستهیی خۆمان پارەمان هەبێت؟ سەرەتا سەردانی سەرمەشقه سەرکەوتەکانی سامانم له دنیا دا کرد، کەسانێك له نێوان سەد ملیۆن، تا سەد ملیار داها تیان هەبوو، دڵنیابوم ئەگەر وهلامێکی پرسیارەکم بدۆزمەوه، حەتمەن لای ئەمانە وهلام دەست دەکەوێت، به تایبەت ئەو کەسانەیی توانیبویان خۆیان به بێ

پشت به ستن به که سټکی دیکه به ده سمایه یه کی که مو ته نانه ت به بی
دینار ټک ده سمایه بگه نه سرکه وتن، نه مانه ژماره یان له وه زیاتره که
بیریان لی بکته وه.

نیمه نه مړو له جیهان ټکدا ده ژین که خه لکی ده توانن ته نیا به
بیرو که یه کی نوی بگه نه داهاتی کی سه د تا پېنجسه د ملیون دولاری،
یان وه ک بیل گه یتس، ته نیا به هه بوونی کومپیوته رټک بویه ملیاردیر،
که واته ده توانن سهرمه شقو مودیلی نایاب له م بواره دا بدوزنه وه.

حهوت فاکته ری دواکه وتن: ...

۱. هوکاری یه که م که زوری یه خه لکی له پوی داراییه وه
سرکه وتنو نین، نه مه یه پاره له می شکیاندا له گه ل مه سه له ی
نه ری نی لیک گریدر او ته وه، ده زانن نه گه ر شتیک له می شکماندا
به ناره حه تیه وه بیه سته نه وه، نه وا به شیوه ی ناخود ناگا
لی دور ده که وینه وه، هه رچند نیوه له بوونه خاوه نی پاره
خوشحال ده بن به لام هاوکات له زهینی ناخون اگای خوتاندا
باوهرتان وایه بو په یدا کردنی پاره یه کی زور ده بیټ به
سه ختی کار بکن، که واته هیچ کاتی کتان بو چیژ لیوه رگرتنی
نامینیتیه وه، وه ختیک نه وه نده پاره م ده سه که وتوه چیتر پیر
بووم، که وایه بوچی دوا بکه ووم؟ باشت ر نیه نیستا چیژ له
ژیان ببینم؟ بو پاره په یدا کردن ده بیټ زیره ک بم، منیش
هینده زیره ک نیم. بو پاره په یدا کردن ده بیټ سواری خه لکی
بیټو من هه رگیز توانای نه م کاره م نیه ...

پەرۋەردە كۈردى ئۇ مەجۇرە ئۇندىشانە واتا گۈردان بە شىۋە يەكى
 نەرىنى، خەللى بە ھەبۇنى ئۇ مەجۇرە ھەستە بى ئۇەى بە خۇيان
 بزانن ناپەھەتى لەگەل پارە گۈر دەدەن، چىتر ھەزناكەن شۇيىنى
 بگەۋون، كەۋاتە بەرلەۋەى بچنە نىۋ يارىيەكەۋە خۇيانى لى دەدەنەۋە،
 ھەندىكەس پىيان ۋايە پارە پارەى زۆر مەغەۋياتيان لەناۋ دەبات، لە
 ئىنجىلىدا خۇيىندومەتەۋە: "پۇشتىنى ۋىشتر بەناۋ دەرزىدا گەلىك
 ئاسانترە لە پۇشتىنى پىاۋى دەۋلەمەند بۇ بەھەشت"، ئەگەر كەسىك
 دەرەك بە قولايى ئۇم پىستە كلاسكىكە نەكات بەردەۋام لە ھەزارىدا
 دەۋى. لە ھىچ شۇيىنىكى دىيادا نەمىينەۋە نەمىستەۋە كە خەللى
 بتوانن لە ژياندا ھەستى پازىبون بگەن، بە نەدارى ۋە ھەزارى
 مەغەۋىەتى گۈرۋەى مەترسى دەبىت، لە ھەر جىيەك نەبۇنى پارەۋ
 دەسمايە ھەبىت ئامارى تاۋانىش ھەلدەكشىت، گەنجەكان پەنا بۇ
 مادە ھۇشبەرەكان دەبەن، كەللى خراب لە مۇۋقەكان ۋەردەگىرەت،
 نەدارى پىۋىستى پىشكەۋتىنى رۇخى مۇۋقەنە، مۇۋقە بە ھەر شىۋە يەك
 بىت ھەزارىان دەۋلەمەند پىشكى لەۋ شتەدا ھەيەكە بۇ بەرەۋىالاچونى
 پۇچ پىۋىستە، ئەگەر ژيانى تەنبا بۇ مانەۋەى ژيان خەرج نەكرىت
 دەتوانىت زىاتر سەرنج بختە سەر خۇى، مەبەستم ئۇمە نىەكە
 مۇۋقىكى ھەزارىان تەۋانىت پۇخىكى بلىدى ھەبىت يان لە پىناۋ دۆستەۋ
 ھاۋپىۋ ھاۋچەشەكانى خۇيدا فىداكارى بكات، بەلام دەزانم زۆر كەس
 ھەن بى ئۇەى ھىچ كاتىك كىشەى مالىيان ھەبىت تۋانىۋىان بىنە
 نمونەيەكى تەۋاۋى خۇبەخشىن ۋە مۇۋقايەتى . پارە بە تەنبا ۋەلامى

ئەم گرىڭكۆيۈرەيە نىيە، كەۋاتە بۆچى ئايىت شوپىن داھاتىكى زىياتر بىكەۋون؟ بۆچى لە پارەكەى خۇتان ۋەك ئامپازىكى بەھىز بۆ كۆمەكى ئەۋكەسانەى بەلاتانەۋە گرىنگن كەلك ۋەرنىگرن؟ لە پەيداكرىنى پارەدا ھەست بە تاۋان مەكەن، ھەستى تاۋانبارىي داۋىكە قوۋتقان دەدات. لەۋەى دەيخۋازن پەشىمانتان دەكاتەۋە، ئىستا بەۋ تەكئۆلۈزىيەى پىشتىر فىرى بوون دەتۈانن خۇتان بۆ گۇپان گرىدراۋ بىكەن.

۲. ئەگەر خەزبە پەيداكرىنى پارە نەكەن ھەموو پۇژىك توشى بوداۋىكى تالى مالىي دەبن، ئەمەش دوۋەمىن بىرىنى مالىي "دارايى" ھ. ئەۋكەسانەى پارە پەيداكرىن دۈدەخەن كارگەلىكى دىكە دەخەنە شوپىنەكەيەۋە، تەنانەت ئەگەر ھەماھەنگى نەرىنىشىيان لە مىشكدا نەبىت ھەركىز پارەيەكى زۇرىيان دەستاكەۋىت، مەن ئالتم شىت ۋە شەيداي پارە بىن ۋە بىكەنە خۋاي خۇتان، ئەمەشۋەيە مايەى شىكانتان دەبىت، ھەموو شىتەك دەشىۋىنىت، بەلام دەبىت پەيداكرىنى داھات لە يەكەمايەتيەكاندا بىت كە بۇتان مايەى داھاتن، بۇئەۋەى بىتۈانن لە پەۋى مالىيەۋە سەركەۋتۈۋىن ئەمەيە دەبىت بىرىكى دىارىكرۋى زىاد لە پىۋىستىيەكانتان بىت بۆ خۇتان لەبەرچاۋ بىگرن ۋە ژمارەيەكى دىارىكرۋى بۆ دانىن.

۳. سىيەم گىرفتى سەر پىگاي دەۋلەمەندىۋون، نەبوۋى پىگاي گونجاۋە بۆ دەۋلەمەندىۋون: ئەگەر سەركەۋتنى مالى لە زەينى خۇتاندا بە خۇشەيەكى زۆرەۋە ھەماھەنگ كىرىدەت،

ناپەرەستى بىدەنەۋە پال نەبوۋى پارەۋە، ئەۋا باشتىن
 كارتان ئەنجامداۋە، بەلام ئەمەش بە تەنیا بەس نى، بەلام
 ئەگەر پىگايەكى كاريگەرتان نەبىت ۋەك ئەۋەيە لە تامەزىۋى
 دىتنى ئاۋابوۋى خۇردا سەيرى خۇرەلات بىكەن، گىرگ نى
 چەندە تامەزىۋىن، دەبىت پەۋشىكى دروستتان بۇ پارە
 پەيداكرىن ھەبىت، بە پىناسەيەكى دىكە، دەبىت پارە بىكەنە
 كۆيلەى خۇتان نەك خۇتان بىكەنە كۆيلەى پارە، زياتر پارە بۇ
 پارە خەرج بىكەن. دەۋلەمەندىۋىن كاتىكى زۆرى پىۋىست
 نى، ھەۋلىكى زۆرىشى ناۋىت، پاش ئەۋەى خۇشەكى زۆرتان
 لەگەل پارەدا لە زەينى خۇتاندا گىدايەۋە، تەنیا بەسە
 پىگايەكى گونجاۋ بۇ بەدەست ھىنانى پارە دىارى بىكەن.
 چۇن؟ ئاسانە، دەبىت سوۋد لە بىنەماكانى مۇدىلسازى
 ۋەرىگىن، بۇ بە دەست ھىنانى سەركەۋىن تەنیا كاريك دەبىت
 ئەنجامى بىدەن ئەۋكەسانە بدۆزەۋە كە سەركەۋىن، بزىن
 ئەۋان چىيان كىدوۋە، ھەمويان ھەموو پۇژىك كاريكى تايىت
 دەكەن، كاريگەلىك كە زۆر ئاسانتەرە لەۋەى بىرى لى
 دەكەنەۋە، خۇدى من ئەم پەۋشەم بەكارھىتا، ماۋەى كەمتر
 لە سالىك سوۋدى نەختىنەم يەك مىۋىن دۇلار بوۋ، من لە
 بالاخانەيەكى چىل مەتريپەۋە گواستەمەۋە بۇ كۆشكە
 نويىيەكەم، من لە سفەرەۋە دەستم پىكرىدبوۋ، توانىم بە وتوۋىز
 لەگەل كەسانى سەركەۋىن پەچاۋكرىن ئەۋ پىگايانەى

ئەوان سووديان لى ۋەرگرتبۇو بە ئاسانى پىڭگاي چەند سالەي
ئەوان لە ماوہى دوانزە مانگدا تەي بکەم.

۴. گرفتى چوارەم كە تارپادەيەك سادەتر دەردەكەوئىت،
دوانەكەوتنى بەردەوامى ئەو بەرنامانەيە كە بۆ بە دەست
هينانى سامان داتانپشتوۋە. كەسانىك ھەن بەرنامەگەلىك
نۆرباش دادەپىژن، مۆدىلى باشيان ھەيە، بە سەختى كار
دەكەن، لە بوارى كاروبارى داراييدا خوئندويانە، بەلام ئەو
كارانەي كە فىريان بوون ھەموو پۆژىك دواي ناكەوون. لەو
داھاتەي ھەتانە ھەر مانگىك پىڭكى لى پاشەكەوت بکەن، بوار
بدەن ئەو پاشەكەوتە بۆ سەرمایەدانان خەرج بکرىت، لە ھەر
سەرمایەدارىك بپرسن، دەلىت: ھەر سەرمایەيەك ھەر پىڭ
بىت لە سالىكدا ۲۰٪ سوودى دەبىت، كەواتە ئەگەر ھەموو
پۆژىك سى دۆلارو بىستو پىنج سەنت ۋەلانين ئەوا لە
مانگىكدا سەد دۆلار قازانچ دەكەن، ئەگەر بەردەوام بن ئەوا
لە دواي پىنج سال ھەشت ھەزار دۆلار قازانچ دەكەن، دواي
بىستو پىنج سال زياتر لە سەدو بىستو پىنج ھەزار دۆلار بە
سەرمایەگوزارى سەد دۆلار لە مانگىكدا قازانچ دەكەن. پەنگە
ئەم بىر پارەيە دواي تىپەپىنى بىستو پىنج سال
دەولەمەندىتان نەكات، بەلام كارىكى ئاسانە بئەوہى
فشارىكى ئەوتۆتان لەسەر بىت بە درىژە پىدانى دەتوانن
پاش چەند سال خاوەن بپە پارەيەكى بەرچاويى بن، ھەرگىز

کیشه نیه، ده توانن بیپسییه کی که متر بخۆنه وه، یان جگهره کی که متر بکیشن، دیاره ئه مه ش تاکه پښگای سه رمایه گوزاری نیه.

۵. گرفتگی پینجه م: نه بوونی هونه ری خه رجکردنه، ده بییت له م هونه رده دا هیئده شاره زابن که بتوانن هه ر ساته و بریاریکی مالیی بده ن. به دهر له مه ناچار ده بن ئه و په ری زیانی که وره ی مالیی به رگه بگرن. من مه به ستم ئه مه نیه که ئیوه ده بییت پیسکه و چا و چنۆک بن، چونکه پاره هیج بایه خیکی نیه ته نانه ت گه ر بتانه ویت ده توانن بریک له پاره که تان بخه نه پیناو به خشین یان خیرخوازی ئه و ئه نجومه نانه ی پاسته وخۆ دهریت به خه لکی، به لام پاره کانتان به ئاسانی بو شته ناپیویسته کان خه رج مه که ن.

۶. شه شه م گرفتگی سه ر پښگای ده وله مه ندبوون، پازیبونه له کاروباری مالیی: گه ر ده تانه ویت سه رکه وتنی درێژخایه نی خۆتان مسۆگه ر بکه ن، ده بییت بزائن ئه و شته ی که لکی لی وه ر ناگیریت ده بییت له ده ست بچیت، ئه گه ر دوا ی هاوسه رگیری کردن چیت عیشق بو هاوسه ره که تان دهرنه خه ن، ئه و ا په یوه ندیه که تان پوو له پسانه، ئه گه ر ئه وه ی پیتان دهریت به کاری نه هینن، ئه و له ده ستی ده دهن، ده سپیکی هه ر سوودیکی مالیی فراوان، به ک سه رمایه گوزاری هه رچه ند بچوکیش بییت. به شاردنه وه ی ئه و

بپرە كەمانەى كە مانگانە وەریدەگرن هیچ كاتىك ناتوان
سەرمایەگوزارى بكەن.

۷. ھەمیشە دواى سەرکەوتن كاتىك دىتە پىشەوھ: دواى
سەرکەوتن و پەرىنەوھ لەو لەمپەرانەى پىشتەر باسماڻ کرد،
ھىشتا ئەگەرى شکست ھەيە، ئەو زەبرانەى كە دەبىت
بەسەرياندا زال بن، لە ژياندا كاتىك ھەيە لەپر ھەموو شتىك
دەشتیوت، گرنگ نىە، چ كەسىك بن، يان چەندە ناسراو
بەناوبانگ بن. سەرکەوتن بەرەنجامى برپارە دروستەكانە،
برپارە دروستەكان لەسەر بناغەى تاقىکردنەوھ دەدرىن،
تاقىکردنەوھ لە پاش برپارى نادروست شىوھ دەگرىت،
تەنانەت باشتەرىن بەپۆبەرانى مالىيش زۆرجار برپارى
نادروست دەدەن. كاتىك كەسىك دەلەيت من جارێك ئەم كارەم
کرد چىتر لەم كارەدا سەرکەوتن و نابمەوھ، چىتر ھىچ كارێك
دەست پىناكاتەوھ ئەمە مانای مەرگ، ئەزمونى جارێكى
قەيرانى مالىى واتا فەربىوون چۆن سەرلەنوێ سەرمایە
بخەنەوھ گەپ. لە ھاوكىشەى ژياندا پابردو ھىچ كاتىك بە
نايندە يەكسان نىە. كاتى قەيران لەجياتى دانىشتن و
خەمخواردن، لە جىي خۆتان ھەستن تا ئەو قەيرانە تىپەپىنن،
بەلام ئەزمونەكانى لەگەل خۆتان بىەن تا لە دەرفەتەكانى
نايندەدا لىيان بەھرمەند بن، بۆ ئەمەش تەنيا پىويستتان بە
ئيمان ھەيە، ئيمانى بەھىز، ھەر كىتیبكى ئاينى، ھەر دىن و

ئاينىك بخوئىننەۋە، چىرۆكى سەيرو سەمەرەى ئىمانى تىدايە،

ئىمان سەرچاۋەى ھىزە نەك ئىمانى كوئىر كوئىرانە.

پاھىتئانى ئەمۆ: ...

دەفتەرى سەرگەۋتەكانتەن ئامادە بىكەن. ھەوت ھۆكارى پەكخستەن

بىرنە مالىيەكان بخوئىننەۋە شىرۆقەى بىكەن تا بزانن پەيكەرى

سەرگەۋتەنى مالىيتان لە چ شويئىكىدا بىرىندار بوۋە تا دەرمانى بىكەن.

دەرمانى لەشىكى سەرگەۋتەنى بىرىندار:

ئەزمونىكى نايابى ژيانى خۆم "تۆنى رۆيىننە... ئەو سەردەمەى

كۆمپانىيەكم ھەبوو كارمەندەنى زۆرى ھەبوو، كەسانىكى زۆر نانىان

لەسەر دەخوارد، بەلام چەند سالىك دواتر، رۆژىك لە خەۋەستام

بىنىم ۷۵۸ ھەزار دۆلار قەرزىر بوم تەنانت بەچۆكدا ھاتىم

تىپەپاندبوو، ئەو كۆمپانىيەى ۋەك مىندالى خۆم بوو لە دەست دەچوو.

ئەۋشەۋە شەۋى كرىسمس بوو، مىن ھاۋسەرەكم لە مالىۋە

دانىشتىبىن كە ئەم ھەۋالەيان پىداين. ھەموو تىيان تۆ بەچىكدا

ھاتىت، مىن ۋە: نەخىر! ئەمە تەننىيا تاقىكرەنەۋەيەكە،

تاقىكرەنەۋەيەك بۆ ئەۋەى بزانن چۆن پوپەۋى بىيىنەۋە، ھاۋسەرەكم

لە ئامىز گرت پىم ۋە گىرنگىر شت خۆشەۋىستى ئىمەيە بۆ يەكتىرى،

گىرنگىيە ھەرچىيەك پوو دەدات، ئىمە يەكتىرمان ھەيە، جارىك ئەو

پارەيەمان بە دەست ھىناۋە، دەتوانىن بە دەستى بىيىنەۋە، تەنانت

ئەگەر ناچارىش بىن لە سىفرەۋە دەست پى بىكەينەۋە، ئەۋۋى: تەۋاۋ

پاست دەكەيت، ئەمە ۋىستى خودايە، كەۋاتە دەبىت قىۋلى بىكەين.

چەند خولەككە لە ئامىزى يەكتىدا گىرايىن، بەلام ھەستىكى سەيرمان ھەبوو، دواى ئەو چومە ژورەكەى خۆم تا بتوانم بىر بىكەمەو چۆن بتوانم كۆمپانىياكەم پىزگار بىكەم و سەركەوتوو بىم، من تواناى جەلەكردنى قەيرانەكەم بە دەست ھىناو ئەو ھەش دەدەم بە ئىو، ئەو توانايىيە، باو پ بەخۆبوونە.

سامان تاكە مەسەلەى ژيان نىيە، بەلام يەككە لە گىرنگىرنيان، جەختكردنەو ھى من لە سەر دروستكردنى ھەزومەيلى بە دەست ھىنانى داھاتى زياتر تەنيا بەو ھۆيەو ھەكە دەزانم ژۆرەتەن ئەو تەن بە ناپەھەتەو لە زەينى خۆتاندا شىلاو، ئىمە دەمانەو ئىو بىنە نمونەيەكى سەركەوتن لە ھەموو لايەنەكانى فيكرى، ھەستىارى، كۆمەلايەتى، فيزىكى، مەعنەوى، ديارە ماددىش، كەواتە بۆ كامبۇنى يەككە لە دورنماكانى ژيان كە ناتوانىن نكوللى لى بىكەين زياتر ھەول بەدەن، لە باسى داھاتودا باسى شىو ھى جەلەكردنى ژيان دەكەين.

رۆژی چواردەیه‌م: شیوهی جله‌وکردنی سامان

رۆژی چواردەیه‌م: شیوهی جله‌وکردنی سامان:

ئەمڕۆ کۆتایی بە تێکدانه مالىیه‌کانی خۆتان دەهێنن، له باسی پابردودا ده‌ریاره‌ی برینه مالىیه‌کان دوواین، هیوادارم ئه‌و برینه‌تان به‌ ده‌رمان ساپیژ کردبیت، به‌لام ده‌مه‌وێت بزائن ئه‌وه‌ی له ده‌سکه‌وتنی سامان پۆڤ به‌ پۆڤ ده‌مانگی‌پێته‌وه، نه‌بوونی به‌رنامه‌پێژی نیه، نه‌بوونی پێچار نیه، نه‌بوونی به‌رتوانایی نیه، نه‌بوونی سه‌رمایه‌ش نیه، به‌لکو ئه‌و وینه‌و بۆچونه‌یه‌ که ئێمه ده‌ریاره‌ی پاره له زه‌ینماندا هه‌یه.

ئاماده بن بۆ پیشکه‌وتنی مالىی: ...

هه‌ر کارێک له زياندا ئه‌نجامی ده‌ده‌ین هه‌لقولای یه‌کێک له‌م دوو هۆکایه: جله‌وگیری له ناره‌حه‌تی بکه‌ین، خوشی به‌ ده‌ست بێنین. بێرتان نه‌چیت مێشکی ئێمه هه‌رگیز لۆژیکی نیه‌و ته‌نیا به‌ پێی ئه‌وه‌ی هه‌ستی پێ ده‌کات ئه‌ویش کار ده‌کات. بۆیه ئه‌گه‌ر داها‌تیکی زۆر که‌میشتان هه‌یه، دۆزینه‌وه‌ی پێچار گه‌لیک ئاسانه، وه‌ک چه‌ندجاریک دوپاتمان کرده‌وه ده‌بیت هه‌ماه‌نگی ده‌ماریی خۆتان له باره‌ی پاره‌وه‌ بگۆین و له په‌یداکردنی پاره‌دا په‌هه‌ندیکی ئه‌رینی به‌له‌زه‌ت دروست بکه‌ن، به‌لام بۆچی زۆربه‌ی خه‌لکی ته‌نیا خاله‌ نه‌رێنیه‌کانی پاره په‌یداکردن ده‌بینن؟ من له‌و باوه‌رهدام بۆ زۆربه‌ی خه‌لکی، هه‌بونی پاره‌ی زۆر کارێکی نامۆیه، پێشتر هه‌رگیز تامیان نه‌کردوه،

هه موو مړؤفه كانيش له شته نه ناسراوو نامؤكان د ترس، بؤيه پاره
كه ميو و ناپه حه تيان پى باشته .

په وشيک بؤ سامانى بيسنور: ...

ئو په وشه ي به پاستى به ره و سامانيكى بيسنورتان د ه بات پىك
هاتوه له چه ند قوناغيك:

قوناغى يه كه م د ه بيت و ابران كه د و له م ندى: سامان ته نيا پاره نيه،
د و له م نديون و اتا ه بونى نيعمه تىكى زور، هه چه ند خوتان به
د و له م ندى بزان نيعمه تى زورتر به د ه ست د ه ينن، سامان توانايى
سوود و هرگرتنه له نيعمه ته كان. ئيو له دنيا يه كدا د ه زين له ه موو
سوچ و په نايه كيدا نيعمه تىكى زورى تيدا يه ئيوه ش خاوه نى هه مويانن.
هه موو پاسه كانى هيللى يه ك، پىگا كانى هاتوچؤ،
كتيخا نه كان و... نيعمه ته كانى خودان له ه موو شويىكى زيانى ئيوه دا
بونيان هه يه.

ئيوه هه موو به يانيه ك ناچارين بؤ بهرچا يي كرى شت و م ه كى
خوارده م ه نى پيوست ئاماده بكن، هه موو شتيك ئاماده يه، د ه لين بؤ
كرينيان پاره تان داوه به لى دروسته، به لام بؤ ئو خوييه د ه يكه نه
خوارده نه و ناچار نه بوون بچن له كانگا كى د ه ريپينن، كه واته به
پاستى د و له م ندى، ئه گه ر له ه موو ئو شتانه ي دنيا پروانن كه له بهر
د ه ستماندايه د ه بينن هه ستى نه دارى زور پىكه نيناويه، كه واته يه كه م
كليلى سه ركه وتن هه ستى هه بوونه .

له قۇناغى دوۋەمدا دەبىت ۋە لامى ئەم پىرسىيارە بدەنەۋە كە ئايا
بەپاستى بە دەست ھىناي پارەى زۆر باشە ؟

من تۆنى رۆيىنن، لە سەرەتاي كارەكەمدا پىم وابوۋ ئەگەر بتوانم
پارەيەكى زۆر بە دەست بىنم چونكە كەسانىتر ھىندەى من دەۋلەمەند
نەن ئەۋا گوناھىكم كىردوۋە، وامدەزانى دەۋلەمەندبوون زۆر
نادادپەرۋەرەنەيە، بەلام لەم دىنەيەدا ھەمومان دەرەتەى زىپىنى بى
ھاۋتامان لە دەستدايە ن مۇقەكان لە زۆر شتىاندا چۈنەك نەن، بەلام
دەرەتەى سەرەكەۋتن لەبەر دەستى ھەموماندا ھەيە، ئىمە مافى
ھەلبىزاردىنمان ھەيە تا لەۋ دەرەتەتەنە بەھرەمەندىن. بۇ دەۋلەمەندبوون
ھىچ گىرەنگ نەيە لە باكورى شاردا دەرەىن يان لە باشورىترىن شوپىنى
شارن سەرمايەدار بن، يان نەدار، لەۋەناچىت ھەموو دەۋلەمەندەكانى
دىنا كارى خۇيان بە سەرمايەيەكى يەكسان و چۈنەكەۋە دەست پى
كىردىت.

كاتىك دەمويست كارەكەم دەست پىبىكەم، ھەمىشە وامدەزانى ئەۋ
چىنەى خۇشگوزەرانن لە دىنەيەكى جىاۋازدا ژيان دەكەن، منىش كە
چىنەىكى مام ناۋەندىش نەم لەگەل دەۋلەمەندەكاندا گەلەك جىاۋازم.
گىرەتە مالىيەكانتەن يەكلەيى ناپىتەۋە تاكو باۋەپى بنەپەتەتەن
نەگۈن، پىۋىستىەكانى بە دەست ھىنانى سەرەكەۋتنى مالىي كاركرەنى
گران نەيە.

ئاسۋى تىپوانىنەكانتەن فراۋان بىكەن، ھەست بىكەن لە جادەيەكدا
بەرە سامان ھەنگاۋ دەننن، دەبىت ئەم جادەيە ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ

خۆتان دروستى بىكەن تا بتوانن بەرەو پېشەوۈ بېرۇن. بە دروستىكرىنى
ئەم جادەيە لە كەسانىتر لەو ھاوپپايانەى كەوۈك خۆتان خاوەن
پېگەيەكى دارايى باش نىن جيا نابنەو، بەلكو بەو جادەيەى
دروستتان كر دوو دەتوانن رېگا بۇ كەسانى دىكەش ھەموار بىكەنەو،
تا ئەوانىش خەوئەكانيان بەدى بېنن.

باشترىن رېگاي پېشكەوتنى مالىي: ...

ئۆو چەندىجار ئەم رەوشەتان خويندوۈتەو: پاكردن لە ناپەحەتىو
خۆگە ياندنە خوۋشى. چۇن؟

۱. بە دروستىكرىنى ناپەحەتيەكى زۇر، ھەست بەم ناپەحەتبونە
بىكەن پاشان بە نەبوونى پارەوۈ گرتى بدەنەو. تىكرپاي ئەو
ناپەحەتيانە كە بە ھۆى فشارى مالىيەو بەرگەى دەگرن لە
دەفتەرى ياداشتەكاندا بىنوسن، تىكرپاي ئەو شتانەى
شايسەتي ھەبونيان بۇ خۆتان و ھاوسەرەكانتان،
مندالەكانتان ھەيە، بەلام تواناي كرپىنتان نىە بېننە بەرچاوى
خۆتان، ھەول بدەن بە قوۋلى ھەست بە ناپەحەتى بىكەن،
ئەلقەيەكى پەيوەندى زۇر بتەو لە نىوان نەبونى پارەو
ناپەحەتيەكى زەينتان دروست بىكەن.

۲. ئىستا خوشحالى لەگەل ھەبونى پارەدا لە زەينتاندا
ھەماھەنگ بىكەن، پېرستىك لە ھەموو ئەو دەسكەوتانەى بە
ھەبوونى پارەى زۇر بەردەست دەبن ئامادە بىكەن. لەم
پېرستەدا تىكرپاي بابەتە مادىەكان، پىويستىەكان، دەسكەوتە

مه‌عنه‌ویه‌کان که به‌هه‌بونی پاره به ده‌ست دین، یاداشتیان بکن. بزانی نامانجمان گه‌یشتنه به قوناغیک که ئیوه ببنه خاوه‌ن داهاتیکی زیاد له پتویست نه‌ک ته‌نیا بۆ دابینکردنی پتویستیه سه‌ره‌تاییه‌کانی ژیان. ده‌بیست له کۆتو به‌ندی باوه‌په کۆنه‌کانتان که ئیوه‌ی له سه‌رکه‌وتن دواخستوه په‌ها ببن، باوه‌پی نوێ به‌ دوپاتکردنه‌وه بکه‌نه‌و بیکه‌نه سه‌رمه‌شقی زه‌ینتان، هه‌مان په‌وشی به‌پتویه‌رانی پیکلام به‌کاری ده‌هینن، ته‌نانه‌ت ده‌توانن باوه‌په کۆنه‌کەتان له‌گه‌ڵ بیروکه‌ی نویدا تیکه‌ڵ بکن.

باوه‌پی ئه‌رینی و نه‌رینی ده‌رباره‌ی دراو: ...

چه‌ند نمونه‌یه‌ک له‌ یه‌ک‌خستنی باوه‌په کۆن و نه‌رینیه‌کان له‌گه‌ڵ بیروکه‌ی نوێ و ئه‌رینی:

- ده‌لێن پاره‌ مایه‌ی شه‌پو خراپه‌یه‌، تو‌ بلی: به‌لی، به‌لام من که‌سیکی به‌رپرس و هه‌ستیارم، وێپای به‌ ده‌ست هینانی پاره‌یه‌کی زۆر هیشتا به‌ شیوه‌یه‌کی نادروست به‌کاری ناهینم.
- ده‌لێن پاره‌ هه‌موو شتێک نیه‌، تو‌ بلی، به‌لام به‌ زیادکردنی پاره‌ بۆ ژیان، ده‌توانم زۆر کاری چاک بۆ خۆم و ئه‌و که‌سانه‌ی گرنگن به‌لامه‌وه ئه‌نجام بده‌م.
- ده‌لێن گه‌نجی بی پهنج تاسه‌رنیه‌، تو‌ بلی، به‌لام ده‌کریت به‌ کۆمه‌کی بیروکه‌ی داهینه‌رانه به‌ زه‌حمه‌تیکی که‌مه‌تر پاره‌ به‌ ده‌ست دیت.

- دەلەن خاوەن پارە مایەى نەفرەتى خەلکە، بلى، بەلى
کاتىكى سامانىكى زۆرم ھەبوو لەگەڵ کەسانىتردا بەشى
دەکەم.

- دەلەن تەنۆك تەنۆك كۆ دەبیتەو تە دەبیتە دەريا، بلى تەواو
وايە، منيش پاشەكەوت دەکەم، بەلام ھەميشە ناگام لە
دەرفەتە زىرپەنەکان دەبیت بۆ بە دەست ھىنانى سەرۆتەىكى
زۆر.

- دەلەن ھىچ کاتىكت بۆ چىژ وەرگرتن لە پارە نابیت. تۆ بلى،
جاران بۆ چىژ وەرگرتن لە پارە کەلکم وەرئەگرتوو، بەلام
ئىستا فېرېووم چۆن کەلک وەرېگرم.

باوەپى وزەبەخش بۆ دەولەمەندبون: ...

وتەمان بۆ شکاندى ئەلقەکانى پەيوەندى دەبیت بىرۆکەى نوێ بە زەين
بناسىنریت، دواتر چەند باوەپىكى وزەبەخشان باسکرد کە لە
کەسانى سەرکەوتوى بواری مالىمان وەرگرتبوو، دەتوانن ئەم باوەپە
وزەبەخشانە بخەنە مېشکەتەو.

۱. ھەرچەند زیاتر بېخشان زیاتر وەرەگرەو: بۆئەوھى
نەعمەتى زیاترتان ھەبیت، دەبیت قەدرى ئەو نەعمەتانە بزانن
کە ئىستا ھەتەو لە ھەبونيان سوپاسگوزار بن، بۆيە ھىچ
کاتىک لە نەبوونى پارە مەنالینن، ھەموو پۆژىک ھەست بەو
بکەن لە پۆژى پېشوو زیاترتان ھەيە، خۆتان بە دەولەمەند

بزانن تا سامانئىكى زۆرتان بۇ بىت، يەككە لە نىشانەكانى دارايى بەخشىنە.

۲. بە وردى ديارى بكن له باره‌ى مالىيه‌وه ده‌تانه‌ويت بگه‌نه چ ئاستىك: بىركردنه‌وه‌ى خوتان له‌سه‌ر هه‌ر شتىك ساغ بگه‌نه‌وه هه‌ر ئه‌شته به‌ ده‌ست دىنن، بۆيه ئه‌گه‌ر هه‌ميشه بىر له دانى كرى خانوو يان دانه‌وه‌ى قه‌رزه‌كانتان بگه‌نه‌وه ته‌نيا ئه‌و بىر پىويسسته‌تان ده‌ست ده‌كه‌ويت، ئه‌گه‌ر بىركردنه‌وه‌كانتان له‌سه‌ر سامانئىكى زۆر ساغ بگه‌نه‌وه، ئه‌وا سه‌روه‌ت و سامانئىكى زۆرتان به‌ نسيب ده‌بىت، سه‌روه‌ت و سامانى زۆر هه‌رگىز خراپ نيه‌، ده‌وله‌مەندى به‌ خه‌سله‌تئىكى خراپ هه‌ژمار ناكريت، به‌ په‌يداكردى پارەش توشى تاوان و گوناھىك نابن، به‌لكو به‌ پىچە‌وانه‌وه، سه‌روه‌ت و سامان ده‌توانىت خوشحالى، سه‌ركه‌وتن و مه‌عنه‌ويه‌ت له‌گه‌ل خويدا بىتت.

۳. هه‌موو پۆژىك زه‌ينى خوتان بۇ كيشكردى سه‌روه‌ت و سامان گرڤدراو بكن: به‌مشپوهيه ميشكتان له‌ بىرى ده‌رفه‌تى زىڤىندا ده‌بىت بۇ به‌ ده‌ست هينانى سه‌روه‌ت و سامان، پيشتر وتمان مروفه‌كان پالاوگه‌ فلتەريك له‌ ميشكياندا بوونى هه‌يه. ئه‌م پالاوگه‌يه ته‌نيا مۆله‌تى به‌شيك له‌ زانىاريه‌كانى ده‌وروپه‌رى به‌ ميشك ده‌دات، ئه‌و به‌شه‌ى ده‌چىته ميشكه‌وه ئه‌و به‌شه‌يه كه سه‌رنجى ئيمه‌ى له‌سه‌ر چىر بووه‌ته‌وه، كه‌واته ئىوه بۇ

دىيارىكردى ئامانچىك شىۋەنى پاللاۋگەنى زەينتان دەگۈپىن بە
جۆرىك ئەو زانىيارىيە پەوانەنى مىشك بىكات كە بۆگە يىشتىن بە
ئامانچەكانتان پىۋىستان پىيەتى، ئەگەر ھەموو پۆزىك
ئامانچەكەتان دىيارى بىكەن ئەو زەينتان گرىدراۋ دەبىت
ھەموو سەرجىكتان لەسەر ئەو ئامانچە ساغ دەبىتەۋە، بى
ئەۋەنى تەننەت بە خۇشتان بزانن ھەمىشە لە بۆسەنى
دەرفەتى زىپىندايە كە لە زىاندا بۆ ھەموو كەسىك بەردەستە.

۴. سەرمەشقىك بۆ خۇتان بدۆزنەۋە: سەرەتا بە دۋاى كارىكدا
بگەپىن كە ئەنجامدانىتان لە ھەر كارىكى دىكە پى خۇشتىر
بىت، دەبىت دىنباين كە ئەم كارە بۆ كەسانى دىكەش بە
سۈدە، جەخت لە ئەنجامدانى ئەو كارە بىكەنەۋە، دۋاى ئەو
لايەننەنى ئامانچەكە بىكەۋون كە كەسانى دىكەش لىتى
سۈدەند دەبن، لە خۇتان بېرسن چۆن دەبىت ئەم كارە
ئەنجام بدەن، بۆگە يىشتىن بە ۋەلام بە دۋاى سەرمەشقىدا
بگەپىن، كەسىك پىش ئىۋە ئەو كارەنى سەركەۋتوانە
ئەنجامداۋە، كۆمەك لە سىمىنارو كىتپە جۇراۋجۆرەكان
ۋەرگىن.

۵. باۋەپتان ھەبىت كە شايستەنى بە دەست ھىتانى ئەۋشتەن
كە بە دۋايدا دەگەپىن: ... پەنگە باۋەپنەكەن، بەلام
سەركەۋتنى مالىيە بەرەنجامى باۋەپى خۇتانە، دەبىت ھەست

بکەن شایستەى ئەوشتەن کە بە دەستان ھێناو و دەبێت
زیاتریش بە دەست بێنن.
سێ بنەمای خەرجکردن: ...

۱. گرنگ نیه داھاتەکان چەندە ۱۰٪ ببەخشن، کاتیك چەند لە
سەدى ئەوەى بە دەستی دینن دەببەخشن، ئەوا ھەستەناخى
خۆتان تێدەگەین کە ئێوە کەسێكى داران، کەواتە
ھەستەناخیش - نەست، ئەوەى باوەپێ پێکردووە بەدى
دەھینیت، ھەندىك دەلێن کاتیك پارەىەكى زۆرم دەسکەوت
ئەو کاتە دەبەخشم! ئایا بە برۆای ئێوە بەخشینی سەنتێك لە
دۆلاریك ئاسانتەرە یان یەك ھەزار دۆلار لە ملیۆنێك دۆلار؟
دەبێت خووی بەخشین ھەر لە ئێستاو لە خۆتاندا دروست
بکەن، تا لە کاتى بەخشینی بپری زۆرتەدا ھەرگیز ھەست بە
نارەحەتبون نەکەن.

۲. ۱۰٪ داھاتەکانتان بۆ دانەوێ قەرزەکانتان تەرخان بکەن.
۳. بە ۱۰٪ سەرمايەگوزارى بکەن، گرنگ نیه ئەم بپرە چەندە بۆ
دانای سەرمايە کەم بێتە بەرچاؤ، گەلێك کار ھەبە کە دەتوانن
بە سەرمايەىەكى کەمەو دەستى پێ بکەن.

پاھىنانى ئەمپۇ: ...

لەمپۇۋە تا دە پۇڭى داھاتوو بۇئەۋەى بىركردنەۋەى خۇتان بۇ گرىدانى
سەرۋەتو سامان گرىدراو بىكەن، سى بىرۈكە بۇ پەيداگردنى پارە
بنوسن، سى بىرۈكەى نوئ كە پىشتر بە خەيالۆ بىرتاندا ھاتوۋە بەلام
نۆر بەجدى نەتانگرتوۋە، پاش دە پۇڭ سى بىرلۆزەتان لەبەر
دەستدا دەبىت، پەنگە ھەموو ئەو بىرۈكانە بە سوود نەبن، بەلام
بىگومان دەتوانن يەك دوانىكىيان بە دەست بىنن، وىپاي ئەمە بەم كارە
ھەلومەجىك پىك دىنن كە سەرمەشقىكى نوئى ئەندىشەتان پى
دەبەخشىت، ئىۋە بۇ دەرفەتە زىپىنەكان گرىدراو دەكات،
دەسبەكارىن سەرگەرمىيەكى باشە.

رۆژی پانزەيەم: ...

ترس جۆره هەستیکە، ئەو هەستەي کە وادەکات مێشکمان بەرامبەر بە ناپەهەتێک چالاک بێت. ترس، هەموو زنجیرە دەمارەکان دەخاتە ژێر کاریگەری خۆیەوه، بە هەبوونی هەستی ترس، جەستە و رۆح بە تەواوی ئامادەن بە خێراییی بۆ پاراستنمان کاردانەوه بنویژن، ترس هەرچەند قوولتر بێت، دەرونیترین توانامان دەبزوێنێت، ترس تان و پۆتان ئامادە دەکات تا ئەو شتەي ناومان لێناوه شکست بەسەرتاندا نەیت، ترس هەستیکێ خراب نیە، بەلام چونکە ناپەهەتێکێ زۆر دەسەپێنێت بەسەر کۆئەندامی دەماردا، زۆریک لە خەلکی مەیل و حەزیان بۆی نیە، ترس لە جێی خۆیدا هەستیکێ بەسوودە، لە ترس مەترسن، بەلام بەرتەسکی بکەنەوه، ئەگینا ترس بەرتەسکێتان دەکاتەوه.

پۆلی ترس لە شکست و سەرکەوتندا:

لە راستیدا شکست بوونی نیە، تەنیا لە حالیکدا ئێوه شکست دەخۆن بە خۆتان بڵێن شکستمان خواردووه، مەبەستم ئەمەیه پەروشی هەڵسەنگاندنی هەر کەسێک بۆ مەسەلەکانی ژيان دەبێتە مایەي ئەوهی ئەو یان هەستی سەرکەوتن بکات یان شکست. بە پێناسەیهکی دیکە، یاساکانی ناو مێشکی خۆمانە شکست یان سەرکەوتن پێناسە دەکات. پیاویک دەناسم، لەبەرچاوی خەلکی کەسێکی زۆر سەرکەوتوو بوو، بەلام خۆی بە کەسێکی سەرکەوتوو نەدەزانی، بۆچی؟ تەنیا

لەبەرئەوێ پێی وابوو مۆفی سەرکەوتوو ئەو کەسە یە کە داھاتی سالانەى چوار پێنج ملیۆن دۆلار بێت، ھاوکات ئەو لە سالتیکدا داھاتەکەى دوو ملیۆن دۆلار بوو! لیکدانەوێ ئەو سەبارەت بە شکست بە دەست ھێنانى کەمتر لە چوار ملیۆن دۆلار بوو لە سالتیکدا. ھەندیک باوەڕپان وایە بۆ سەرکەوتن دەبێت زیندو بیت و بژی بەم سادەییە.

پەنگە واباشتر بێت کە یاسای باشتەر لە زەینى خۆماندا دروست بکەین، تا کەمتر توشى ترس ببین، دەبێت کارێک بکەین ھەستى خراپ ھەبوون زۆر بە زەحمەت و گەشتن بە ھەستى باش یە کجار زۆر ئاسان بکەین. پێناسەى من بۆ سەرکەوتن ئەمە یە: گرنگ نیە من لە چ بارودۆخێکدا بم، تەنانەت ئەگەر ھەموو شتیکم لە دەست بدم، بەلام بتوانم فیڤى شتیک بێم سەرکەوتنە. بۆیە ئەگەر لە کارێکدا شتیکم دەسنەکەوێت، لانیكەم ئەزمونیکم دەسکەوتوو، ئەمەش بۆ من سەکەوتنە و ھەستىكى خۆشم دەبێت.

ئێوەش ئیستا دوو پێناسەى نوێ بۆ ھەستى سەرکەوتن دروست بکەن، دوو چەمكى نوێ، دەبێت چى پووبدات تا ھەست بە سەرکەوتن بکەن؟ بێگومان ھەلومەرجێک پەچاو بکەن کە پوودانى بۆتان ھەتمى و ئاسان بێت.

چ پێش ھاتێک دەبێتە ھۆى ئەوێ ھەست بە شکست بکەن؟ بۆ ھەستکردن بە شکست ھەلومەرجێكى سەخت لەبەرچاو بگرن، بۆ نمونە کاتیك خۆم بە شکست خواردو دەزانم بە ھیچ جورێک نەتوانم بیزۆم

سەرکەوتنی بێ سنور له بیست پۆژدا.....

ته‌واو په‌كم بکه‌وێت، ئه‌م دوو چه‌مکه‌ نوێیه‌ له به‌ندی ترس پزگارتان ده‌که‌ن. ئایا ئه‌مه‌ مانای ئه‌وه‌یه‌ که‌ چه‌تر هه‌چ کاتی‌ک تانی ترس ناچێژن؟ دیاره‌ که‌ نا! ئه‌م بپیاره‌ مانای ئه‌وه‌یه‌ ئه‌گه‌ر هه‌ستتان به‌ ترس کرد به‌ شیوه‌یه‌کی زۆر لۆژیکیانە لێکی بده‌نه‌وه‌ که‌ ئایا ئه‌م ترسه‌ پاسته‌قینه‌یه‌ یان نا؟ ئه‌گه‌ر ترسه‌که‌تان هۆکاریکی پاسته‌قینه‌و لۆژیکیانە‌ی نه‌بی‌ت ده‌توانن بپه‌وه‌ینه‌وه‌، بۆ نمونه‌ دۆخی جه‌سته‌بی‌تان بگۆڕن. بجوایین، شیوازی هه‌ناسه‌دان‌تان بگۆڕن، یان جوله‌یه‌ک بکه‌ن که‌ ده‌زانن وره‌تان ده‌گۆڕێت.

ته‌نانه‌ت ده‌توانن پرسیا‌ری با‌شتر له‌ خۆتان بکه‌ن تا سه‌رنجتان به‌لای خۆشیدا پاک‌یشیت، به‌ باشی فی‌ری ئه‌م په‌وشانه‌ بوون، وانیه‌؟ به‌لام ترس هه‌میشه‌ خراپ نیه‌، ئه‌گه‌ر که‌سی‌ک له‌ من بپرسی‌ت: تو‌نی، ئه‌گه‌ر به‌ترانی‌یا هه‌رگیز شک‌ست ناخو‌یت، چه‌ت ده‌کرد؟ ده‌لێم بێگومان هه‌چ! چونکه‌ شک‌ست سه‌ره‌تای سه‌رکه‌وته‌، ده‌کرێت له‌ شک‌سته‌وه‌ فی‌ری ئه‌و ئه‌زمونانه‌ بین که‌ له‌ ئاینده‌دا به‌ هه‌بونیان ئه‌گه‌ری سه‌رکه‌وته‌نم چه‌تمی بی‌ت، له‌ پاستیدا تا‌که‌ پێگه‌ی تێکش‌ان لا‌بردن و وه‌لانی‌یه‌تی ده‌کرێت له‌گه‌ڵ شک‌سته‌کانیشدا به‌ ئاسوده‌یی و خۆش‌حالی‌هه‌ ژیا‌ن بکه‌ین.

به‌رته‌س‌کردنه‌وه‌ی ترس: ...

وتمان ترس به‌ مانای ئه‌گه‌ری ده‌رکه‌وتنی نا‌په‌چه‌تی‌هه‌. واته‌ "وریاب‌ن په‌نگه‌ مه‌ترسی له‌ بۆسه‌دا بی‌ت." ئه‌وه‌ی ئێمه‌ ده‌یخوا‌زین به‌رته‌س‌کردنه‌وه‌ی ترس یان بنه‌ب‌کردنی ترسی بێ بنه‌مایه‌

به شيوه يه كه ههست بكهه كه ههچ كاتيك تيك ناشكهن يان شكست
خواردن مه حاله وه به دهست ههتانه سهركهوتنه بى وینه ئاسانه. ئه وه
كاتهى كۆنه ندامى ده ماریى ئیوه شكسته كانى رابردوو به ئیستاهه گری
ده داته وه، چهر ههچ رینگاهه كه بۆ سهركهوتن بوونى نابیت.

ده مه ویت جاریکى دیکهش هه مان دهسته واژه ی ناسراو لیته دا دووپات
بكه مه وه، هیوادارم به دووپات کردنه وه ی له یادگه تاندا جیگیر ببیت،
هاوکیشه ی ژیان رابردوو ههچ كاتيك به ئاینده یه كسان نیه، هه رگیز
گرنگ نیه كه ئیوه ساتیک پیشتر، دوینى، شهش مانگ پیشتر، شانزه
سال له مه ویه ر، یان په نجا سال پیشتر چ هه له یه كى گه ورتان کردوه!
گرنگ نه مه یه ئیستا چى ده كه ن؟

ئیه پیشتر فیر بوون چۆن بتوانن باوه پیک بگوین، نمونه ی دیکنیزتان
له بیرماوه؟

۱. ده بیت بریار بدهن و باوه پر بكهه كه پتویسته بگوین تاكو
بگه نه خالى سهره كى گۆران.

۲. ده بیت باوه پر نوپیه كه تان له گه ل چه مكى خوشیدا تیکه ل
بكهه.

۳. خۆتان گری بدهن. وه رن با ئه م په وشه تاقى بكهینه وه:
یه كيك له گه ورتنه هه له كانى ژیا تان له به رچاو بگرن، ئه وه
هه له گه وریه ی هه میشه ئازارتان ده دات بپینه وه بیرى
خۆتان، لیگه رپن با كه مێك پتویه ی رابویرین. پیک بوهستن،
هینه ده بته وو قایم وهك بلایى خاوهنى هه موو دنیان، به

چوستو چالاکیه وه هه ناسه ی قوول هه لمژن، پی بکه نن،
 ده مه ویت ئه رینیتترین هه ست له خۆتاندا به دی بینن، پوداوی
 په یوه ست به هه له که تان بیننه وه بیرى خۆتان. وایزان
 پوداوه کانی پابردوو وه ک دیمه نه کانی فیلمیک له به رامبه ر
 ئیوه دا نمایش ده کریت، به شیک له و حاله تانه ی توشتان بوون
 هه ستیان پی بکه نن، دیاره نه ک به و خراپیه ش، چونکه ئیستا
 له ده ره وه ی شانۆکه وه له و فیلمه ده روانن، ئیستا زۆر
 به خیراییه وه به ره و دواوه ده گه پیننه وه، هه موو شتیك
 پیچه وانه وه بویه وه، هه رچیتان وتوو ده گه پیتیه وه نیو
 ده متان، هه موو دیمه نه کان به و شیوه یه ی که پیتان جوانه
 ببیینن، په نگه هه ندیک ده نگیش ببیستن ئه و ده نگانه ی
 ده تانخه نه پیکه نین، ئه گه ره له ده وریه رتان که سانیتیه هه ن
 ئه وانیش بگۆنن، میکی ماوسیسی لئییه لوتی هه موان گه وره تر
 به ووه پیک وه کو پینۆکیۆ. دوباره له سه ره تاوه، دوباره
 فیلمه که ده گپینه وه بۆ دواوه، خیراتر که سیکی له وپییه که
 ناره هه تتان بکات؟ بچوکی بکه نه وه بچوکت، پیک وه کو
 مرۆفه کانی ولاتی گالیفه ر، ئیستا به دوو په نجه هه لیبیگرن
 فرپی به دن، زۆرباش بوو، خیراتر به رده وام جوڵه ی که سه کان
 پیش و دوا پی بکه نن، بۆ پیشه وه، بۆ دواوه، تیکرای وینه کان
 ببیینن، به لام به په نگه جیاوازه کان به خیراییه کی زۆره وه.
 ته واهو بوو؟

جاريكى ديكە دەگەپپىنەو، ئەمجارە چ مۇسقىايەكتان پى
 خۇشە بىخەنە سەر فىلمەكە، بەلام لە دواوہ بۆ سەرەتا
 پەخشى بكنەو، ئامادە، خىراتر، شەش جار ئەم كارە
 دويات بكنەو، ھەر جارەو گۆپانتيك لە فىلمەكەدا بكن،
 ھەر جارەو گۆپانتيكى كەم، تا بۆتان دەكرىت خىراتر لە
 فىلمەكە بپوانن، ئىستا ھەموو شتېك بكن بە پەشو سىپى،
 دواتر پەنگاوپرەنگ، بە پەنگى پەلكەزىپىنە. كەسەكان،
 شوپىنەكان، خۆتو ھەموو شتەكان بە پەنگاوپرەنگ بىپىن،
 شەش جارى ديكە ئەم پاهىنانە دويات بكنەو، ئىستا با
 پىكەوہ تاقىكرىدەوہىك ئەنجام بدەين، ئەو بىرەوہرىي
 ھەمىشە ناپەھەتى كردون بىرى خۇتانى بىپنەو، مىكى
 ماوس دەبىنن؟ دەنگەكان دەبىستن؟ چ ھەستىكتان ھەيە؟
 ئايا پىدەكەنن؟ لانيكەم ھەست بە ناپەھەتى وخەم ناكەن؟
 وانىە؟ ئەگەر ھىشتا ئەم بىرەوہرىي ھەر ناپەھەتتان دەكات،
 دەبىت پەوشى پىژەيى خۇتان چەندجاريكى ديكە بخەنە بەر
 لىپوردنەو، تا يادى ئەم بىرەوہرىي لە زەينتاندا بشكىت،
 ئەگەر پەوشى پىژەيى تەواو دىروست ئەنجام بدەن، ئەوا
 ئەنجامەكەشى ناباوپى دەبىت.

ئەوہى لە پەوش "مىتۆدى پىژەيى" نىسى "ئەنجامماندا،
 جاريكى ديكە بەسەرىدا دەچىنەو:

۱. بپارماندا.

۲. خۆمان گەيانده خالى سەرەكى گۆپان، بۆ ئەم كارە بە زەينى خۆمانمان نيشاندا كە نەگۆپان مايە ناپەرەحتبونىكى زۆرەو بە پىچەوانەشەو، ئەگەر بگۆپىن گەلىك خوشحال دەبين.

۳. بە پەوشى "پژرە"ى، شىۋازى مەسەلەكانمان گۆپى.

۴. خۆمان بە دوپاتكردەنەوہى پاهىنان بۆ ئەنجامدانى گۆپان گرىدراو كرد.

ترس لە سەرکەوتن: ...

خەلكى بە ھەمان ئەو ئەندازىەى لە شكست دەترسن، لە سەرکەوتنىش دەترسن. ھەندىك لەوانەىە پىيان وابىت

"خودايە ئەگەر سەرکەوتوو بووم، پەنگە كەسانىتر خوشيان نەویم." يان "ئەگەر سەرکەوتوو بووم، بەلام نەتوانم بىپارىزم، زۆر ناپەرەحت دەبم."، ئەمە داوىكە زۆربەى كەسەكان لەسەر پىگای سەرکەوتنى خۆيان پايدەخەن، وريابن ئىوہ گىرۆدەى ئەو داوہ نەبن، بە ھەمان ئەو پەوشەى فىرى بوون، چوار بابەتە باسكراوہە لەم بارەىەوہ ئەنجام بدەن.

زالبون بەسەر ترسى دەركران: ئايا ئەگەر كەسىك لەگەل ئىوہدا تىك بچىت، ھەست دەكەن كە ئىوہ وەلانراوون؟ كاتىك بىروپاي خۆتان دەرپىو كەسانىتر ھىچ تامەرزۆبىەكيان بۆ بىستنى قسەكانتان نەبوو، چىتر وا تىدەگەن كە ئىوہ دەركراوون؟ لەم حالەتەدا دەبىت ياساكانى

خۆتان بگۆڭرېن، باشتىرە ياساگەلىك بۇ خۆتان دروست بگەن كە متمانە
بەخۇببونىكى زياترتان پى بېخىشت.

چۆن؟ بە ھەمان پەۋش وئە چوار خالەي لە پەۋشى پىژەييدا باسكرا.

چىرۆكىكى سەير دەربارەي بودا: ...

بودا، بە ھۆي ئەو تۈانا زۆرەيەۋە لە ۋەلامدانەۋەي شەيتاندا بە
ناۋيانگ بوو، بەلام پۆڭلىك كابرايەك لە شارىكى دورەۋە ھات بۇلاي تاكو
تاقى بكانەۋە، لەبەرچاۋى خەلكى گالتەي بە بودا كرد، ھەرچىەكى لە
دەست ھات كردى بۆئەۋەي بودا توپە بكات، بەلام بودا ھىچ گۈيى
پىنەدا، تەنبا پويكرەدە خەلكەكە وتى: "دەتۈانم پىرسىارىكت لى
بگەم؟" پياۋەكە وتى: "لەبارەي چىيەۋە؟" بودا وتى: "ئەگەر كەسىك
دىاربىيەكت پى بدات و تۆش ۋەرىنەگىت، ئەو ديارە ھى كى دەبىت؟"
پياۋەكە وتى: "ھى ئەو كەسەيە كە دياربىيەكەي بەخىشيۋە." بودا
پىكەنى وتى: "كەۋاتە ئەگەر مەن ئەو قسە نەشياۋانەي تۆ قبول
نەكەم، ھەموو قسەكانى ھى خۆت دەبن."

پياۋەكە چىت نەيتۈانى ۋەلامىك بداتەۋە زمانى بەسرا. ئىۋەش
دەتۈان سوود لەم پىسايە ۋەرىگىن. بۋار مەدەن ھىچ كەسىك بىيئە
ھۆي ۋىرانركىنى كەسايەتيتان، ئەمەش ماناي ئەۋە نىە كە ھىچ كاتىك
نابىت گىرنگى بە بىرۋاپ كەسانىتەر بدەن، بەلام دەبىت بزنان پرا
دەربىپىنى كەسانىتەر ھەمىشەۋ بىگومان بە بايەخ نىە، ھەندىچار
كەسانىتەر لە ھەلومەرجىكدان بە بىستىنى بىرۋاپ بىرۆكەكانى ئىمە
نارپەحت دەبن، بەلام ئەمەش ماناي ئەۋە نىە كە ئىمە دەربىكەن،

به لکو ده کړيت به پړه وشيکي دیکه په یوه نديان پټوه ببه سریت، له راستیدا نه وان دهرتان ناکه ن، به لکو هه ستي دهرکران له ناخی ئیوه دایه که ده بیته هوی په یوه ندي که تان له گه ل که سانیترا بیچریت، بویه بوار مه دهن یاسا کونه کانتان بیته مایه ی نه وه ی به جی بمینن، یاسای وه زه به خشی نوی بو خوتان دیاری بکه ن.

سهرکه وتوتیرین که سانی دنیا : ...

سهرکه وتوتیرین که سانی دنیا نه و که سانه ن که له هه موان زیاتر وه لامي "نا" په تکرانه و هیان بیستوه . دلنیا بن له هر که سیکی سهرکه وتوو بیرسن پیتان ده لئین که پیشتر چه ن دینجار بیروپاکانیان په تکرانه ته وه، هه موو دوزینه وه کانی دنیا سهره تا له لایه ن خه لکپه وه په تکرانه ته وه، گهر نیوش بیروکه ی نویتان له می شکدا بیت و چاوه پوانی نه وه بکه ن که سانیترا ده سبه جی قبولیان بکه ن و هانتان بده ن، ده بیت دلنیا بن، که سهره تا هه مویان وه لامي "نا" تان ده دهنه وه، به لام نه وه بزانه ته نانه ت گهر بیروباوه په که شتان دروست نه بیت، هه له بونیان ده بیت به به لکه بیت نه ک به وه ی که سانیترا نه یان توانیوه قبولی بکه ن، به دهر له مه هه میشه ده بیت ته نیا نه وه ی که سانیترا ده یلین ئیوه کرده وه ی پی بکه ن، ئایا ده خوازن سهرکه وتوو بن؟ که واته بیرتان نه چیت بیستنی وه لامي په تکرانه وه له که سانیترا به مانای نریکبونه وه یه له سهرکه وتن.

پاهینانی ئەمڕۆ: ...

لە دەفتەری سەرکەوتنە کانتاندا دوو بابەتی شکستەکانی پابردوو بنوسن، باشترە ئەو بابەتانە بنوسن کە وەلامی نەریتان لە کەسانێترەووە بیستوو، یان ئەو کەسانەی دەریانکردوون. هەول بدەن بنوسن لەم ئەزمونە چ سوودیکتان بینیوە، پەنگە ناپەهەتی ئەو دەرکراوە وایکردبێت هەولێکی سەختتر بدەن، زیاتر بخوێننەو، یان هەژینیکی باشتەرتان هەبێت.

ئێستا لە قونای دووهمدا دەبێت سوود لە پەوشی پێژەیی وەرگیرن، تاكو ئەو دەستە هەستە نەریتیانەی لەگەڵ شکستدا لە زەینتاندا تێکەڵ بوون، لەناو ببەن، پاشان دەبێت خۆتان بە شیوازیك گریڤدراو بکەن کە لەمەودا چیتربیستنی وەلامی نەریتی بەلاتانەووە نەبێتە شکست و ناپەهەتی، لە ماوەی دوو پۆزی ئایندهدا پاهینانە کانتان چەندینجار دوپات بکەنەو، تا لە چنگی ترسە بێ بنەماکان پزگارتان ببێت، هەستی تواناو متمانە بەخۆبوون بکەن.

رۆژی شانزەيەم: كار شكىنى لە كارى خۆدا

باسى ئەمرومان لەسەر ئەو يە كاتىكى وا دىتە بەرچاۋ ھەموو شتىك بە باشى دەچىتە پىشەو، لەپەر كارىكمان لى دەو شىتەو كە ھەموو شتىك دەشىۋىنىت، لە راستىدا ھەمان خراپە كارى. زۆر يەمان لە ژياندا چەندىن جار توشى ھەلە دەبىن، پەيوەندىمان لەگەل ھاوسەرەكەمان توشى كىشە بوو، بۆچى؟ چونكە لەلایەكەو دەزانىن بە ھاوسەرگىرى كىردن خوشى و لەزەتمان دەست دەكەوئىت، ھەمىشە كەسىك ھەيە كە خوشى دەوئىن، پىكەو رۆزانیكى خوش بەسەر دەبەين، دەتوانىن ھەمىشە پىكەو بىن و... بەلام لەلایەكى دىكەشەو ئەزمونى تالىشمان ھەيە: بۆ نمونە باوك و دايكمان ھەمىشە خەرىكى متشتومرو ئازاۋە بوون، بۆيە مىشكمان گىژ دەبىت و سەرەنجام لە شوئىنىكدا بە ھەلەدا دەچىت.

ئىمە زەماۋەندمان كىردو، ژيانىكى خوشمان ھەيە ھەموو شتىك بە خوشى دەچىتە پىشەو، بەلام لەناكاۋ مىشكمان پىمان دەلئىت: ھاوسەرگىرى واتا ناپەھەتى، زەينمان دەسەوسان دەبىت، خوشى يان ناپەھەتى؟

چونكە ۋەلامىك نادۆزىتەو كارىك دەكات ھەموو شتىك دەو سىتت، ھەول دەدا رېگىرى لە بەرەو پىشچونمان بكات، ئىمە دەبىت بتوانىن ئەو پەفتارانە جەلەو بكەين، چۆن؟ بە ھەمان پەوشەكانى پىشوو، بەرەوشى گىردران، دەبىت ئەو شتانەى لە زەيندا مايەى ئەنجامدانى

ئەو پەفتارانەيە كە لە پەوتى پېشكەوتن و سەرگەوتن بشيويى دروست دەكەن بە ناپەحەتەيەو گرىيى بدەينەو و بە پېچەوانەو، لە مېشكدا ئەلقەي پەيوەندى بئەو لە نىوان خۆشى و سەرگەوتندا بەدى بېنين.

شەش پالۆى پەنگاوپرەنگ: ...

لە قەفەزى مەيمونەكاندا چەند شەش پالۆيەكيان بە پرەنگەكانى سورو سەزوو زەرد دانابوو، شەش پالۆ سوروكان تەزوى كارەبايان لەسەر دانابوو، بە دەست ليدانيان مەيمونەكان كارەبا دەيگرتن، بەلام بە كردنەوئى شەش پالۆەكانى ديكە خواردنيان دەدۆزيەو، بېگومان مەيمون زۆر بەخيىرايى فيرپوو كە بە ھەر نرخىك بووە خۆى لە دەست ليدانى شەش پالۆ سوروكە دەپاراست، لە قۇناغى دواتردا، بېجگە لە شەش پالۆ سوروكان زەردەكانيش بە تەزوى كارەباو بەسرانەو، مەيمون كە پېشتر بە بېخەميەو دەستيان لى دەدان ئەمجارە بەوانيش توشى شۆكى كارەبايى بوون، مەيمون سەرى لى شيوابوو دەتوت دەمىكە توشى خەمۆكى بوو، پاشان مەيمون لە دەست ليدان بە ھەر شەش پالۆيەكو ھەر پەنگىك خۆى بە دور دەگرت. گرنگ نىە بۆ ئەنجامدانى كارىك چەندە ماندوو بوون، لە ھەر شوپىنك سەرگەوتن ناپەحەتى پىوہ ديار بېت، كاتىك ھەست بكەن بە سەرگەوتن ناپەحەتەيەكى زياترتان توش دەبېت، لىى دور دەكەوونەو، مەيمونەكە خىرا فيرى ئەوہبوو دەست لەو شەش پالۆانە نەدات كە لە سەرەتاوہ تەزوى كارەبايان لەسەر بوو، بەلام كاتىك شەش پالۆ زەردەكانيش

قۇناغەكانى گۇپان: ...

۱. ئەو پەفتارانە ديارى بىكەن كە لە گەيشتن بە ئامانجەكانتان
دواتان دەخەن.

۲. لە خۇتان بېرسن، مەرامى ئىۋە لە ئەنجامدانى ئەم پەفتارە
چىە؟ مېشكى مەن دەيەۋىت بەم كارە چ سۈۋدىكم پى
بگەيەنيت؟

۳. خۇتان بگەيەننە خالى سەرەكى گۇپان، تاكو بتوان بگۇپن.
مېشكى خۇتان خالى بىكەن ئەگەر نەگۇپىت، ناچار دەبىت لە
داھاتوۋدا بەرگەى ناپەھەتيەكى زۇر بگريت. ھەموۋ ئە
ناپەھەتيانەى كە بېيارە بە نەگۇپان ھەستيان پى بگەيت و
ئەو خۇشيانەى بەو گۇپانە بە دەستى دەھىنن ياداشتيان
بىكەن.

۴. سەرمەشقە كۆنەكە بشكىنن، پەوشى پىژەيى كىلىلى
ۋەستاندى سەرمەشقە كۆنەكەيە ئەنجامى كارىكە كە
مېشكتان ھەرگىز چاۋەپۋانى ناكات، بۇ نمونە دروستكردى
حالەتلىكى ئاناسايى و پىكەنيناۋى يان خىراتكردى جولەكان،
بە دۈپاتكردەۋەى ئەم پەۋشە سەرمەشقە كۆنەكە تەۋاۋ
لەناۋ دەچىت.

۵. ئىستا بەرنامەيەكى نوئ بە مېشكتان بسپىرن و خۇتان بۇ
ئەنجامدانى گریدراۋ بىكەن، چۇن؟ خۇتان لە بارۈدۇخىكى
دلخۈازدا بىننە بەرچاۋ، ئەو خۇشبيەى لىى دەست دەكەۋىت

ھەستى پى بىكەن، ئەم وئەنە تەن ھەمىشە لە مېشكدا بېت،
 ھەموو رۆژىك بە سەرىدا بچەنەو، بەم شىۋازە مېشكەتەن فېر
 دەكەن باوەر بىكات كە ناپەھەتى بەرەنجامى نەكردنى ئەم
 كارەيەو خۆشېش بە كەردنى مەسۇگەر دەبېت. ئەگەر كارىك
 ئەنجام دەدەن لە ماوہىيەكى دىرئۇخايەندا زەبەرتەن لى دەدات،
 دۇنيابىن لە ئەنجامدانى قازانچىكى كاتىپان پى دەبېرئ!
 ھەستىكى خراپەتەن نەبېت، بە خۇتان مەلئىن: خوايە مېشكى
 مەن ھەرگىز تەواناي دىتەننى پاشەپۇژو بېرىاردانى تەواۋى نىيە،
 بۇيە مەن ھېچ كاتىك سەركەتەن نەبەم، مەنەي تەواۋەتەن بە
 مېشكى خۇتان ھەبېت ئەم ھەمىشە لە خەمى پاراستىنى
 ئىۋەدەيە، ھەر ھېندە بەسە ئەم سەرمەشقى پېشتەر باوەرپى
 پىكردەۋە بېگۈپ، بەم ئاسانىيە.

مەنە بەخۇبەۋەن، ئامپازى پېشكەۋەن: ...

كاتىك لە خەللى دەپەرسەم بۇچى سەرنەكەۋەن، دەلئىن: مەنە
 بەخۇبەۋەن تەۋاۋەم نىيە، باش گۈرۈ بگەن، مەنە بەخۇبەۋەن شىك نىيە
 لە دۇكانەكاندا بىفۇشەيت، ئىۋە دەبېت مەنە بەخۇبەۋەن لە خۇتاندا
 دىرەست بىكەن، مەنە بەخۇبەۋەن شىك نىيە بېجگە لە ھەستە بە تەۋا
 كەردن، ئەم ھەستەش ھەمىشەيى نىيە، تە ئىستە ھېچ كەسەك نەدەتە
 ھەمىشە ھەستە بە تەۋا بىكات، بەلام سەركەتەن كەس ئەم كەسەيە
 بىتەۋەت ئەم ھەستە لە كاتى پىۋىستەدا لە خۇيدا دىرەست بىكات.

سى شىۋە بۇ بەدى ھەنەن ھەستى مەنە بەخۇبەۋەن:

۱. كەلك وەرگرتن لى ئامپازى لىش: تەنپا بە جۇلە كىردنە دەتوانن ھەستىك لى خۇتاندە بەدى بىنن: جۇرى ھەناسەدان، ھالەتەكانى پوخسار، شىۋەى پىكىردن پان ۋەستاندن، جۇرى جۇلاندنى ئەندامەكانى لىشتان، ھەموو لى ھەستەى كە ئىستە ھەتەنە كارىگەرن، بۇيە ئەگەر مەتەنە بە خۇبۇننەتەن نىە، خىراترىن پەۋشى بە دەست ھىنەنى ئەم ھەستە گۇپانى ھالەتى جەستەى خۇتەنە. لى بەشەك لى سىمىنارەكاندا كە بۇ پەۋىنەۋەى ترس تەرخان كراۋە، لى كۇتەى سىمىنارەكەدا بە پىتى پەتى بەسەر لىمپەرىكى ئاگرەدا دەپۇين، مە داۋا لى بەشدارپوان دەكەم بەرەۋ ئاگرەكە بىرۇن. زۇرەپان دەلەين: ئاى خواپە گىان مە پىمە وانىە بىتوانم ئەم كارە بكەم! مەنىش دەلەيم ئەگەر مەنىش بەۋر پىتمەۋە قسەم بكىردەپەى بىگۇمان نەمدەتوانى پىمە ۋابىت كە دەتوانم ئەم كارە ئەنجام بەدەم. ھەستەن! ھەناسەپەكى قوۋلۇ قايم بەدەن، قوۋلۇرو قايمەتر، بە ھەموو ھىزى خۇتەنەۋە بىكەنەۋە دەرەۋە، بلىن دەتوانم! ھەندەك دەلەين: ئۇى نا! بەلام مە ھاۋار دەكەم بلى دەتوانم، دۇبارە بلى دەتوانم! زۇر ناخاپەنىت ئەۋان وزەپەكى سەرۋتر لى باۋەپى خۇپان ھەستە پى دەكەن، ھەمومان پىكەۋە بەسەر ئاگرەكەدا دەپۇين، ئەم مەتەنە بەخۇبۇنەتەنەۋە، تەنپا بە گۇپىنى بىر كىردنەۋە ھەستەكانىان بە كۇمەكى گۇپىنى شىۋازى جۇلانى جەستەپان بە دەست ھاتىۋو، مە لى

هه موو سیمیناره کانددا له هه موو جه ستم بۆ ئاخاوتن کۆمهك
 وهرده گرم، چونکه ئه كهر بپیار بیټ نوسینه کانم به ته نیا
 توانایان هه بیټ ئه وا ده م نوساندن به شوشه وه تاكو هه موو
 كه سیك بخویند بایه وه، به لام من به و حاله تانه ی كه به
 خۆمیا نه وه ده گرم، هه ستی متمانه به خۆبوون له كه سانیترا
 به دی دینم. دلنیا بن به کۆمه کی جه سته ی خۆتان هه ر
 ئه نجامی کی خوازاوتان بویت به ده ستی ده هیخن. کاتیك
 كه سانی خاوه ن متمانه ده بینن، ته نانه ت به بی ئه وه ی
 وشه یه ك له زاریان په ها بیټ، هه ست به متمانه به خۆبوونیان
 ده كه ن. وانیه ؟ له راستیدا په فتارو جو له یان قسه تان له گه ل
 ده كات.

۲. چر کردنه وه ی بیر کردنه وه کانتان جله و بکه ن:

بیر کردنه وه ی خۆتان له سه ر هه ر شتیك چر بکه نه وه، هه مان
 ئه وه سه ته تان ده بیټ، پیشتریش وتمان له سه ر هه ر شتیك
 ساغ بینه وه هه مان ئه وشته به ده ست ده هیخنه وه، ئه گه ر
 هه میشه تیكپرای بیر کردنه وه کانتان له سه ر ئه و کارانه چر
 بکه نه وه كه بۆتان نه کراوه ئه و نا په حه تیه زۆرانه ی له و
 نه کردنه وه دروستبووه له خۆتاندا بیاندۆزنه وه زۆر به زویى
 پیشگیری نه رینی به ده ست دینن، ده زانن پیشگیری نه رینی
 چیه ؟ بیگومان به سه رتاندا هاتوو به رله ده سپیکردنی کاریك
 دلنیا بن له وه ی كه پوداویکی ناخۆش پوو ده دات، پیک به و

شیوه‌ی‌ش ده‌رچوبیت، ئەم مەسەلە‌یە هیچ پە‌یوه‌ندی‌کە‌ی بە‌ودیوی سروشت‌وه‌ نیه‌ . ئە‌وه‌ی مایه‌ی ئە‌م پوداوه‌ نه‌خ‌وا‌زراوه‌یه‌، ئە‌و کارانه‌یه‌که‌ ئێ‌وه‌ به‌ شیوه‌ی ناخودئاگا، بی‌ئ‌وه‌ی به‌ خۆتان بزانن بۆ ئاماده‌کردنی هه‌لومه‌رجی ئە‌و پوداوه‌ ئە‌نجامیان ده‌ده‌ن. کاتی‌ک باوه‌پتان به‌ پودانی شتی‌ک هه‌یه‌ هه‌موو ئە‌ندیشه‌ی ئێ‌وه‌ ده‌چیت‌ه‌ سه‌ر ئە‌و شته‌، چون‌که‌ به‌ هاتنه‌ دی باوه‌پتان هه‌یه‌ وه‌ست به‌ متمانه‌ به‌خۆ‌بوون ده‌که‌ن، کاتی‌ک ته‌نیا هیوادارن ئە‌و پوداوه‌ پوو‌ بدات، می‌ش‌ک نازانی‌ت چی بکات، هه‌ستی د‌ل‌نیایی ناکات، به‌لام ئە‌گه‌ر باوه‌پتان هه‌بی‌ت، به‌وپه‌ری وجودتانه‌وه‌ له‌سه‌ر ئە‌م کاره‌ ساغ‌ ببنه‌وه‌، می‌ش‌ک ده‌لی‌ت ئاکامه‌که‌ی دیاره‌، من ته‌نیا هینده‌م له‌سه‌ره‌ د‌و‌ای بکه‌ووم.

۳. سی‌یه‌م په‌وش بۆ به‌ده‌ست هینانی متمانه‌ به‌خۆ‌بوون گۆ‌پ‌ینی باوه‌په‌ بنه‌په‌تیه‌که‌تانه‌:

ئە‌گه‌ر باوه‌پتان وای‌ت که‌ ته‌نیا له‌و کارانه‌ی پ‌ی‌ش‌تر ئە‌نجامتان داوون هه‌ر له‌وان ئە‌نجامتان به‌ ده‌ست هیناوه‌، د‌ل‌نیابن له‌ ئە‌نجامی کاره‌کان، ژماره‌ی ئە‌و کارانه‌ی که‌ له‌ ئە‌نجامدانیان هه‌ستی متمانه‌ به‌خۆ‌بوون ده‌که‌ن، گه‌لی‌ک به‌رته‌س‌ک ده‌بنه‌وه‌. به‌ باشی بیربکه‌نه‌وه‌، ئی‌ستا خاوه‌نی هه‌ر شاره‌زاییه‌کن، هه‌ر کار‌یک ئە‌م‌رۆ به‌ ئاسانی ئە‌نجامی ده‌ده‌ن، پ‌ۆ‌ژیک بۆ یه‌که‌مجار

تاقیتان کردوہ تہوہ، ئیتر بۆچی بۆ ئہ نجامدانى کارى نوئى

دودول دہبن.

خولى سەرکەوتن:

لہم خولہدا دہکریت بہ باشى پوون بکرتتہوہ کہ بۆچی ھەندیک سەرکەوتوون و ژمارەيەك شکست خواردوو. بۆچی دہولہ مەندەکان دہولہ مەندترو ھەژارەکان ھەژارتر دہبن، سەرۆت و سامان نەك ھەر مانای ھەبونی پارە، بەلکو دہولہ مەندبوون لە پوی فیکری، پەيوەندى، رۆحى، مەعنەوى، جەستەيیەوہیە. دہبینن کہ ئەم چوار پۆتانسەیل بہ پەیکانى ئاراستەى میلی کاتژمێر پیکەوہ پەيوەستن، ئەم جولانە بہ شتێوہیەکی بەردەوام لە کاردان، واتا پۆتانسەیل زەمینەسازى کارەکانمانە، کەواتە پۆتانسەیلی ھەر کەسێک چەندە؟ بە برپاوى من نەبراوہیە، ناکوژتایە، ھىچ کامیکمان لە پۆتانسەیلی پاستەقینەى ناوہکیمان تەنانەت نزیکیش نابینەوہ، ئەگەر بتوانین لەو پۆتانسەیلەى کہ ھەمانە زۆرتەین سوود وەرگرتن، ئەوا باشتەین کار سەر دہگرن.

لە چتێوہى داھاتودا کارەکانمان دہبینن، بۆ سەرکەوتن تیکۆشان و کردار پتویستن، بەلام ھشتا ئاکامى دلخواز بہ دەست نایەت. پەنگە ئیوہش وێپای ھەول و تیکۆشانیکى فراوان لە کاریکدا سەدان دۆلار زیان بکەن. بۆچی؟ بە ھۆى ئەوہى بێرکردنەوہى ئیوہ لە حالەتى پتیشبێنکردنى نەزیندایە، چاوہ پوانە ئەوہى نابیت بیتە پتیش، پوو بدات. ئەو کاتە ئیوہ بہ کەسانیتەر دہلێن: "خوشکان، برايان، ئیوہ نابیت شتم لى بکپن." بەلئى، دہزانم کہ ئیوہ ئەم وشانە بہ زارتاندا

سەرکەوتنى بى سۈرۈر لى بىست پۇزدا.....

نايەن. بەلام شىۋازى جۇلەو دۇخى پوخسارتان ئەم پەيامە بۇ
كەسانىتر دەگۈيىتەو، كەواتە تەنيا بە ھاۋكارى بىروباۋەپى پارىزەر
دەتوانىن كۆملىك كارى سەرکەوتوانە ئەنجام بدەين. ئەگەر باۋەرتان
بە توانايى وسەرکەوتنەكانى خۇتان نەبىت، زۆرتىن سوود لى
تواناكانتان ۋەرنەگرن، لى ئەنجامدا ئەۋەى بە كردار ئەنجامى دەدەن،
بەرەمىكى ئەۋتۇى نابىت.

ئىستا ئىۋە لى چەرخەكەى سەرکەوتندا دەخولپنەۋە، ھەرساتەو
خىراتر دەبىت.

پەنگە بلەين چۆن بتوانىن خۇمان لى يەكك لىم چۈر قۇناغە بگەيەننە
ئاستىكى بالاتر، تا ھەموو چىۋەكە بەرەۋزۇرتىر بچىت؟ وتمان
پۇتانسەيلى ھەر كەسىك نەبراۋەيە، ئىۋە پىۋىستان بە بەرۋزۇركردنى
پلەكەى نى، ئەۋەى دەبىت ئەنجامى بدەن كەك لى ۋەرگرتنى
جوغزەكەيە، بۇ ئەم كارەش پىۋىستان بە گۆپىنى بىروباۋەپى خۇتانە،
باشترىن و ئاستىن پىگەى گۆپىنى باۋەپى كۆن، پەۋشى پىشېبىنى
پوداۋەكانە پىش پودانىان، دەبىت بە پاهىنانى زەينى چەندىنچار
ئاكامى خوازداۋى خۇتان بە دەست بىنن، وايدانىن بەم شىۋەيە
ئەندىشەى خۇتان گرېدراۋ دەكەن، تاكو ئەۋ باۋەپو ھەستەتان پى
بەخشىت كە لىم پىگەيەدا بتانپارىزىت. بۇ بەدى ھىنانى ئەم
ھەماھەنگەيە، پىۋىستە ھەر كاتىك سەرقالى پاهىنانى مېشكتان بنو
ھەستىكى خۇشتان ھەبىت. ئەگەر دەخوازن سەرکەوتوبىن.
پىۋىستان بە پاهىنانى پىكو پىكو بەردەۋام ھەيە، ھىندەى باۋەپ

سەرکەوتنى بى سىنور لە بىست پۇڭدا.....

دەكەن، تەنیا بەم شىۋازەيە كە پۇتانسەيلى زياتر وەردەگرن، ئەمەش
تاكە شىۋازى متمانە بەخۇبوونى ھەمىشەيە.

پاھىنانى ئەمپۇ:

پىنج سەرکەوتنى گەورەى ژيانتان لە دەفتەرى سەرکەوتندا بنوسن.
ئەو سەرکەوتنانەى بارودۇخى ژيانى گۇرپوون، بارودۇخىك پەنگە
تاقەتپروكىن و دژوار بوپىت. چەند دىرپىك دەربارەى ھەركام لەو
سەرکەوتنانە بنوسن، كە چۆن توانىوتانە سەرکەوتووين، بە
پىناسەيەكى دىكە، ئەو سەرچاوانە لە بىرەوہرەكانتان دەرىكەن، ئەو
بىانوانە نىشان بەدن كە ئىوہ شايستەى سەرکەوتنن، تەنانەت لە
دژوارترين كاتەكانىشدا.

پۇڭزى ھەققىدە يەنە:

لەشساقى:

ئەمپۇ پۇڭزىكى گىرنگە، لە پاستىدا ئەمپۇ ژيانى خۇتان بۇ ھەمىشە دەگۈپ، لىرەدا دەمەۋىت دەربارەى بەرەو بالا بردنى وزەى جەستەيىتان بدویم، گەۋرەترین گىرغى زۆرەى خەلگى ئەمەيە وىپراى ئەۋەى ھەمىشە ئامانجى باشو گىرنگ لە مېشكىاندا ھەيە، بەرنامەى تەۋاۋىش بۇ مسۆگەرگىردنى پەچاۋ دەكەن، كەچى وزەى پىۋىستىيان بۇ ھەۋلى مسۆگەرگىردنى ئامانجەكان نىە، ئەۋانە رۇژانە پىنج بۇ نۇ كاتىمىر كار دەكەن، ماۋەيەكى زۆر لە پىيەنداندا سەرگەردانن، بە كەمى سەيرى تەلەفىزىۋن دەكەن، كەمىش خواردن دەخۇن، پاشان دەخەۋون، كەۋاتە دەرفەتيان بۇ چاكسازى خودو گەيشتن بە ئامانجەكانيان نىە.

جىۋاۋزى گەۋرەى نىۋان كەسانى سەرگەۋتوۋ لەگەل كەسانىتردا ئەمەيە، ئەۋان دەتۋانن تا گەيشتىيان بە مەبەست دەست لە ئامانجەكانيان ھەلئەگىن لە تىكۇشان بەردەۋام بن، ھاۋكات كەسانىتر ھەر رۇژو ئەنجامدانى ئەۋ كارانەى كە پىۋىستىيانە دەخەنەۋە پۇڭزى دواتر نەك بە بىيانۋى ئەۋەى كە تۋانايى، كارامەيى، يان شارەزاييان دەربارەى گەيشتن بە ئامانجەكانيان نەبىت، بەلكو بە بىيانۋى ئەۋەى كە وزەى جەستەييان كەمترە لەۋ پادەيەى بتۋانن لەۋە زياتر شوین ئامانجەكانيان بىكەۋون.

چون ده توانين جهسته به هيز بکهين؟ يه کهم ههنگاو ديار يکردني
به رنامه يه که بۆ تیکرپای ته من، په پره ویکردن له به رنامه کاتيبه کان
سه رکه وتن، هه رگيز سه رکه وتوو نابيت.

له شی ساغ، به هه ناسه دانی دروست:

خالئ يه کهم بۆ به ده ست هيټناني ته ندروستی، هه ناسه دانی دروسته،
پيتان سه يره؟ زور ئاسانه:

ته نيا له حالیکدا ده توانن له شساغ بن، که خانه کانی له شتان
ته ندروست بن، خانه چنراوه جياوازه کانی له شتان پټويستيان به
خوراک و ئوکسجينه. سوپی خوین ئه م پټويستيانه پره وانه ی خوین
ده کات، ئيمه چون ده توانين سوپی خوین به شيوه يه که جلوه بکهين که
ژينگه يه کی خاوين و ميشکيک بۆ خانه کان ئاماده بکات؟ به کومه کی
هه ناسه دان، هه ناسه دان وه که دوگمه يه کی پټکخستنی خيرايبی سوپی
خوینه.

هه ر خانه يه که ماده ی پټويست له خوین وهرده گریت و ژه هره که ی ناو
خوی وهرده داته وه. پټزه يه کی زوری ئه م ژه هرو خانه مردوانه له
پټگای "ليمف" وه، که ماده يه که ده وری خانه کانيان داوه
ده گويزيټه وه بۆ ليمفه گرټکان تا له پټگای ئه وانه وه بچنه ده ره وه،
که واته خانه کانی له ش بۆ سه لامه تی خویان پټويستيان به گه پانی
ليمفه گرټکان هه يه، چونکه ئه مه ته نيا پټگایه که که ده توانيټ خانه
مردوه کان و ماده ی ژه هراوی له ژينگه ی خانه کان دوربخاته وه، تاکه
پټگای سوپاندنی ليمفو خاوينکردنه وه ی هه نا هه لکيشانه جولای

ماسولكه كانه، توڭئىنەۋە پزىشكىيە كانى ئەم دوايىيە نىشانى دەدەن،
ھەناسەدانى قوۋلى قەفەزى سىنە بۆشايى دروست دەكات، ئەم
بۆشايىيە لىمفەكان دەمژىتو پەۋتى جۈلەي لىمفەكان كارا دەكات، لە
پاستىدا ھەناسەدان ۋە رەزىشكەردن خىرايى سىرۋىتى خاۋىنبونەۋەي
خانەكان پانزەجار بەرامبەر دەكات، ھەندىك لە پەۋشەكانى
تەندروستى ۋەكو يۇگا ئەمىق سەرنجى نۇرى پىسپۇرپانى پاكىشاۋە،
ئەۋەيە كە لەسەر شىۋەي ھەناسەدا نۇر كاريگەرە.

باشترىن شىۋەي ھەناسەدان:

۱. ھىندەي ژمارەيەك بە ھۆى ماسولكه كانى سىكەۋە ئۆكسىجىن
بىئىرنە ئىۋ سىيەكانتەنەۋە.

۲. ھىندەي چوار ژمارە ئۆكسىجىن لە سىيەكانتەندا پارگىن.

۳. ھىندەي دوو ژمارەۋە بە كۆمەكى دىيافراگم "ماسولكه ي ژىر
سىيەكان" ھەۋا بىكەنەۋە دەرەۋە.

ئەگەر ھەلمۇزىنى ئۆكسىجىن سى چىركەي پى بچىت، دەبىت دوانزە چىركە
بىيەلنەۋە، لە ماۋەي شەش چىركەدا لە دەمتەنەۋە دەرى بىكەنەۋە،
بۆچى ماۋەي ھەناسەدانەۋە دوو ھىندەي ماۋەي ھەلگىشانىيەتى؟
چۈنكى كاتىك ھەۋا لە سىيەكىنتان دەرەكەن، ھەموو ژەرى لىمفەكان
لە ژىنگەي خانەكان دىنە دەرەۋە، بەلام بۆچى چوار بەرامبەر لە
سىيەكانماندا پايىگىرىن؟ بەم كارە دەتوانىن خويىنى ئۆكسىجىناۋى لەلاي
خانەكانەۋە پايگىرىن، بۇئەۋەي بىتوانن ئۆكسىجىن لە خويىنەۋە
ۋەرىگىرنەۋە، بەدەر لەمەش لىمفەكان ناچار بە سورپانەۋە دەكات. ئەم

سەرکەوتنى بى سۈر لە بىست پۇڭدا.....

پاھىنانە ھەموو پۇڭىك، پۇڭى سىجار، ھەرجارو دەك پەت ئەنجام
بدەن. ھەموو پۇڭىك يەك دوو چىركە بۇ ھىشتەن ۋەى ئۇكسجىن لە
سىيەكانتاندە زىاد بىكەن، ئەمەش واتا سەلامەتى ۋە ھەيزىكىرىن جەستە،
ھىچ جۆرە مادەيەكى خۇراكى يان قىتامىن لە دنىادا بونيان نىە بىتوان
ۋەك پەوشىكى ھەناسەدانى دروست كۆمەكتان بىكەن.

ھەناسەدان لە ھەۋاى ئازاد:

يەككىكى دىكە لە پىگا گىرنگەكان گەياندىنى ئۇكسجىنى گونجاۋە بە
خانەكان ۋە ھەناسەدانە لە ھەۋايەكى پەھادا، ۋەرزىكىرىن لە ھەۋايەكى
ئازاددا ۋەك پىياسەۋ پاكىرىنە لە باشىرىن پىگاكان ۋە ئەنجامدانى
ھەناسەدانىكى دروستە، بەدەر لەمە دەتوانن مەلە بىكەن، بە ۋەرزىكى
مەلەكىرىن بىئەۋەى ھىچ تىنىكتان بۇيىت، دىيارە باشىر بەرلە
دەسپىكىرىن ھەرزىشك پاپۇڭ لەگەل كەسىكى پىسپۇردا بىكەن.

جەلەۋكىرىن ۋەزەكانى خۇراك: ...

۷۰٪ سەرمايە ۋە ۸۰٪ كىشى لەشتان لە ئاۋ پىك دىت، خۇراكى
پۇڭانەتان دەبىت پىر بىت لە ئاۋ، تەنبا ئەۋ خۇراكانى ئاۋىكى زۇريان
تىدبايە، مېۋەى تازە، سەۋزەۋ دانەۋىلەيە، خوارىنەۋەى ھەشت تا
دوانزە پەرداخ ئاۋ لە پۇڭىكدا مادەى گىرنگى زىان بە بېرى پىۋىست
دەگەيەننە لەشى ئىۋە. ئەگەر پىژەى ئاۋ لە لەشدا كەم بىت، مادەى
خۇراكى لە مولولەكاندا كەلەكە دەبن؛ لەلەيەك خۇيىن خەست
دەبىتەۋە، لە خانەكانىشدا ئۇكسجىنى پىۋىست بۇ سوتاندنى مادە
خۇراكىەكان نامىننەۋە. بە خاۋونەۋەى سۈپى خۇيىن لىمفو خانە

مردوه کانیښ له مولوله کانداه دهمیننه وه، له گه ل که له که بونی ماده ی
ژده راوی و زیاده دا نه گهر پښگایه ک بو پالاوتن و خاوتنبونه وه ی له ش
نه بیت بیگومان نه خوښ ده که وون.

دکتور برایس ده لیت: ناو باشتړین هه لالی دنیا یه، بویه نه گهر ناو به
برې پیویست بگاته له ش هه موو کوته ندای هه رس به باشی کار
ده که ن و ماده ژده راویه زیاده کانی تیدا ده توینه وه و پاشان به
ده راویشتن له پښگای پیست ناره فکر د نه وه، گورچيله کان، له پښگای
میزکردنه وه، سیه کان له پښگای هه ناسه دانه وه له ناو ده چن.

پاهینانی نه مړ: ...

له ماوه ی ده پوځی داهاتودا نه وه ی باسما ن کرد نه نجامی بده ن.

۱. به یه ک ژماره (۱-) هه ناسه یه ک هه لمژن، به نه ندازه ی چوار
ژماره (۱-۲-۳-۴) له سیه کانداه پایگرن، له ماوه ی دوو
ژماره دا (۱-۲) بیده رنه وه، ده جار له سه ریه ک، پوځی سیجار
نهم کاره نه نجام بده ن.

۲. خوراکی پوژانه تان لانیکه م ده بیت ۷۰٪ یان زیاتری ناو بیت.
له گه ل هه ر ژمه خوراکی کدا زه لاتنه بخون، له نیوانی ژمه
خوراکیه کانداه میوه بخون، ده بینن که ناستی وزه کانتان تا چ
پاده یه ک گورانکاری به سه ردا هاتوه، نهم وزه یه توانای
زه ینتان به ره و بالا ده بات، له و سه لامه تی و خوشییه ی که
نیوه شایسته ن به هره مه ندتان ده کات، به شینه یی خو
ده گرن به م په وشانه وه، کاریگری به تینی له ژیانتان

سەرکەوتنى بى سۈر لە بىست پۇژدا.....

دەبىت. لە بىرتان نەچىت بۆ بە ھەرمەندىبۇن لە ھەر
نىعمەتتىكى خودايى پەوشىك بۇونى ھەيە . پەوشى لەزەت
بىردن لە سەلامەتى وتەندىروستى ئەو ھەيە كە فېرى بۇون،
كەواتە بۆ مسۆگەر كىردنى لە شىكى ساغ وتەندىروست لە
جىبە جى كىردنى ئەم پەوشانە بى ئاگا مەبن.

رۆژی ههژدهیهه: په یوه ندى سهرکه وتوو

نۆرچار خه لکى ليم ده پرسن: "چون توانيوته نه و نه ده سهرکه وتوو بيت؟" منيش هه ميشه وه لام ده ده مه وه: "ده زان من خاوه ن به هره يه کى گرنگم، بالا بونى چو نيتى ژيانى من به هوى په يوه ندى هه کى نايابه وه يه که له گه ل خه لکيدا هه مه، هه رچيم له ژياندا هه يه به قه رزاري په يوه ندى دوولايه نه ي که سانک ده زانم که به پاستى گرنگم بوم."

له و کاته وه ي هاوسه رگيريم له گه ل "بيکى" دا کردوه، نه و توانى به پاستى من بگوريت، نه و هيزو تواناي ژيانى منه، من هه ميشه به دواى نه و پکارانه وه بوم که بۆ گه يشتن به سهرکه وتنه کام هاوکار بيان ده کردم، به لام هاوسه ردارى له گه ل "بيکى" بوو به هيزترين ئامرازم بۆ گه يشتن به سهرکه وتن، ژيان له گه ل نه ودا نه و به رزترين پله خوشيه بوو که بيم لیده کرده وه، پيم وايه هه ر به کيک له نيمه خاوه نى نه و شايسته بونه يه که له هاوسه رگيريه کى سهرکه وتوو په يوه ندى ناباوه رى چيز وه رېگريت. من نازانم ئيستا ئيه سه لتن، هاوسه رگيريتان کردوه، که سيکى تايبه تتان بۆ هاوسه رگيرى کردن هه يه يان نا! په نگه به خویندنه وه ي بابه ته کانى نه مړو بتوانيت کوسپى سهر پنگاي نزيک بونه وه و عيشقى پاسته قينه ي خوتان و هاوسه ركانتان به رينيت.

هه بوونى په يوه ندى هه کى جوان له گه ل هاوسه رتان: ...

سەرکەوتنى بى سۈر لە بىست پۇڭدا.....

لە بىرتان بىت گەر دەتانه وىت پەيوەندىيەكى جواتان لەگەل
هاوسەرەكە تاندا ھەبىت، دەبىت خۇتان بگۆپن نەك ھاوسەرەكە تان يان
بارودۇخەكە. ئەگىنا پەيوەندىيەكە تان دەبىتە گىرتىكى دورودىژكە
ھەردوكتان پىرو شەكەت دەكات، بۇ دروستبۇنى پەيوەندىيەكى جوانو
قەشەنگ لەگەل ھاوسەرەكە تان دەبىت ئەم ياسانەى ژىرەو ھە بناسنو
بەكارىان بىنن:

۱. ئەگەر دەخوانن پەيوەندىيەكى نىكتان لەگەل ھاوسەرەكە تان
ھەبىت، لەجياتى ئەو ھاوسەرگىرى بىكەن بۇئەو ھە
قازانچىكتان دەسكەو، ئەو ھاوسەرگىرى بىكەن تا قازانچ
بەكەسىكى دىكەش بگەيەنن. تىپوانىنتان بۇ ژيانىكى
ھاوبەش بگۆپن، لە خۇتان بىرسن چۆن بتوانم لەگەل ئەو
كەسەى خۇشم دەو، خۇشەوئىستى زىاترى بۇ بنوئىم؟ چۆن
بتوانم عىشقو خۇشەوئىستى زىاترى پى بىخەشم؟ ئەگەر
بەمشىو ھە پەفتار بىكەن ھاوسەرەكە تان ھەول دەدات ھەمان
پەفتارتان لەگەل بىكەتەو، تەننەت لەو ھەى كە دەبىخەش
ئەگەر بەك لە چوارىشتان بۇ بگەپتەو، دەسمایەكى
كەمتان خەستەگەرەو قازانچىكى زۆرتان كىدو ھە.

۲. بە پاستى بۇچى كەمتر كەسانىك ھەن دواى ھاوسەرگىرى
پەيوەندىيەكى باشيان لەگەل ھاوسەرەكانىاندا ھەيە؟ شىو ھەى
پەيوەندىمان لەگەل ھەر كەسىك بە پى بنەماى ئەو ھەستەيە
كە بەرامبەر بەو كەسە ھەمانە. جوان بىر بىكەتەو ئەيا بىرتان

ماوه كه چۆن عاشق بوون؟ له پېر سهرنج كېش كردنېكى
 ناباوه پړى و هه ناسه بېرتان له و كه سه دا هه ست پېكرد، ته واو
 كاريگر بوون و هه ژان هه موو گيانى داگرتن، هه ر له خۆتانه وه
 بى هېچ بيانويهك خۆشحال بوون، له ده ورويه رتان هه موو
 شتېك جوان و پازاوه بوو. له بهر خۆتانه وه گۆرانى عاشقانه تان
 دهوت، هه ر ساته و به دواى دهره تېكدا ده گه ران تا بچنه
 ديدارى ئه و كه سه، ئه و هه رچيه كى ده ووت جوان بوو،
 هه رچيه كى ده كرد مايه ي هه ژان بوو. كه چى ئىستا به
 تېپه پېونى ته نيا چهند سالتېك ئه م په يوه ندييه ناباوه پړيه
 گۆپاوه. هه ستى هه ژانتان ورده ورده دابه زيوه، لايه نه كه ي
 به رامبه رتان چيتر هينده سهرنج پاكېش و ناياب دهرناكه وىت،
 ئاخىر بۆچى؟ ژيان ياسايه كى هه يه به ناوى ياساى خووگرتن،
 زۆربه ي خه لكى گوينا ده نه ئه م ياسايه، چونكه هه ستى گوناوه
 ده كه ن، به لام ئه م ياسايه هه قيقه تىكى هه يه، به پى ئه م
 ياسايه هه ر شتېك ماوه يه كى زۆر له گه لتاندا بىت به شينه يى
 له بير ده چي ته وه، مه خابن ئه م ياسايه گه وره ترين كوشنده ي
 عيشقه. له سه ره تاو پيش هاوسه رگيرى هه موو شتېك نايابه،
 چونكه يه كتر بينينتان له شوينى كدايه كه هېچ كيشه يه كتان
 نيه و پاشان ده گه پينه وه بۆ ماله وه، كه چى دواى
 هاوسه رگيرى كردن هه موو شتېك، هه موو شتېك ده گۆرپىت،
 په نگه بۆ خه رجيه كى زۆر ده بىت له جاران زياتر كار بكه ن،

ئەو ماندوبونەش كاتىك ھەست پى دەكەن كەلای
 ھاسەرەكەتەن، پەنگە دوركەوتنەوتەن لە دايكوباوكتەن
 گەلەك سەخت بىت بۆتەن، ئەم ھەستە ناخۆش ۋە تىنەش
 لەلای ھاسەرەكەتەن ھەست پى دەكەن، زۆر ناخايەنەت
 ھەستە نەزىنەكان لەگەل ھاسەرەكەتەن لە زەينى ئىوۋدا
 تىكەل دەبىت، ئىوۋ ھەروا عاشقى ھاسەرەكەى خۆتەن،
 كەچى لەگەل بوۋى ئەودا ھەستىكى ناخۆشتەن بۇ دروست
 دەبىت، ئەمە ياساى مىشكە ھەمىشە لەگەل پەبىردن بە
 ھەستىك مىشك ئەو ھەستە لەگەل ھالەتەك يان ئەو
 بارودۇخەدا پىگەوۋ دەبەستىتەوۋ، جا پاست بىت يان ھەلە،
 بەھەرھال بەوشىوۋەيە. ھەندىچار ژن ۋە مىرد خەرىكى
 مشتومر دەبن، سات بە سات بە تىنتر دەبىت ۋە ھەستى
 ناپەھەتەن لوتكە دەگىت دەبىتە مەملەتتەكى پاستەقەنە،
 ھەرچەند باسەكە گەرمتر بىت زىاتر ھەز دەكەن لەم
 مەملەتتەدا سەكەوتتەبن، بەم ھۆكارەيە پەنگە كۆمەلەك
 قەسەكەن، يان كارگەلەك بەكەن كە دواتر زۆر لىتى پەشىمان
 بىنەوۋ، بەلام ئەوۋى كە نەدەبوۋ پويىدابايە پويىدا، ئەم
 ئەلقەى پەيوەندىيانە بە دوپاتكرنەوۋ ھەمىشە تۆكەو
 تۆكەتر دەبن، پاش ماوۋەيەك تەنەت بە دىتنى
 ھاسەرەكەتەن تۈپەتەن دەكات، ئەمەش ھەمان ئەو
 كاتانەيەو لەم دۇخەدا مىشك دەلەت جىبابونەوۋ

ناپەرحەتکەرە، بەلام بەھەرھال لە ھەستى ئەو فشارەى ئىستا دەپچىژم ئاسانتەرە، ئەمەش كۆتايى ژيانى ھاوبەشيبە، چۆن دەكرىت پىشگىرى لى بکەين؟

- ئاگاتان لە تواناي ھەستەکانى خۆتان بىت، ھەر کاتىك ھەستى توپەبون و ناپەرحەتیتان کرد، ھەرچىەك لەدەوربەرتاندا پوو دەدات لە مېشکدا لەگەل ئەو ھەستەدا پەيوەست دەبىت، بۆيە ئەو کاتەى ئەو ھەستەتان ھەيە، لە ديتن و گفئوگۆى ھاوسەرەكەتان خۆتان بە دور بگرن، چونکە ئەگەر وانەكەن، بتانەويىت و نەتانەويىت، ئەم ئەلقەى پەيوەنديە لە مېشکدا پىك دىت.

- ئەگەر لەگەل ھاوسەرەكەتان دەست بە مشتومپ دەكەن، بوار مەدەن كىشەكەتان بە سوکايەتى پىکردن يان توپەبىي كۆتايى بىت، ئەگەر وانەبىت باسکردنى مەسەلەيەك لە گەل ھاوسەرەكەتان لە مېشكتاندا بە توپەبونەوہ گرى دەدەنەوہ، لە داھاتوشدا ھەر باسك ھەرچەند بچوكيش بىت دەگاتە مشتومپو ئاژاوەيەكى گەورەو سوکايەتيکردن و تەقینەوہ كۆتايى دىت، باشتىر پىگای مشتومپکردن ئەوہيە قسەكانتان كورت و لۆژيكيانە بىت و زوو كۆتايى بە باسەكە بىنن، كاتىك باسەكان دورودرىژ دەبنەوہ، توپەبوون سات بە سات بەتيتىر دەبىت، بە جۆرىك لەوانەيە جگەوى خۆتان لە دەست بدەن

شەنئىكى خراپ بلىن، كارى خراپتان لى بۈە شىتەۋە كە ماىە
پە شىمانى بىت.

- بە لام ئەگەر كەۋتە نىۋە مشتومپىكى تۈندەۋە چى دەكەن؟
درىژە پىدانى باس و مشتومپىكى، ئە نجامى ھەبۈنى ھەندىك
سەرمە شقى ھەلەى كۆنن لە مىشكى نىۋەدا. كەۋابوۋ ئەم
سەرمە شقانى تىك و پىك بىشكىنن، مەۋ ھاسەرەكەم "بىكى"،
يەكترىمان زۆر خۇشەۋىت، بە لام گرنگ نىە دۈۋ كەس چەندە
يەكترىمان خۇشەۋىت، كاتىك دىتە پىشەۋە پەى بەۋە دەبەن
ھەرىە كىكىان خاۋەن بىرۈياۋەپىكى جىاۋازەۋ جىاۋازىش لە
مەسەلەكان دەپۋاننىت، پەنگە ھەردۈكىان خاۋەن بە ھەى
چۈنەك بىن، بە لام بىگومان ياساى جىاۋازىشىان بۆ
بەگەپخستنى باۋەپەكانىان ھەىە. زۆرىەى ژنۈ مىردەكان
دۋاى ئەۋەى دەگەنە ئەۋ ئاكامە ھەمىشە گىرۋەدى مشتومپى
دۈردىژۈ نەپراۋە دەبن، بە جۆرىك ھەردۈكىان لە تىنۈ تاۋى
تۈرەبۈۋ شىت دەبن، بە لام پىچار ئەمەىە بۈار نەدەبن ئەم
مشتومپانە لە ئەندازەى خۆيان درىژ بىنەۋە، يەككە لەۋ
دۈۋانە پاش يەك دۈۋ خولەككە ھالەتى ئەۋىترىان بگۈپىت.
يەككە لە باشتىرەن پىگاكان بۆ كۆتايى ھىنانى ئازاۋەىەكى
ناۋمال، ئەمەىە بەرەۋ كەسى بەرامبەر بىۋىنۈ شتىك بچىپىنن بە
گۈپى ئەۋكەسەدا. نازانم دەبىت چى بلىن، بە لام دىنىام
ئەگەر كەسىك بە گۈپتاندا بچىپىننىت، بىگومان ھەستەكانتان

دەگۆپىت. گەر دەخوانن پەيوەندىتان لەگەڵ ھاوسەرەكەتان ھەمىشەيى و خوۆش بىت شىۋازى گۆپىنى ھالەتى ئو بدۆزنەو، چ شتىك ھاوسەرەكەان دەخاتە پىكەنن؟ چ شتىك ھاوسەرەكەتان دەخاتە ھەژىن؟ ئەگەر بتوانن ھەموو جارنىك لە كاتى دروستبونى مشتومپىكدا ئەم سەرەشقە بپوشىنن، چىتر وردە وردە ئەم سەرەشقە دەشكىت، چىتر ئەگەر ھەزىش بكەن لەسەر بابەتىك لەگەڵ ھاوسەرەكەتان بىكەنە مشتومپ.

۳. نۆربەى خەلكى كاتىك دەرك بەو دەكەن كە لەگەڵ ھاوسەرەكەيان گرفتىان ھەيە، چى دەكەن؟ توپە دەبن، ناپەھەت دەبن، ئەوھى دەبىت ئەنجامى بدەن چىتر ئەنجامى نادەن، تىكراى بابەتە نەرىنىەكانى دنيا ھەيە دەبىەستەو ھە ھاوسەرەكەيانەو. فىرى ئەوھەبن سەرەتا لەگەڵ خۆتاندا پىك بەكوون، گرنگ نىە لەگەڵ كىدا ھاوسەرگىرىتان كردو، ئەوھى پەيوەندىەكەتان توشى داپمان دەكات، سەرەكەوتنى ئىوھە لە پىگای خۆشەويستىدا، ھەموو كەسنىك لە دنيادا خاوەنى كۆمەلىك خالى ئەرىنى و بىھاوتايە كە دەبنە مايەى ئەوھى كەسانىتر ھۆگرى ببن. سەرەتاي ئاشناى خۆتان و ھاوسەرەكەتان بىننەو ھەست پى دەكرد، بەلام ئەى ئىستا چى؟ بەتىن و ناباوپىتان ھەست پى دەكرد، بەلام ئەى ئىستا چى؟ بىگومان دىسان ھاوسەرەكەتان خۆشەويىت، بەلام ھىشتا ئەو

چېرپونەو ەيەى ئەوسات لەسەر خالە ئەرتنەكانى ئەو
پاراستوو؟ وەلامى زۆركەس لەم پرسیاردا نەخێرە.

پێگاکانى دەربېرى عیشق: ...

سى پێگای سەرەكى بۆ دەربېرى عیشق بوونى ەيە:

۱. ەندىك كەس پېويستيانە پەى بە قولایى ەستى عیشق بېەن
تا دەركەوتنى عیشقى ئۆو بېيستن، دەبىت پېيان بلىت كە
من خۆشم دەوئیت، عاشقى تۆم و دەتەرستم، دەنگ و ئاوازی
تایبەتى لە ەستى ئەواندا گەلىك كاریگەرە، تا ئەو كاتەى
عیشقى خۆتیا ن بۆ دەرنەبریت، ەيچ پەوشىكى دىكە
بەلایانەو ە گرنگ نە.

۲. ەندىك دەبىت عیشق بېينى: كړنى گول، دیارى، بردنیا ن
بۆ شوینە خۆشەكان و نىگای عاشقانه، بېستنى پستەى
خۆشم دەوئیت، بەلایانەو ە ەندە سەرنجپاكێش نە، بەلام
نىگایەكى عاشقانه بەوان ەستىكى قول و خۆشەويستبون
دەبەخشیت.

۳. بەلام لەوانەيە ەوسەرەكەى ئۆو لەو كەسانە بىت، تاكو بە
شۆو ەكەى تایبەتى دەستى لئىنەدن بە ەيچ شۆو ەكە
ەست بە عەشقى ئۆو نەكات. پەنگە ەست بەو ەكات كە
ئۆو لئى نزىكن، بەلام تەنیا بە دەست لئىدان ەست بە عیشق
دەكات.

پەوشە تايىبە تىيەكانى ھاوسەرەكەتان بىناسىنۇ بۇ جۈاننى
پەيۋەندىيەكەتان كەلگى لىۋەرىگىن، بە پەوشى تايىبەت بە خۇي
خۇشەويىستى بۇ دەرىپىن نەك بە شىۋازى خۇتان. چۈنكە بە مەشۋەيە
بىگومان ھاوسەرەكەتان لە خۇشەويىستى ئىۋە ھىچ سۈدىك نايىنىت.

بۇ نمونە، ئەگەر لە دۇخىكدا بن كە پىكارى عىشقەكەى ئىۋە بە
شىۋازى بىيىستە، بەلام ھاوسەرەكەتان تەنيا بەو شىۋازەى كە دەستى
لىۋە دەدەن ھەست بە عىشقى ئىۋە دەكات، چى دەبىت؟ ئىۋە دەلەين:
"من عاشقى تۆم." بەلام ئەم كەسە بە تەمايە بە شىۋازىكى تايىبەتى
دەستى لىۋە دەن، تەنيا بەم شىۋازەيە دەرك بە ھەژانى عىشق دەكات.
وايدانەن ھاوسەرەكەتان پىاۋىكە كە پىكارى دەست لىۋەنى ھەيە، ئەو
داۋى پۇزىك ماندىۋىتى دىتەۋە بۇ مالىۋە، چ چاۋەپوانىيەكى لە ئىۋە
ھەيە؟ تەنيا دەيەۋىت لە ئامىزى بگىن.

سالۋ ئازىزەكەم، ئىۋە ھىچ كاردانەۋەيەك نانۋىن، پاشان دىتە
پىشەۋە ئىۋە بەو شىۋازەى كە خۇي پىۋى خۇشە لە ئامىز دەگرىت،
بەلام پىكارى عىشقى ئىۋە بە بىيىستە. سەرەنجام لەجىياتى ئەۋەى
ھەست بە عىشق بگەن، تۈرە دەبن. "چى دەكەن؟" وازم لىۋىنە با
بېۋىم، تۆۋادەزانىت مەن تەنيا پارچە گۈشتىكەم، ناشارەزايى لە پىكارى
دەرىپىنى عىشقو خۇشەويىستى بۇ ھاوسەرەكەتان بۇ ھەردوكتان
شكىستى گەۋرەى بە داۋەيە.

بەلام دۇزىنەۋەى پىكارى دەرىپىنى عىشقو خۇشەويىستى بۇ
ھاوسەرەكەتان ئەمەيە داۋى لىۋە بگەن بىر لەۋكاتە بگاتەۋە كە

ههستی کردوو هئووت زۆر خۆشدهویت، پاشان لێی بپرسن: ئایا له کاته دا من به تۆم وتوو که عاشقی تۆم؟ ئایا به پیتمیکی تایبهتی و تم؟ یان پیتی بلین: ئایا له کاته دا من شتیکم بۆ کرپیویت؟ یان رۆشتبوین بۆ شوینیکی تایبهت؟ پاشان پهی بهم بابته دهبن که کام لهم سی پوهشه سه رهکیه ده ربارهی هاوسه ره که تان ته واوه یان لانیکه کامیان له هاوسه ره که تاندا به هیژتره، له بیرتان نه چیت له هاوسه ره که تان مه پرسن کام لهم پوهشانهی به دله، چونکه هه موو ئه م سی پوهشه یان پپخۆشه، پاش ماوه یه ک چیت لهم یارییه ده بینن، چونکه به زانینی پیکاری عه شق و خۆشه ویستی هاوسه ره که تان، هه ر کاتیک بتانه ویت قوولترین هه ستی عیشقی تیدا به دی ده هیژن. یارییه کی به هه ژینه! خالی دواتر بۆ هه بونی په یوه ندیه کی سه ره که وتوو پتیوسته بزائن وه لانیانی یه که رهنگی ژیانکردنه. سه ره تایی په یوه ندیه که تان ئه و کاته ی زۆر به تین شه یدای یه کتری بوون، هه میشه جلو به رگی جوانتان له بهر ده کرد، گرنگیه کی زۆرتان به پوواله تی خۆتان ددها، به رده وام بۆ پیاسه کردن یان نانخواردن له مال ده چوونه ده ره وه، ئه گه ر خوازیاری په یوه ندیه کی دلخوازو سه ره که وتون له گه ل هاوسه ره که تان، ده بیئت به رده وام ئه م په فتاران ه دوپات بکه نه وه. (خو به عیشه وه بگرن، له گه ل عیشقا بژین).

که لک له عیشق وه ربگرن: ...

که لک له عیشق وه ربگرن، چونکه ئه و شته ی که لکی لی وه رنه گرن له ده ستان ده چیت. خۆتان به نه وه ئاستی هه مان تامه زوویی

سەرکەوتنى بى سۈر لى بىست پۇدا.....

يەكەمجار. چۆن؟ ھەموو رۇڭ كاتىك تەرخان بىكەن تا لى پوخسارى ھاوسەرەكەتان بى باشى ورد بىنەو، لىم كاتەدا تۇزقالتىك لى بىرى گرفتارىدا مەبن، بى درىژايى پۇڭ دەرەفى پىويست بۇ پايىكردىنى كارەكان بىركردنەو لى كىشەكان دابىن. ئىم چەند ساتە تەنیا لى ھاوسەرەكەتان بىروان بىرەو رىە خۇشەكان بىننەو يادى خۇتان. ئەگەر بىكەوونە بازەنى عىشقو ھەژىنەو، ھەموو رۇڭ زىاتەر لى پۇڭى پىشوو چىژ لى پىكەو بوون وەردەگىر، بۇئەو لىم بازەنەدا بن دەبىت ھەموو رۇڭ خۇت بەرنامە پىژى "داتا" بىكەيتەو. قۇرناخىەنەت ھەركاتىك يەكتىرى دەبىن ھەموو مانىدو بونىكى پۇژانەتان بىر دەچىتەو، ھەستىكى نايابتان دەبىت. نەپنى كار، دروستكردىنى ئو ساتانەيە كە ھەردوكتان بتوان بى ئاشكرا ھەست بە خۇشەو بىستى بىكەن، ھەموو پۇڭ ئىم كارە ئەنجام بەن.

منو "بىكى" بىگومان لى ھەفتەيەكدا كاتىك بۇ پىكەو بوئمانو ئەنجامدانى ئو كارانەي كە ھەردوكتان ھەزىان لى دەكەين تەرخان دەكەين، پىكەو دەچىن بۇ كەنار دەرىا. پادەكەين، نىو ھەو لىبەر تىرفەي مانگە ھەودا پىاسە دەكەين... بۇچى عىشق لى خۇماندا بە زىندوبى نەئىلنەو؟

خۇتان لى داوى ئو سەرمەشقە لى مېشكتاندايە پىزگار بىكەن، مەلئىن لى پىشا تۇ وەرە پىشەو، تا منىش بۇ دەرىپىنى خۇشەو بىستى بىزوىم، ئەمچۆرە پەيوەندىە ھىچ كاتىك سەرنەگىت، ھىچ پىگايەك بىجگە لى چوونە پىشەو بوونى نىە.

بۇ ژياندىنەۋەي پەيوەندى نىۋان خۇتان و ھوسەرەكەتان:

۱. بايەخى دوستبۇنى خۇشخالى ھەژىنەكان بزانن، لە عىشقى

ھوسەرەكەتاندا ھايەش بن، ھەر پياۋىك يا ھەر ژنىك

دورگەيەكى تەنيا نىە. ھەرچەند زياتر بىنە ھايەش زياتر

بەھرەمەند دەبن.

۲. لە دەفتەرى سەرکەوتنەكانتاند پىك ئەۋەي لە پەيوەندى

ھوسەرەكەتان چاۋەپوانى دەكەن، ياداشتى بكن، تەنانەت

ئەگەر ھىشتا سەلتىش بن. ژن، يان پياۋى خەۋنەكانتاند

كئىيە؟ چۆن دەتوانن شەيداي خۇتانى بكن؟ من پىش ئەۋەي

ھوسەرگىرىي بكم پىنچ لاپەرەم لەم بابەتە نوسىبوو،

تىكپراي خەسلەتەكانى ھوسەرەكەم لە پوى فىكرى،

ھەستىارى، كۆمەلايەتى، فىزىكى، رۇخى و مەعنەۋىيەۋە

ناسىوون، ئىۋەش تاقى بكنەۋە.

پۇڭزى نۆزدەيەم:

پويەپويەنەۋەيى گىرغەكان: ...

ئەمىر پۇڭزى نۆزدەيەمە، نىزىك لە كۆتايى بەرنامەكە، دەمەۋىت فېرىپىن كە چۆن گىرغەكان بە خىرايى و لىپراۋانە يەكلايى بىكەينەۋە، گىرنگ نىە تا چ رادەيەك بەمىزىن. توانايىەكانتان لە ئاستىكدا بىت، ئاستى خويىندنتان لە پلەيەكدا بىت، ژيانتان چەندە خۇشويان تا ئاستىك خاۋەنى دارايى بن؟ بە ھەرحال ھەمومان لە پەۋتى ژياندا ھەمىشە پويەپويى گىرغە جۇراۋجۆرەكان دەيىنەۋە.

گىرغەكان بەشىكىن لە ژيانى ئىمە، پىگاي گەشە و پىشكەۋتئمان پى دەدەن. تەنيا بە چارەسەركردنى كردنى كىشەكانە دەتوانىن پەي بە كرۇكى خۇمان بىەين، بەبى گىرغە ژيان ماندومان دەكات.

ئەمىر فېرى ئەۋە دەيىن چۆن بتوانىن پويەپويى ئەۋ كۆسپانە بىيىنەۋە كە چاۋەپوان ناكەين لە سەر پىگاي سەركەۋتئمان قىۋوت بىيىتەۋە؟ لە پاستىدا ئەۋەيى گىرغە گەۋرەكان دروست دەكەن ھەمان ئەۋ گىرغە بچوكانەن كە ئىۋەيان لە خۇياندا نوقم كىردۋە، ئەگەر لە جياتى دۆزىنەۋەيى پىچار لە خودى گىرغەكەدا نوقم بىن، ھىچ پىگايەكى پىزگارپويى نادۆزىنەۋە، پىۋىست ناكات بىر لەۋە بىكەنەۋە كە بۆچى ئەم كىشەيە پويىداۋە. ئەم كارە ھىچ كۆمەكتان پى ناكات، باشترە باۋەپ بىكەن كە ئىستا مىلاننىيەكتان لەبەردەمدايە بزانن چۆن تىدەكۆشنى

تاكو سهرکه وتوو بن. فێرین ته نیا بیست له سه دی کاته کانتان بۆ
گرفته کان ته رخاڤ بکهڤ، پاشماوه بۆ دۆزینه وهی پێچار ته رخاڤ بکهڤ.
دۆزینه وهی پێچارى گونجاو: ..

ده توانن به دۆزینه وهی سهرمه شقى گونجاو گرفته کانتان خێراترو
ئاسانتر به کلایى بکهڤ نه وه، نه گهر من گرفتێکم هه بێت، به کهم کارێک که
دهیکه م نه مهیه له خۆم بپرسم چۆن بتوانم له گهڵ ئه م گرفته دا
بگونجیم؟ خێراترین پێگای به کلاییکردنه وهی کامهیه؟ چۆن بتوانم
شتێک له م گرفته وه فێر ببهم؟ بیرتان نه چێت، مێشکى ئێوه توانای
وه لادانه وهی ههر پرسىاریکی ههیه له بهرامبهر ههر گرفتێکیش
سهرکه وتوو ده بێت، به و مەرجهى بیه نه ژێر پرسىارى گونجاوه وه،
هه رچه ند ههر که سه و ژيانێکى تايبه ت به خۆى ههیه، چاره نوسى ههر
که سێک له م دنیا به دا بێ هاوتایه، گرفته کانی ژيان، په یوه ندى
ژن ومێردایه تی، بازرگانی، هاو پێیه تی، هاوسه ردارى، مندا لدارى،
ئابورى و جلّه و کردنى جهسته له سه ر پێگای مروه کاند هاو به شن و
پێچارى چونه کیشیان ههیه، که واته دۆزینه وهی سهرمه شق
به کلاییکردنه وهی گرفته که ئاسان و خێرا ده کات، نه وهی زۆربه ی
خه لکى له به کلاییکردنه وهی کێشه کان ده گێرێته وه نه وهسته به کاتى
به کلاییکردنه وهی کێشه که توشى ده بن، هه ستى نا ئومیدى ده بێته
هوى نه وهی مروه له خۆیدا نو قم بێت، نه توانیت بیر له هه ی پێچارێک
بکاته وه. نه گهر که وتنه نیو ئه م داوه وه توانای خودی

یەکلایکردنەوهی گەرفتە کانتان لە دەست دەچیت، بەلام چۆن دەتوانن
نەکەوونە ئێو ئەم داوێوه؟

لەم دوو خالە پامینن: ...

- فێرین لە زەینی خۆتاندا ناپههتیهکی زۆر لهگهڵ
بیرکردنەوهیهکی بەردەوام لە باره‌ی چۆنیه‌تی دروستبونی
گەرفتەکان گری‌ بدەن. مێشکتان فێر بکەن که بیرکردنەوه‌ی
بەردەوام دەرپاره‌ی گەرفتەکان گه‌لێک به‌ ئازارتره‌ له
پویه‌پویه‌وه‌یان.

- ئەگەر مێشکتان ئاگادار بکەنەوه‌، ئەویش پێچارتان بۆ
دەدۆزێتەوه‌، بۆیه‌ مێشکتان فێری ئەوه‌ بکەن،
یەکلایکردنەوه‌ی کێشه‌کان به‌ مانای دەسکه‌وتنی خوشیه‌،
ئەم خالەش ته‌واو پاسته‌. به‌ باشی بیر له‌ پابردوی خۆتان
بکەنەوه‌، گه‌وره‌ترین چیژ که‌ له‌ ژياندا به‌ دەستتان هێناوه‌
به‌هۆی چاره‌سه‌رکردنی ئەو گەرفتانه‌وه‌ بووه‌ که‌ له‌سه‌ره‌تاوه‌
چاره‌سه‌رکردنیان مه‌حال دهرکه‌وتوون.

کلیله‌ زێڕینه‌کانی چاره‌سه‌رکردنی گەرفتەکان: ...

١. به‌سه‌ر هه‌سته‌ کانتاندا زالبین. نوومی ناویمیدی مه‌بن،
توانا کانتان بپاریزن دلنیا بن هێزی ئێوه‌ له‌ سه‌رو هه‌موو
گەرفتەکانی دنیاوه‌یه‌، گرنگ نیه‌ له‌ چ بارودۆخێکدان، یان ئەو
گەرفتە چه‌نده‌ سه‌خت دهرده‌که‌وێت، بزانی ئەمه‌ ته‌نیا
پیشبرکێیه‌و ئێوه‌ ده‌توانن شیوازه‌کانی چاره‌سه‌رکردنی

گرفته‌كان بدۆزنه‌وه. ته‌نیا هینده‌یه ئه‌و کارانه‌ی پێشتر
فێرییان بوون دوباره ئه‌نجامیان بده‌نه‌وه تا سه‌رکه‌وتن به
ده‌ست دێن.

۲. هه‌موو توانای ئه‌ندیشه‌كانتان بکه‌نه‌گه‌ر بۆ دۆزینه‌وه‌ی پێچار.
بۆ چه‌پوونه‌وه‌ش باشت‌ترین پێگا نوسینه. بزانی ته‌نیا بیست له
سه‌دی کاته‌كانتان بۆ باسکردن و شیکاری گرفته‌كان ته‌رخان
بکه‌ن، هه‌شتا له‌ سه‌دی بۆ دۆزینه‌وه‌ی پێچار ته‌رخان بکه‌ن.

۳. باشت‌ترین و کارگه‌رترین و خێراترین به‌رنامه‌ بۆ یه‌کلایی
کردنه‌وه‌ی گرفته‌كانتان هه‌لبژێرن، له‌ زوترین کاتدا جێبه‌جێ
بکه‌ن. له‌ چاوه‌پوانیدا مه‌یینه‌وه. کات باشت‌ترین ئامراز
ئێوه‌یه، هه‌رکه‌ پێچارتان دۆزییه‌وه ده‌سه‌کارین.

۴. سه‌رنج له‌ ئاکامی به‌رنامه‌كانتان بده‌ن، له‌وه‌ی ئه‌نجامتان
داوه‌ به‌ره‌نجام چیه‌؟ ئایا له‌ یه‌کلایی بونه‌وه‌ی گرفته‌که
نزیکه‌تر بونه‌ته‌وه، یان زیاتر توشی ده‌رده‌سه‌ری بوون؟

۵. ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌نجامی ده‌ده‌ن کارا نیه، خێرا شیوه‌ی خۆتان
بگۆڕن، له‌ گۆڕان مه‌ترسن، نواندنی نه‌رمیی له‌ ئه‌نجامدانی
شیوازی جۆراوجۆردا توانای یه‌کلاییکردنه‌وه‌ی هه‌رجۆره
گرفتیکتان پێ ده‌به‌خشیت، له‌جیاتای داخستنی هه‌موو
ده‌رگاكان، به‌ پوی خۆشه‌وه‌ پێشوازی له‌هه‌ر پێچاریک بکه‌ن،
ئه‌گه‌ر له‌ خۆتان بپرسن: چی ده‌بێت ئه‌گه‌ر ئه‌م کاره ئه‌نجام
بده‌م ئه‌گه‌ر کاریک که هه‌رگیز ئه‌نجام نه‌داوه بیگره‌مه‌هر چی

دەبىت؟ پەنگە گرتنە بەرى ئەو پېگاچارانە بە لاتانە وە
گەوجانە بىت، لانىكەم گرىمانەى نوئى بە مېشكتاندا بىت، كە
شانس و دەرفەتى زياترتان بۇ دەپەخسىنىت.

۶. لە بىرتان بىت لە دەوربەرى خۇتان ھىندە سەرمەشقى
سەرگە وتوو ھەن، بېگومان كەسانى دىكەش لە پېش ئىو ھە
ئەو گرىفانەيان تېپەپاندو ھە، بچنە لای ئەو كەسانە، وەلامى
پىوئىستى خۇتان بەبى ئەزمونى تال وەرىگرنە ھە.

۷. ھەوتەم كىلى زېپن بۇ يەكلايىكردنە ھەى گرىفەكان ئەمەيە
باو ھەپتان دەرىارەى گرىفەكان بگۆپن. زۆرىەى خەلكى
بەچاوى گىرۆدەبونە ھە لە كېشەكان دەپوانن، كە ھەموو
رۇژىك رۇج و جەستەيان ئازار دەدات، بەلام مەن كاتى
پوئەپوئە ھەى ھەر كېشەيەك بە چاوى پېشپىكېيەك ھە لىي
دەپوانم، مەن شەيداي پېشپىكېم، لە پاستىدا دەست و پەنجە
نەرمكردن لەگەل كېشەكان، سەرگەرمەكى زۆرباشە، پىك
و ھەكو يارىيەك وایە، تەنیا دەبىت وریای ئەو ھەبىن بە چ
پېگایەكدا دەپۆن تا لە خولى يارىيەك دەرنەچىن، باشترە
ئىو ھەش چەمكى گرىفەكان لە مېشكى خۇتاندا بگۆپن، بزەنن
گرىفەكان دەرچەيەكن بۇ بەرەو بالاچونى مۇفەكان، ئەو
دەرفەتانە كە بواری ناسىنى خۇتان و تواناكانتان بۇ
دەپەخسىنىت، لە ژيانى مندا گەورەترىن گرىفت و ناخۇشەكان
زۆرتىن دەرفەتى گەشەو پېشكەوتنىان بۇ پەخساندوم.

پرسیاری کردنه وهی گریکویره کان: ...

وهك پيشتەر خویندتانه وه له سەر هەر شتێك چڕ ببنه وه، هه مان ئه وه شته به دهست دههینن، مه له بنه ندی تیڤامانتان ئه وه پرسیارانه دیاری دهكهن كه له خۆتانی دهكهن، ده مێك ببوو ده مزانی گرفته كان هه رچۆنێك بێت دینه پيش، ئه گه ر به مویت په یوه ندیم به كه سانیتره وه هه بێت یان ئه وه كاره گرنگانه ی ژیان ئه نجام بدهم، ده بێت له گه ل گرفته كاندا دهستو په نجه نه رم بکه م، بۆیه بپیارمدا بۆ بالابردنی تواناكانم له یه كلايیکردنه وه ی کێشه كاندا پرسیار له خۆم بکه م، له جیاتی ئه وه ی له گرفته كاندا نوقم بکه ن، پێچارم پێ نیشان بدهن، بۆیه چوار پرسیارم له خۆم کردو ناووم لیئان پرسیاری کردنه وه ی گریکویره کان، ئیوه ش ده توانن بۆ یه كلايیکردنه وه ی گرفته كانتان به هه ره مه ند بین. سه ره نجام بیستو پینج سیمینارم له ماوه ی بیستو هه شت پۆژدا پێکخست، زۆر ماندوو بووم، کاتیك گه یستمه وه ماله وه برپستم لی بربوو، کاتیك گه رامه وه هه ستم ده کرد هیچ توانایه کم نه ماوه، وێپای ئه مه ئه وه کاته ی گه یستمه وه ماله وه سه دان په یامم بینی كه ده بوو وه لامیان بده مه وه، لانیکه م ده بوو چلو هه شت کاتر میتر له ماله وه بم، ته ینا وه لامی ئه وه په یامانه بده مه وه، به جۆش هاتبووم، پرسیاری ناڤه چه تکه رم له خۆم ده کرد كه سات به سات توڤه بونیان به تینتر ده کردم: "خودایه، چۆن ده کریت ئه م هه موو کاره ئه نجام بده م؟ بۆچی نابیت هیچ کاتیکم بۆ خۆم هه بێت؟" به لام زۆر به خیرایی له گه ل خۆمدا کۆک بوومه وه، به خۆم وت مه سه له ی سه ره کی ئه مه یه

من دەمەوئیت چیژ لە ژیان وەرێگرم، کەواتە باشترە لەجیاتى
ناپەهەتى خەریكى یەکلایبکەردنەوهى کێشەکان بى، بۆیە چوار
پرسیارى گەرمگم لەخۆم کرد:

۱. لەم گەرفتەدا چ ئاکامىكى شایستەم دەست دەکەوئیت؟
بێگومان هیچ، بۆیە شیوازی پرسیارەکەم هەموار کردەوه و
وتم: لەم گەرفتەدا دەتوانم چ ئاکامىكى شیاووم دەسکەوئیت؟
سەرەتا وامزانى دەبێت ئەو کەسانەى دەیانەوئیت وەلامیان
بدەمەوه داواى لێبوردنیاى لى بکەم، بەلام گەیشتمە ئەم
ئاکامەى ئەم کارە بە هیچ جۆرێک مایەى خۆشحالى من نابێت،
چونکە پاورێزکردنم لەگەڵیاندا دەتوانئیت جیاوازیەکی زۆر لە
ژیانى ئەوندا دروست بکات، ئەم گۆرانیە بۆ منیش گەلێک بە
هەژین دەبێت.

۲. تاکە بابەتێک کە ناپەهەتم دەکات چیه؟ ئەم پرسیارە ئەو
بوارەى بۆ زەین دەپەخساند، کە هەموو شتێک کاملاً و نایابە،
بێجگە لە شتێک. دەربارەى گەرفتەکەى من، ئەوهى مایەى
ناپەهەتیم بوو ئەوه بوو کە من کاتى پێویستم بۆ ژیاى
تایبەتى خۆم نەبوو.

۳. حەز دەکەم ئەم کارە بە چ پێگایەک ئەنجام بدەم؟ دیسان ئەو
بوارەم بۆ زەین دەپەخساند، دەمەوئیت لەم بوارەدا کارێک
ئەنجام بدەم، بەلام چۆن؟ ئەم پەهوشە پەهوشێکى باشە بۆ
تێڕوانینی دنیاو دەبێتە مایەى ئەوهى لەجیاتى نووقم بوون

له خودی گرفته که دا بیر له چاره سه ره که ی بکه یته وه، میښکی
من گه یشته ئەم ئاکامه ی، باشه ده توانم له جیات ی پراویژکردنی
پویه پوو به ته له فۆن وه لآمی داخوازیکاران بده مه وه،
به مشیوه یه ش کاتیک ی زیاترم ده بیّت، بیجگه له وه ش ده توانم
ئه ره که کانی خۆم جیبه جی بکه م.

۴. په نگه گرنگترین پرسیار چۆن ده توانم بۆ یه کلاییکردنه وه ی
گرفته کانم پلانیک داریژم چیژی لی ببینم، چۆن بتوانم وه لآمی
ئەم هه موو خه لکه بده مه وه و هاوکات چیژ له کاره که م ببینم؟
چونکه پرسیاریک ی باشم کردبوو، میښکم ده سبه جی
وه لآمیدایه وه، وتی: بۆچی ته له فۆن و کۆمپیوته ره که ت نابه یته
ده ره وه ی مال؟ منیش به په له پلانیکم بۆ گه پان و سه فه ریک
دانا، هه ره له ویوه له گه ل موشته ریه کانم په یوه ندی ته له فۆنیم
کردو وتم: من له که نار ده ریاوه قسه تان له گه ل ده که م! بۆ
به ره و بالآبردنی چۆنیتی ژیا نیت چیت کردووه؟ به مجۆره
په یوه ندیم کرد به هه مویانه وه، به پاستی خۆیشم خۆشحال
بووم.

پاهینانی ئەمپۆ:

بۆ چارەسەری یەکیك له گرتەکانی خۆتان کەلک لەم چوار پرسیارە
وەریگرن، ئەم پرسیارانە لە دەفتەری سەرکەوتنەکانتاندا یادداشت
بکەن و وەلامیان بدەنەو.

۱. لەم گرتە چ ئاکامیکی شایستەم دەسەدەکەوێت؟

۲. تاکە بابەتیک کە ناپەرەتەم دەکات چیە؟

۳. حەز دەکەم ئەم کارە بە چ پرێگایەک ئەنجام بدەم؟

۴. چۆن بتوانم بۆ چارەسەری گرتەکانی خۆم پلانیك دارپێژم کە

لە ئەنجامدانی چیژ وەریگرم؟

لەگەڵ کێشەکانتان یاری بکەن، چیژیان لێ ببینن، لەگەڵیاندا گەشە
بکەن.

پۇڭزى بېستەم: سەرکەۋىتى ھەمىشەيى

پۇڭزى بېستەم پۇڭزى كۆتايى: سەرکەۋىتى ھەمىشەيى:

گەشتىنە تە پۇڭزى كۆتايى، بە راستى كاريكى باشتان كىرد، مەن ئۆز
خۇشال بوم. دەزانن ئىۋە كاريكتان كىردۈۋە كەم كەس لە دىيادا
پىي دەكرىت، مەن شانازىتان پىۋە دەكەم، باش بىر بىكەنەۋە دەزانن
چەن كەس لەم دىيادە بونىان ھەيە كە دەيانەۋىت ژيانىان بىگۈپن،
بەلام بۇ گۈپنى كاريكىان لى ناۋەشتەۋە، زۆرىەي خەلگى خەز بە
ھەۋلەدان ناكەن. پاداشتىان دەۋىت، بەلام بەبى ھەۋلە كۆششەن، بەلام
ھەمومان دەزانن كە سەرکەۋىتىن بەبى ھەۋلەدان مەھالە، ھىچ شىتەك بە
خۇپايى نىە.

بەرنامەي كورتخايەن و كاتىي شىۋەۋ سەرەمشقى كەسانى سەرکەۋىتى
نەن، ئەۋەي فېرىۋون تەنبا بۇ چۈرە ھەفتە بەكار نايەت، بۇ
كەشە كىردەن بەرەۋ بالاچۈن دەبىت درىژيان پى بدەن.

كارامەيى لە سەرکەۋىتىدا: ...

ھەموو فېرىۋونىكى نوۋ پىۋىستى بە پامىتان ھەيە، بە يەكجەر
خوئىندەۋەي ئەم باسانەۋە مەۋەستەن، چەندىنچار بىانخوئىننەۋە
ئامۇزگارەكانى مەشق بىكەن. چۈنكە دەبىت لە ئەنجامدانىان
شارەزايىتان ھەبىت.

بە بەدەست ھىنانى كارامەيى، خۇپاگر دەبن، ئىستە بە باشى دەزانن
چۈن دەبىت ژيانىان بىگۈپن، چۈنكە تەكنۆلۇژى بە دەست ھىنانى

توانای دهرونی فیروون، کلیل به دهستی خوتانهویه، به لام بۆ تراناندنی قوفلی سهرکهوتن، پیویسته پاهیتان لهسهر بهکارهیتان بکهن. باسهکانی سهرکهوتن لهسهرهتاوه دهست پی بکهن. بیرتان نهچیت که دوپاتکردنهوه دایکی هه موو کارامهیه کانه.

پهوشهکانی ژیانی سهرکهوتوو:

له پۆژانی داهاتودا ده مهویت ئه م چالاکیانه ئه نجام بدهن.

۱. دهزان که مڕۆڤ شایانی هه له کردنه، لهوانهیه له میانهی بهرنامهی خولهکانی ئیمه دا، کۆمه لێک پاهیتان هه بن، به ههر بیانویهک بێت ئیوه دایان نهکهوون. دواتان لی دهکه م پاهیتانهکانی خوتان دوپات بکه نهوه، بزائن ئاخۆ پاهیتانێک هه بووه ئه نجامتان نه دابیت، یان هه روا به سه رپییه وه به سه ریدا تیپه رپین؟ دوپاره ئه نجامی بدنه وه، تا له سوودهکانی به هره مه ندبن.

۲. ههرکه خوله بیست پۆژییه که تهواو بوو، جارێکی دیکه ئامانجه کانتان پێک بخه نهوه، چوار ئامانجی سهرهکی خوتان دیاری بکه نهوه کارهکانی به دهست هیتانیان له چه ند دیڕێکدا له دهفته ری سهرکهوتنه کانتاندا بنوسن. بنوسن ئه گه ر به ئامانجه کان بکه ن یان نه گه ن، چی پوو ده دات؟ پاشان باس له ورده کارییهکانیان، پێچارو ئه وه برنامانهی که بۆ گه یشتن به م ئامانجه نه په چاوتان کردوون یاداشتیان بکه ن.

۳. دەمەۋىت بۇ گەيشتن بە ئامانجەكانتاتان پاساۋنە ھېننەۋە، لە ماۋەى چوار پۇژى داھاتودا بۇ بە دەست ھېنانى ئامانجەكانتاتان ھەول بەدن، ھەر لە مېۋە دەسبەكارىن، ئەم كارە مەخەنە سەبەى، تەنات ئەگەر پەيۋەندىيەكى تەلەفۇنى بېت. لە ماۋەى چوار پۇژى داھاتودا زياتر لە ھەموو پۇژەكانى ئەم بەرنامە بېست پۇژىيە دەريارەى ئامانجەكان وئەو كارانەى كە دەتوانن بۇ مسۇگەر كىردىنات ئەنجاميان بەدن، بېر بىكەنەۋە ھەر پۇژە ھەنگاۋىك بۇ لى نىكېۋنەۋەيان بىنن.

۴. لانىكەم دەپۇژى دىكە درىژە بە پرسىيارەكانى بەيانىانتان بەدن، ھەموو پۇژىك بەيانى، كاتىك لە خەو بېدار دەبنەۋە سى چوار يان پېنچ پرسىيار لە خۇتان بىكەن، كە بە پاستى بتانخەنە دۇخىكى ئەرىنىۋە ھېزى ئەندىشەۋە، دەبېت ھېندە برەۋەم كارە بەدن تاكوۋ دەبېتە خەۋەك لە ئۆۋەدا.

۵. دەمەۋىت چىژ لە ژيان بېينن، كەۋاتە لە زەينى خۇتاندا كۆمەلىك دىمەن دروست بىكەن، ئەو گۇپانكارىيەى لەم بەرنامەيەدا لە خۇتاندا بەدىتان ھېناۋە بېينن. بە پېناسەيەكى دىكە، نەك دەبېت ھەموو پۇژىك لە بىرى پېشكەۋتندا بن، بەلكو دەبېت ئايندەۋ گەشەى خۇشتان ھەموو پۇژىك وئىنا بىكەن، ئەۋەى ھەموو پۇژىك بۇتان پەۋ دەدات لە دەفتەرى سەر كەۋتندا ياداشتى بىكەن. ئەمۇ فىرى چ شىك بون؟ چىتان بۇ دەر كەۋتوو؟ چىتان بەدى ھېناۋە؟

من فيرى ھەر شتىك دەپ دەسبەجى ياداشتى دەكەم، بوار نادەم لە زەينىمدا بىسپىتەو. ئەگەر فىلىمىك بىيىنم خالە ئەرئىنى و بە سوودەكانى ياداشت دەكەم، من شويىنىكم بۆ ھەلگرتىن و پاراستىنى بىرۇبۇچونەكانى خۆم ھەيە ناووم لىناوھ دەفتەرى ژيانىكى باشتى. ژيان بە ھاي تۆمارکردنى ھەيە، ئەم دەفتەرانە پەوتى گەشە و پىشكەوتنى ئىوھ ديارى دەكەن، تەنانەت دەتوانن بىكەنە ديارى بۆ مىندالەكانتەن، چونكە ھەموو ئەزىمۇنەكانى ئىوھى تىدايە، ئەوان دەتوانن لەم پىگايەوھ پەيوھندى بىتەوتان لەگەلدا بىبەستىن، تەنانەت ئەگەر لەم دىنايەشدا نەبن.

۶. دەبىت ھەموو پۇژىك فىرى شتىكى نوئى بىن، ھەموو پۇژىك بە پىيى ئەوھى فىرى دەبن، پەوشى نوئى بۆ ژيانىكى باشتى دابىنن، ژيانى خۇتان جاويدانى و بۆ ھەتايى دروست بکەن.

۷. لە بىرتان بىت، ئىوھ دەتوانن ھەر گىرفتىكى ژيان بە خىرايى چارەسەر بکەن، ئەو چوار قۇناغەي پىشتىر فىرى بوون جىيەجىيى بکەن:

— بپيار بدەن:

ئەوھى بە پاستى دەتانەوئىت چىيە؟ لە كىشەكاندا نووقم مەبن، بىرى خۇتان تەنيا لەسەر پىچارەكان چىر بکەنەوھ.

— بەرنامەپىژىيى بکەن: ...

باشترین پۇڭا نۆزىنەۋەى سەرمەشقىكى گونجاۋە، ئەو كەسانە بدۆزنەۋە كە پېشتەر بە ئەنجام گەشتوون، پرسىارىيان لى بىكەن كە چىيان كىردوۋە.

- چاۋەپوان مەبەن، دەسبەكارىن، لە بىرتان نەچىت تەنيا بە بىپاردان ھىچ كارىك سەرنىگرىت، بەلكو دەبىت بۆ مسۆگەركىرنى ئامانچ دەسبەكارىن، بىزۈين، چاۋەپوانى پۇڭىكى تايىبەتى مەبەن.

- نەرمى بنوئىن: بە شىۋەيەكى تايىبەت كۆل مەدەن، ھەر كاتىك ھەستتان كىر پەۋشەكەتان كارا نىيە، شىۋەى خۇتان بىگۈپن.

۸. ئەگەر دەتانەۋىت لە ژياندا كارامە بن، دەبىت لەم چەند خالە كىلىيە پامىنن: ھەستو ئەندىشەى خۇتان جىلەۋ بىكەن، خۇشخالى بەسراۋە بە تواناي ھەستو سۆزەكانتانەۋە، پەزەمەندى لە ژياندا بۆ ھىچ كەسىك بە كۆكىرنەۋەى مالو دارايى، ھىزو توانا، يان پەيۋەندى جۇراۋجۇر بە دەست ناپەت. ھەر كەسىك دۋاي گەشتىنى بە سەركەۋتن، پىۋەرىكى نوئى بۆ ھەلسەنگاندنى خۇى دەست دەكەۋىت، كەچى ھىشتا لە ژيان ھەر پازى نىيە، گىرنگ نىيە لە ژياندا چى پوۋ دەدات، ئەۋە ئىۋەن كە بىپار دەدەن چ ھەستىكتان ھەبىت. ئىۋە ئىستا چەندىن شىۋەى جىلەۋكىرنى ھەستەكانى ۋەك گۈپىنى خالەتى جەستە، شىۋازى ھەناسەدان، خالەتى پوخسار،

شېۋەى جولەکردن، چىکردنەۋە ساغبونەۋەى بىرکردنەۋەى
کردنى پىرسىياري كاريگەر فيربوون، كەۋاتە بىگومان دەتوانن
بە ئاسانى ئەۋەستى پىتان خۇشە لە خۇتاندا بەدى بىنن،
ئەگەرۋانە، سەرلەنۇى باسەكانى پىشۋو بخوئىننەۋە.

۹. بۇئەۋەى بتوانن خۇتان بگۇپن، پىۋىستتان بە بەلگەى بتەۋو
قايلىكەر ھەيە. بۇئەۋەى ھەموو پۇڭىك فيربونەكانتان بەكار
بىنن، دەبىت بەلگەو بىانوتان بۇ ئەم كارە ھەبىت، ئەگىنا بۇ
ئەنجامدانى بەرنامەكانتان دەبىت خۇتان ناچار بگەن، دەبىت
بزانن بە چ ھۇكارىك دەتانەۋىت بەم ئامانجە بگەن. ئەۋ بەلگە
پوۋنانەى كە دەبنە مايەى ئەۋەى ھەموو پۇڭىك ھەنگاۋىك بۇ
گەبىشتن بە ئامانجەكانتان بنىن.

۱۰. ئىۋە ئامانجتان لە ژياندا چىيە؟ بە دۋاى چىدا دەگەرپىن؟ چ
شتىك مايەى دەرکەۋتنى حالەتى جىاۋازە لەئىۋەدا؟ ئەگەر
ھەموو پۇڭىك پىش دەسپىكى چالاكىەكانى رۇژانە، ئەم
پىرسىيارانە لە خۇتان بگەن، پىش ئەۋەى توشى گىرفتىك بىن،
ئەۋا ۋەلامو پىچارەكەشى دەزانن، ئەگەر پەۋشىكى بەدەر
لەمەتان ھەبىت، لە پىشپىكى ژيان دۋا دەكەۋون. دەبىت
كۆسپو لەمپەرەكانى ژيان قبول بگەن، لە پىشدا
سەرەشقىكتان بۇ پۈبەپۈبۈنەۋەيان ھەبىت، پونتر، بۇ
ژيانكردن دەبىت پىشتر فىرىۋانەگەلىك بوبن، تا ناچار نەبن

كاتى پويەپويونەۋە قەيرانەكان فېريان بېن، لەم چەند
نمونە پامىن:

- كەسانىڭ لە دەۋرەبەرماندا ھەن كە زۆر خۆشمان دەۋىن،
سەرەنجام پۇڭلىك دىت و ئەم كەسە خۆشەويستان دەمرن،
تەنانت بە خەيالىش جگەرىپە. بەلام دەبىت فېر بېن، چۆن
لە مەرگ بېروانن. چ خالىك لە مردندا ھەيە كە بە جوانى
دەر كەۋىت. مەترسن بىر كىردنەۋە لەم بارەيەۋە ھەستى
سۆزدارى لە ئىۋەدا نافەوتىنىت، بەلكو كۆمەكتان دەكات،
كاتىك كەسىكى ئازىزتان لە دەست دەدەن، لەجياتى
پەفتارىكى نەفامانە كە بە خۇتان و دەۋرەبەر كەتان زەبرىك
بگەيەننن خەمى لە دەسچونى ئو ئازىزەتان بە ئارامىەكى
زىاترەۋە بەرگەي بگرن.

- سەرەتا بىر بگەنەۋە لە چۆنىتى بەستنى پەيۋەندىەكى
سىكىسى لەگەل ھاۋسەرەكەتان، ھەرچۇنىك بىت دەبىت ئىۋە
لەگەل ئەم وتەيەدا پويەپويونەۋە، ئەگەر لە پىشەۋە ھىچ
سەرمەشقىكتان بۆ پەفتارىكى گونجاۋ نەبىت، پەنگە
كارىكتان لى بۈەشىتەۋە بۆ ھەمىشە لى پەشىمان بن!
چونكە ھەندىجار بەھۋى نەبونى پەيۋەندىەكى سىكىسى
گونجاۋ، زۆرىك لە پەيۋەندىە خىزائىەكان لەبەريەك
ھەلدەۋەشىتەۋە. وانىە؟

- سەرەنجام رۇڭىك پىر دەبن، لە بىركردنەو دەربارەى سەردەمى پىرى مەترسن، كۆمەللىك ئامانچ بۇ خۇتان دىارى بكن تا ئو سەردەمەتان بۇ دلگىرو شىرىن بكن.
- ئەگەر بازىرگانىت، ئەم راستىە وەرىگەر، پۇڭىك ھەموو دارايىكەت لە دەست بدەيت، كەواتە پىشتىر وىناى ئو بارودىخە بكو پىچارى پىكارىبون لە وقەيرانە بدۆزەرەو. ئەمە خەيال پلاو نىە، زىنگىە، ھىچ كاتىك چاوەپوانى خراپىەكان مەبن، بەلام ئامادەبن بۇ پودانى خراپىەكان، پىش پودانىان پىچارىان بۇ بدۆزنەو.

۱۱. ھەموو پۇڭىك شىكارى ژيانى خۇتان بكن، مەبەستم ئەمە نىە ھەموو ساتىك بە ترسەو لە خۇتان بىرسن: "ئاي خوايە، ئاخۇ ئو كارەى دەيكەم دروستە؟ خويە ئەم كارەى دەيكەم دروست بوو، ئىو لە ماوەى شەش مانگ، دوو سال، پىنج سالى داھاتودا دەبىت بگەنە شوپىننىك، مەبەستىك، كەواتە دەبىت ھەموو پۇڭىك پەوتى خۇتان جەو بكن تا لاپى نەبن، لەخۇتان بىرسن: ئەرى بەرەو كوئ دەپۆم؟ ئامانچو بەھاكانى ئىستام چىن، بەرەو كوئ دەبن؟ ئەگەر لەم پىگىەو بەرەو پىش بپۆم قۇناغى كۇتايىم كوئ دەبىت؟ ئەگەر ئاگاتان لە كارى رۇزانەتان نەبىت پەوتو ئاراستەى جولەتان لى بىز دەبىت، تا پۇڭىك بە خۇتاندا دىنەو نەك لەو جىيەى كە دەتانويست لەوى نىن بەلكو گەلىكىش لىوەى دوون.

۱۲. بەباشى بىرىكەنەۋە، گرنگ نىيە لە ژياندا تا ئىستا چىتان بە دەست ھېناۋە، ھەمىشە ئەۋەى خۇشحالمان دەكات، ئەۋە نىيە كە ئىستا بەردەستە، بەلگۈ ئەۋ ئامانجانەيەكە دەمانەۋىت لە داھاتودا بە دەستيان بېنىن، بۇيە زۆرىمان لە ژياندا ھەست بە خۇشى ناكەين، بۆچى؟ چونكە لەۋەى بە دەستمان ھېناۋە پازىن، لەۋ داۋە بترسن بە ناۋى سەرکەۋتنەۋەيە، ئەگەر بە سەرکەۋتنىك پازى بن ھەمان ئەۋ سەرکەۋتنە بۆتان دەبىتتە داۋىكە قوۋتتان دەدات، باشترە بۆ برەۋ پىدانی ژيانىكى چوستو چالاكانە ھەمىشە ھەژانىكتان بۆ بزواندن ھەبىت، ئىۋە شايستەى زياترن، ماندوو مەبن.

كۆتايى و گرنگترين بابەت: ...

سالانىك لەمەۋبەر تىگەيشتم ئەگەر ئەۋەى فىرى بووم يان بە دەستم ھېناۋە بە كەسانى دىكەى بىخشم و فىريان بگەم، ھەستىكى ناناسايىم دەبىت، بايەخى بەخشىن، گەلىك لە خودى پارەى زۆر زياترە، ئەگەر تامى بەخشىن بچىژن، چىتر خوى پىۋە دەگرن، ھەرچەند زياتر كۆمەكى كەسانىتر بگەن، ھەز دەكەن زياتر زياتر كار بگەن و گەشە بگەن، چونكە ئەگەر خۇتان گەشە نەكەن شتىكتان بۆ بەخشىن نابىت.

ئەگەر بە ئەندازەى تەۋاۋ خاۋەنى پارە بن، ئەۋەندەى بتوانن بە بى كار زۆر بخۆن، بخۆنەۋە، جگەرە بگىشن، تا بەيانى بە ديار تەلەفرىۋنەۋە دانىشن، بىگومان ھىچ چىژىك لە ژيان ناكەن، چونكە

بېجگه له خوتان سوديكتان به كه سانتر نه گه ياندووه، به باشي له دوه بېرى خوتان بېوان، كه سانتيكى زور هه ن به كومه كى ئيوه ژيانيان ده گورپيت. خيزان، هورپيكانتان، هاوکاره كانتان و په نكه هېچ كاميك له وانه ي به رده وام ئيوه پتيان ده به خشن ئه وان ديارپيه كيان به ئيوه نه دابيت، به لام پوزيك ئيوه باشتري ديارى ودرده گرته وه هه مان ئه وهسته نااسايى و نايابه ي كه له دواين ساته كاني ژيانتاندا هه ستى پى ده كهن. ئيوه به ناراميه كى ناباوه رپيه وه له م دنيايه درده چن، نه مه ش باشتري هه ژين و ستايشه بۆ به خشين، بوار مه دهن ئه وه ي به ده ستى ده هينن خالى كوتايى چيروكى ژيان بيت. ژيانى هېچ كه سيك ته نانه ت به مردنى ئه وه كه سه ش كوتايى نايه ت.

ده مه وپت له ماوه ي ئه و بيسه پوزده ي به دواى ئه م به رنامه نه وه بوون سوپاسيكي بى پايانتان بكه م، به لام ده مه وپت بزنان دوستايه تى من و ئيوه كوتايى نه هاتووه، من چاوه پوانتان ده كه م، هه ر كاتيک بتانه وپت ده توانن له په فه ي كتبيخانه كانتاندا من هه لگرن، بوار بده ن من سه رله نوئ پاهينه رو پينماتان بم، له وه يكه توانيم ئه و باوه رانه ي ژيانيان گورپيوم له گه ل ئيوه دا به شى بكه م، هه ستيكى نايابم هه يه، به كوتايى هينانى ئه م بابته نه و كارپيكرديان خه لاتان كردووم، منيش بۆ ئه و خه لاته ي ئيوه تا مردن سوپاستان ده كه م. هيواخوالم پوزيك له نزيكه وه بتانبينم له سه ركه وته كانتان ناگادار بم... به ئاواتى ئه و پوزده وه م.

TONYROBBINS

ئىمە ھەممومان لە پۆژانەى ژيانماندا وون بوين؟ بۆچى؟ پەنگە
بە ھۆى ئەو ھىت كە پىگەى گۆپان شارەزا نين.
ئەو ھى لە دواى ئەم پىشەكەى ھە دىت، درىژەى لە ۱۹ رۆژى
داھاتوودا ھەمان ئەو شتەى كە ماو ھە كە بە دوايدا دەگەرپن،
لە ماو ھى ۲۰ پۆژى بەرنامە كەدا بە كۆمەكى فېركارى ھەكانى
ئانتۆنى رۆبېنز، خونچەى ژيانتان دەپشكویت، ھەك مرقىكى
گۆپا، سەركەوتوو، دەولەمەند، ساغ و بەھىز، لىيەو ھە بەرەو
فەزايەكى ئارامى پەرواز دەكەن، گەر دەخوازن لە ژياندا
سەركەوتوو بن، بزائن: لە ھاوكىشەى ژياندا، ئايندە ھىچ كاتىك
لەگەل پابردودا يەكسان نىە.

nowandy saya 07512460583